

YANGIN SİGORTALARINDA ETKİN HASAR YÖNETİM ÖNERİLERİ

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu

Yardımcı Editör & Eğitim Koordinatörü

Sema Tüfekçiler

YANGIN SİGORTALARINDA ETKİN HASAR YÖNETİM ÖNERİLERİ

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu

Yardımcı Editör & Eğitim Koordinatörü

Sema Tüfekçiler

© 2024 Ağustos

Kitabın Adı: Yangın Sigortalarında Etkin Hasar Yönetim Önerileri

Birinci Baskı: Ağustos 2024

Editör: Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu

Yardımcı Editör & Eğitim Koordinatörü: Sema Tüfekçiler

Kapak Tasarım & Mizanpaj: Alper Çamlıca

Baskı-Cilt: Uzunlar Matbaa Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti. İkitelli Org.
Son. Böl. İPKAS San. Sit. 3. Etap D Blok No: 31 Başakşehir /
İstanbul

Bu kitabın tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında
metin ya da görseller KASIDER (Kadın Sigortacılar Derneği)
başkanının izni olmadan hiçbir surette çoğaltılamaz.

İ Ç İ N D E K İ L E R

TEŞEKKÜR	5
ÖNSÖZ	6
ÖNSÖZ	7
NEDEN RESTORASYON / NEDEN BİMTES?	9
ÖNSÖZ	12
1. Türk Ticaret Kanununda Yangın Sigortaları ve Hasar ile İlgili Olan Maddelerin Genel Değerlendirilmesi / Nuray Dinçment	15
2. Yangın Sigortası Genel Şartları Üzerinden, Yangın Sigortalarına Bakış / Av. Dr. Ahmet Karayazgan	21
3. Yangın Hasarlarında Maliyet Yönetimi / Sinem Gürün	71
4. Yangın Hasarlarında Poliçe Teminatı Kapsamında Yaşanan Teknik Sorunlar ve Çözüm Önerileri / Binnur Ala Birsen	79
5. Yangın Hasarlarında Denetim ve Kontrol Noktaları Nelerdir? / Fatoş Atay	85
6. Yangın Hasarları Etkin Yönetim Önerileri / Hakan İleri	93
7. Majör Yangın ve Ek Teminat Hasarlarında Sigortalı Tarafından Açılacak Davalar ve Bu Davaların Sayılarını Azaltabilmek İçin Poliçe/Teklif/Hasar Sürecinde Yapılması Gerekenler / Sevdâ Poyraz	99
8. Majör Hasarlarda Etkin Hasar Yönetimi / Halil Şahin	105
9. Majör Bir Yangın ve Ek Teminat Hasarında dikkate alınması gereken en çok sorunla karşılaşılan Klostlar ve Özel Şartlar / Dr. Murat Gezgin	107
10. Majör bir yangın ve ek teminat hasarı için ekspertiz incelemesinde öncelikle değerlendirilecek temel hususlar / Sadık Tartıcı	115
11. Yangın Hasar Restorasyonu / Birol Bingöl	125
12. Makine Ekipman Restorasyonu / İlder Mutlu Türk	133
13. Majör Yangın Hasarlarında Restorasyon Firması ile Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri / Naşit Yamanyar	139
14. Yangın ve Ek Teminat Hasarlarında Restorasyon Hizmetlerinin Etkif Olduğu Hal ve Şartlar / Sedat Özatalay	141
15. Temel Afet Bilinci, Risk Farkındalığı ve Deprem / Berkay Aldırmaz	145
16. Temel Afet Bilinci ve Risk Farkındalığı / İsmail Özdemir	149
17. 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden Etkilenen Endüstriyel Binalarda Gözlenen Hasarlar ve Risk Azaltıcı Öneriler / Ceyhan Eren	151
18. Yangın Sigortalarında İş Durması / Kar Kaybı Hasarlarının Etkin Yönetimi / Kutluhan Cazgır	163
19. Tam Zıya ile Neticelenen Yangın Hasar Dosyalarında Önemli Hususlar / Özlem Karacaoğlu	169
20. Teknoloji ve Sigorta / Selcen Seçginli	173
21. Yangın + Ek Teminat Hasarında Etkin Hasar Dosyası Takibinde İzlenecek Yöntemler / Doç. Dr. Özgür Akpınar	187
Kaynakça	193

TEŞEKKÜR

Bu kitap KASIDER organizasyonu ve yönetiminde ve BIMTES sponsorluk ve desteği ile Türkiye’de ilk defa düzenlemiş olan “Yangın Sigortalarında Etkin Hasar Yönetim Önerileri” başlıklı eğitimde kıymetli hocalarımızın vermiş oldukları eğitimlerin Marmara Üniversitesi’nde görev yapan, sayın hocamız Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu ve Sema Tüfekçiler editörlüğü ile hazırlanmış olup, tüm sektörün kullanımına sunulmuştur.

Programda emeği geçen tüm hocalarımıza ve kıymetli editör sevgili İrem hocamızın destek ve katkılarına çok teşekkürler ederiz.

Programın sponsoru BIMTES ve sayın Cemil Işıkçı ve ekibine bizlere her daim göstermiş oldukları destek için çok teşekkürler ederiz.

Programa katılım gösteren tüm şirketlerimize ve katılımcı arkadaşlarımıza çok teşekkürler ederiz.

Ve son olarak tüm programı baştan sona organize eden ve bizzat tüm eğitimlere katılarak tecrübe ve deneyimlerini paylaşan ve kitabın yazılmasında organizasyon ve koordinasyonu sağlayan kıymetli başkanımız Sema Tüfekçiler’e sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

KASIDER

KADIN SİGORTACILAR DERNEĞİ

YÖNETİM KURULU

ÖNSÖZ

BİMTES, köklü kurumsal tecrübesi, felaket sonrası hasar restorasyonundaki acil müdahale yeteneği, veri kurtarma ve elektronik destek alanında en ciddi problemlere anında ürettiği çözümlerle 1987'den beri tercih edilen kurum olmanın haklı gururunu yaşamaktadır. Teknolojide inovatif, kaliteli hizmet konusunda öncü olan BİMTES, Türkiye'nin ve dünyanın farklı yerlerindeki müşterilerine altyapıyla ilgili her türlü krizde destek vermeyi misyon olarak belirlemiş bir kurumdur.

Türkiye'de IICRC sertifikasına sahip tek hasar ve restorasyon firması BİMTES'dir.

Daha yaygın biçimde IICRC olarak bilinen teftiş, temizlik ve restorasyon sertifikasyonu enstitüsü, muayene, temizlik ve restorasyon endüstrileri için sertifika ve standart belirleyen kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Merkezi Las Vegas, NV, Amerika Birleşik Devletleri'ndedir. Kurul, yapılar için sağlık ve güvenlikle ilgili endüstri standartlarını formüle eder. IICRC, Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü (ANSI) tarafından akredite edilmiş olarak standart geliştirme kuruluşu (SDO) ile fikir birliğine dayalı standartlar geliştirmek için Uluslararası Sıhhi Tedarik Birliği (ISSA) ve Restorasyon Endüstrisi Birliği (RIA) gibi uluslararası ticaret birlikleriyle birlikte çalışır.

Bugüne kadar Türk sigorta sektörüne vermiş olduğumuz tüm hizmetlerde güçlü, tecrübeli ve güvenilir kadromuz ve altyapımız ile tarafımıza tevdi edilmiş olan her bir hasarı layığı ile onararak sigortalılara teslim etmiş ve vermiş olduğumuz garanti süreleri boyunca tek bir arıza geri bildirim almamış olmanın haklı gururu ile daha nice seneler sektöre hizmet vereceğimizin sözünü buradan vermiş olayım.

Cemil Işıkçı

Bimtes A.Ş.

CEO

ÖNSÖZ

Bu kitap KASIDER organizasyonu ve BİMTES sponsorluğunda ve teknik eğitim destekleri ile Türk sigorta sektöründe çalışan 25 genç arkadaşımıza vermiş olduğumuz eğitimde, kıymetli öğretmenlerimizin sunduğu eğitim içeriklerinin düzenlenmesi ile hazırlanarak sektöre armağan edilmiştir.

Öncelikle, Sayın Cemil Işıklı ve Bimtes'in değerli ekibine KASIDER olarak çok teşekkür etmek istiyorum. Umarım özellikle hasar servislerinde görevlerine yeni başlayacak olan genç arkadaşlarımıza bu kitap etkin bir kılavuzluk yapabilir.

Endüstriyel hasarlarda özellikle makine, ekipman, elektronik cihazların temizlenerek onarılması konusunda BİMTES'in katma değeri; sigorta sektöründe hasar/prim oranı, reasürans kapasite ve fiyatlarında ve ekonomi ve iş hayatının sürdürülebilirliğine olumlu bir iyileştirme sağlayacak ve kazan/kazan ilkesi tam olarak layığı ile icra edilmiş olacaktır.

BİMTES, Türk sigorta sektöründe ödenen tazminat başlığı altında son 10 yıl içinde 50 milyar TL'yi aşan tasarruf sağlamıştır.

Ekonomik kayıplar, fiyat ve tedarik riskleri, doğal sistemlerin bozulması, iklim krizi, son ve çok hızlı gelişen teknolojik yenilikler ve hızlı kentleşme gibi bir dizi faktör yaygın olarak kullanılan doğrusal ekonomik modelin artık taleplere efektif cevap vermediğini ve daha derin ve farklı değişikliklere ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Döngüsel ekonomi, doğrusal tüketim sistemini döngüsel bir sisteme dönüştürmek için yenilikçi yollar öneren ve çok ihtiyaç duyulan malzeme tasarruflarıyla ekonomik sürdürülebilirliği sağlayan ekonomik bir stratejidir. Diğer yandan, mevcut ekonomiyi, yeniden kullan-onar-geri dönüştür-tamir edilemeyeni yeniden üret mantığıyla değiştirir. Döngüsel ekonomi, refah bir ekonomi ile sağlıklı bir çevrenin bir arada var olabileceği kazan-kazan felsefesine dayanmaktadır.

İşte BİMTES kurulduğu günden bu yana benimsemiş ve içselleştirmiş olduğu bu “döngüsel ekonomi” felsefesinde, zarar görmüş sigortalı mahallerde yapmış olduğu restorasyon hizmet içeriğinde, mükemmel bir tamir / dönüşüm / kurtarma aktivitesi ile sigorta sektörünün normal şartlar altında ödemek zorunda kalmış olacağı tazminattan 50 milyar Türk Lirasını aşan bir tasarruf sağlamış bulunmaktadır.

Canım Abim Sevgili Selim Bilirgen anısına...

Sema Tüfekçiler

KASIDER

BAŞKAN

NEDEN RESTORASYON / NEDEN BİMTES?

1. Hasar tek bir firma tarafından, onun sorumluluğunda, yönetiminde, garantisinde ve anahtar teslim olarak giderilir.

2. Yapılan işin garantisi tek firma tarafından verilir ve böylelikle hasar sonrası oluşabilecek olası arızalardan dolayı, birden fazla tedarikçi ile çalışma senaryosunda olduğu gibi sorumlu arayışında kaos / karmaşa yaşanmaz.

3. BİMTES 25 yılı aşkın sigorta sektörüne vermiş olduğu ve 100 % müşteri tatmini sağlayan hizmeti ile diğer firmalara görece olarak, işi ve sektörü çok iyi tanıdığından dolayı daha avantajlı tamir, onarım, değişim ve temizlik sağlayabilmektedir.

4. BİMTES 'in uzun yıllardır Dünya'nın 1 numaralı restorasyon firması olan BELFOR'un tek yetkili temsilcisi olma sıfatı, bu konudaki uzmanlığının önemli bir göstergesi olmaktadır.

5. Dünyadaki tüm kabul görmüş restorasyon firmalarının sahip olduğu IICRC sertifikası Türkiye'de sadece BİMTES 'de.

6. BİMTES; bugüne kadar Sigorta Sektörüne temizlik ve onarım yapılarak teslim etmiş olduğu hasarlarda, piyasadan alınmış olan multi-tedarikçilerin tekliflerine göre, minimum %50 finansal avantaj sağlanmıştır. Bunun yanında işin uzmanlık derecesi ve hasarın giderilmesi sırasında muhatap bulma konusunda yaşanan sıkıntılar, BİMTES in kurumsal yapısının profesyonel desteği ile müşteri ve sigorta sektörü lehine büyük katkılar yaratmıştır.

7. BİMTES müşterisine bu hizmeti sunarken KAR KAYBI riskine karşılık olarak minimum seviyede tamir süresi teyit ederek, tesislerin en kısa süre içinde

ve hasardan 1 gün önceki haline gelmesi konusunda azami hassasiyet göstermiş ve bugüne kadar tek bir işinde dahi teslimat sonrası şikâyet almamıştır.

8. BİMTES'in kullanmış olduğu endüstriyel temizlik malzemeleri piyasadaki eşdeğerlerine kıyasla oldukça kalitelidir ve tamamı BELFOR firmasından ithal edilmektedir. İnsan ve çevre sağlığına hiçbir zararı yoktur. Bu kimyasal temizlik malzemelerinin Türkiye'deki tek yetkili kullanıcısı BİMTES' dir.

8.1 SDB_BELFOR_AC_12_Alkaline_Cleaner_English_TS-231-BA101-16-01SD

8.2 SDB_BELFOR_AC_14_Alkaline_Cleaner_Concentrate_English_TS-231-BA301-11-01SD

8.3 SDB_BELFOR_CD_04_Complex_Deruster_English_TS-231-BK100-11-01SD

8.4 SDB_BELFOR_HD_01_Hand_Deruster_English_TS-231-BH103-13-01SD

8.5 SDB_BELFOR_NK_Post_Preserver_English_TS-231-BN100-10-01SD

8.6 SDB_BELFOR_OC_24_Organic_Cleaner_English_TS-231-BI400-18-01SD

9. BİMTES hasar mahalline götürdüğü, kendisine özel olarak dizayn edilmiş GEZİCİ LABORATUARI ile, özellikle sigortalının tesis dışına çıkarmak istemediği elektronik ve mekanik aksamaları için anında / yerinde onarım hizmetini de ücretsiz olarak müşterilerine sunarak, fark yaratan bir konumda olmaktadır.

10. BİMTES, majör hasarlarda sayısı 800'e kadar çıkabilen profesyonel eki-bi ile çok kısa bir süre içinde organize olarak olay mahalline giderek, zararı giderme çalışmalarına başlayabilme potansiyeline sahiptir.

10.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Sertifikası

10.2 İlk Yardım Belgesi

10.3 Yüksekte Çalışma Eğitim Katılım Belgesi

10.4 Tehlikeli ve Çok Tehlikeli İşlerde Yüzey Temizleme Sertifikası

10.5 Mesleki Yeterlilik Belgesi (Makine Bakımcı)

10.6 Mesleki Yeterlilik Belgesi (Çelik Kaynakçısı)

10.7 Forklift Operatörlük Belgesi

10.8 Gıda ve Su Sektöründe Çalışanlar İçin Hijyen Eğitimi

11. Bugüne kadar onarımı mümkün görülmeyen birçok cihazı onararak, ekonomiye ve milli servete ve elbette Sigorta Sektörüne büyük katkılar sağlamıştır.

ÖNSÖZ

“Eğitim, gerçeklerin öğretilmesi değildir. Düşünmek için aklın eğitilmesidir.
Albert Einstein “

KASIDER Başkanı Kıymetli Dostum Sema Tüfekçiler, düzenlemiş olduğu eğitimin somutlaştırılması için beni aradığında tereddütsüz bu sorumluluğu derhal kabul ettim. Öncelikle bu kıymetli işin bir parçası olmamı sağladığı için kendisine çok teşekkürler ediyorum.

T.C. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalında görev yapmaya başladığım ilk günden itibaren zevkle ve heyecanla çalışmış olduğum konuların gençlere aktarılması benim için gerçekten çok kıymetli, bu konuda KASIDER sektörde bir öncü lider niteliğindedir.

Bu kitabın, tüm sigortacı meslektaşlarıma, asıl referans kaynaklarını pekiştiren nitelikte tali bir destek kaynak olmasını temenni ederim.

Canım kızıma ve aileme en derin sevgilerimle...

Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu

YANGIN SİGORTALARINDA ETKİN HASAR YÖNETİM ÖNERİLERİ

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İrem Aral Eldeleklioğlu

Yardımcı Editör & Eğitim Koordinatörü

Sema Tüfekçiler

1. Türk Ticaret Kanununda Yangın Sigortaları ve Hasar ile İlgili Olan Maddelerin Genel Değerlendirilmesi

Nuray Dinçment

Sigorta sözleşmeleri hakkında uygulanacak hükümler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 6. kitabında 1401 ile 1520 hükümleri arasında yer almaktadır.

TTK.m.1451 hükmünde yapılan atıf ile TTK'de hüküm olmayan durumlar için Borçlar Kanunu uygulanmaktadır.

MADDE 1451- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde sigorta sözleşmesi hakkında Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

TTK' nin sigorta sözleşmesine ilişkin önemli maddeleri;

1.1. Sigorta Sözleşmesi

Temel kavramlar

Tanım

MADDE 1401- (1) Sigorta sözleşmesi, sigortacının bir prim karşılığında, kişinin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya birkaç kişinin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir.

RİZİKO, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği veya ne zaman gerçekleşeceği belli olmayan ancak gerçekleşmesi halinde zarar veya diğer bir ekonomik ihtiyaç doğuran olaydır. Ortaya çıkması muhtemel bir tehlikedir. Zarar verici olayların gerçekleşmesi ihtimalidir.

Rizikoyu teşkil eden olay hiçbir halde sigorta ettirenin ve sigortalının kanunen yasak edilmiş veya ahlaka aykırı bir eylem ya da işlemi olamaz.

Gerçekleşmiş olan ya da gerçekleşmesi imkânı olmayan riziko sigorta edilemez.

1.2. Rizikonun Özellikleri

1.2.1. Yangın rizikosu “müstakbel” olmalıdır. Poliçenin akdi esnasında gerçekleşmemiş, ama ileride gerçekleşebilir olmalıdır.

1.2.2. Yangın rizikosu “muhtemel” olmalıdır. Rizikonun gerçekleşmesi kesin değil, ihtimal dahilinde olmalıdır.

1.2.3. Yangın Rizikosu “belirsiz” olmalıdır. Rizikonun nerede, ne zaman ve nasıl olacağı önceden bilinmemelidir.

1.2.4. Yangın Rizikosu “Yasal” olmalıdır. Kanuna ve ahlaka uygun olmalıdır.

1.3. Sigortacının Tazminat Sorumluluğu

1.3.1. Poliçeyle öngörülen bir riziko olmalıdır.

1.3.2. Poliçede belirtilen vadede gerçekleşmesi gerekmektedir.

1.3.3. Poliçeyle teminat altına alınan coğrafi yerde meydana gelmelidir.

1.3.4. İlgili genel şartlar mucibince ve sigortacının teminatına girdiği beyan olunan özel şartlar çerçevesinde oluşmalıdır.

1.4. Sigorta Genel Şartları

Benzer rizikolara maruz kişilere mümkün olduğunca eşit kapsam ve koşullarla teminat sağlanması ve bu şekilde bir sigorta dalında üstlenilen risklerin belirlenip yönetilmesini mümkün kılmak amacıyla oluşturulmuş, genel ve soyut sözleşme düzenini belirleyen sözleşme koşullarıdır.

1.5. Sigorta Özel Şartları

Yasanın emredici hükümlerine ve genel şartlara aykırı olmayan ilgili Bakanlıkça tasdik edilmesine gerek bulunmayan, okunabilir bir şekilde poliçede bastırılması gereken ve aksi açıkça kararlaştırılmadıkça sözleşme döneminin sonuna kadar tarafları bağlayan hükümlerdir.

Örneğin;

C.11- Özel Şartlar “Bu genel şartlara sigortalı aleyhine olmamak üzere özel şartlar konulabilir.”

Sigorta temel olarak zarar sigortası ve meblağ sigortası olarak iki bölümde incelenebilir.

Zarar Sigortaları, mal ve mal varlığı sigortalarında riziko para ile ölçülmesi mümkün olan menfaatlere ilişkindir.

Meblağ Sigortaları, insan hayatı gibi para ile değerlendirilemeyen menfaat ilişkileri sigorta teminatı altına alınmaktadır.

Geçerli olmayan sigorta TTK.m.1404 hükmünde düzenlenmektedir.

Madde 1404 (1)

Sigorta ettirenin veya sigortalının, kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı bir fiilinden doğabilecek bir zararını teminat altına almak amacıyla sigorta yapılamaz.

1.6. Genel Hükümler

1.6.1 Koruyucu hükümler

Madde 1452 (1)1404 ve 1408'inci madde hükümleriyle 1429 uncu maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı sözleşmeler geçersizdir.

(2)1418 ve 1420. maddeler ile 1430. maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı sözleşme şartları geçersizdir.

(3)1405, 1409, 1413 ilâ 1417, 1419, 1421, 1422 ilâ 1426'ncı maddeler, 1427'nci maddenin ikinci ilâ beşinci fıkraları, 1428'inci madde, 1430'uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkraları, 1431 inci maddenin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları ve 1433 ilâ 1449. madde hükümleri, sigorta ettiren, sigortalı ve lehtar aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse bu kanun hükümleri uygulanır.

1.6.2. Zarar Sigortaları

Koruyucu hükümler

Madde 1486

(1) 1453. maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 1458 inci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi, 1459 ve 1461 inci maddeler, 1463'üncü maddenin birinci fıkrası, 1472 ve 1477'nci madde hükümlerine aykırı yapılan sözleşmeler geçersizdir.

(2) 1456'nci maddenin birinci fıkrası, 1465 ilâ 1468, 1479, 1480, 1482, 1484 ve 1485 inci madde hükümlerine aykırı sözleşme şartları geçersizdir.

(3) 1471'inci maddenin ikinci fıkrası, 1474 ilâ 1476'nci madde hükümleri sigortalı aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse bu Kanun hükümleri uygulanır. YARGITAY 17. Hukuk Dairesi ESAS NO: 2017/1541 KARAR NO : 2017/9897, T. 31.10.2017 sayılı kararında,“Sigortacılık Kanunu'nun Sigorta Sözleşmeleri başlıklı 11. Maddesi birinci cümlesinde Sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası, Müsteşarlıkça onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde

uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenlenir ifadesi ile yapılacak sözleşmeler (poliçeler) genel şartlara uygun olmak zorundadır. Bu nedenle zorunlu sigorta genel şartlarını Türk Borçlar Kanunu'nun 20. maddesinde madde de belirtildiği üzere önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleri genel işlem koşulu kapsamındadır. Oysa Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Genel Şartları, sözleşmede taraf olmayan Hazine Müsteşarlığı tarafından kanundan aldığı yetkiye dayalı olarak belirlenir. Ayrıca genel şartları, Türk Borçlar Kanunu 20. maddesinin son fıkrasında "Genel işlem koşullarıyla ilgili hükümler, sundukları hizmetleri kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi ve kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de, niteliklerine bakılmaksızın uygulanır." düzenlemesi kapsamında düşünmekte mümkün değildir. Çünkü kanunda açıkça belirtildiği üzere kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle kişi ve kuruluşların hazırladıkları sözleşmeler yürütmekte oldukları bir hizmet ile ilgili olmalıdır. Oysa Hazine Müsteşarlığı, zorunlu mali sorumluluk sigortası hizmeti veren bir kuruluş olmadığı gibi hizmeti alan taraf ile bir sözleşme ilişkisi içinde bulunmamaktadır." şeklinde hüküm tesis etmiştir.

1.6.3.Sigortacılık Kanunu 15. Maddesinde yurtdışında yaptırılacak sigortalar düzenlenmektedir.

Yurt dışında yaptırılacak sigortalar

MADDE 15

(1) Türkiye'de yerleşik kişiler, Türkiye'deki sigortalabilir menfaatlerini, Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketlerine ve Türkiye'de yaptırmak zorundadır.

(2) Ancak;

a) İhracat ve ithalat konusu mallar için nakliyat sigortası,

b) Uçak, gemi, helikopter için dış kredi ile satın alındıklarında, münhasıran dış kredi miktarı ile sınırlı olarak ve dış borç ödeninceye kadar; yurt dışından

finansal kiralama yolu ile getirilmelerinde ise finansal kiralama sözleşmesi süresi ile sınırlı olarak yaptırılacak tekne sigortaları,

c) Gemilerin işletilmesinden doğan sorumluluk sigortası,

ç) Hayat sigortaları,

d) Kişilerin Türkiye haricinde bulunacakları süre için bu süre ile sınırlı olmak kaydıyla veya geçici olarak yurt dışında kaldıkları sırada yaptırabilecekleri ferdi kaza, hastalık, sağlık ve motorlu taşıt sigortaları yurt dışında da yaptırılabilir.

3) Bakanlar Kurulu yurt dışında yaptırılacak sigortaların kapsamını genişletmeye yetkilidir.

2. Yangın Sigortası Genel Şartları Üzerinden, Yangın Sigortalarına Bakış

Av. Dr. Ahmet Karayazgan

Yangın sigortası gerçekte daha geniş bir sahip olmak ve üründen ürüne farklı içerik ve şartları barındırabilmekle birlikte, konuya bir yerden giriş yapabilmek ve üzerine hukuk gözüyle tespit ve görüşlerimizi izah edebilmek üzere, bu ürünün SEDDK tarafından tasdikli genel şartları üzerinden ele alınmasının yerinde olacağı düşünülmüştür. Bu genel şartlarda yer almayan ancak uygulamada karşılaşılan önemli hususlar ise, bunun üzerine işlenmeye çalışılmıştır.

2.1. Yangın Sigortası Genel Şartları Hakkında

Sigorta sözleşmelerinde genel şartlar; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu (SK)'da yer alan düzenlemeler ile düzenlenmektedir. SK ile, SEDDK tarafından onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak genel şartların, sigorta poliçesinde yer alması düzenlenirken, bu hükmün TTK 1425. Maddesinde sigorta poliçesinin ne şekilde düzenleneceği ifade edilirken, genel şartların da yer alacağı vurgusu ile tekrar edildiği görülmektedir. Bu düzenlemeler gereğince, yangın sigortası genel şartları, her bir yangın sigortası ürüne eklenmek ve uygulanmak durumundadır. Ayrıca işin özelliğine göre getirilecek özel şartların da bu genel şart hükümleri ile uyumlu olması gerekecektir.

Genel şartlardaki bir değişikliğin etkisi ise, kanun ile farklı bir şekilde öngörülmedikçe, genel şart hükümleri, sigorta ettirenin, sigortalının veya lehtarın lehine olan bir değişiklik hemen ve doğrudan uygulanacaktır. Ancak, burada sigortacıya tanına tek imkân, değişiklik ek prim alınmasını gerektiriyorsa, sigortacı değişiklikten itibaren sekiz gün içinde prim farkı isteyebilmesidir. Sigorta ettiren, istenilen prim farkının sekiz gün içinde kabul edilmemesi hâlinde sözleşme eski şartlarla uygulanmaya devam edilecektir.

Yangın sigortaları açısından da bu gereklilik kapsamında yangın sigortası genel şartları, 1 Ocak 1993 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanmıştır.

Öncelikle genel şartlardaki kullanılan isme bakıldığında içeriğindeki teminatlara nazaran, daha dar kapsamda nitelendirilen bir isim kullanıldığı görülmektedir. Yurtdışı uygulamalarında ve hatta sigorta şirketleri ürünlerinde, daha geniş bir isim ile nitelendirilmektedir (örneğin “property insurance”, “kapsamlı ev” veya işyeri sigortası gibi) olarak gündeme gelmektedir.

Almer Kağıtçıoğlu, Av. Dr. Karayazgan Hüyük, Dönüşmerik 1, Ateşbucağı

genel şart olduğunu söylemek güçtür. Bu ise, sözleşmenin kurgulanmasını, diğer şartları ile beraber ele alınmasını ve hukuken yorumlanmasını daha da güçleştirmektedir.

YS Genel Şartları vs. 6102 TTK / Özellikle Aşağıdaki Maddelere Dikkat !

A- Sigortanın Kapsamı	B- Hasar ve Tazminat	C- Çeşitli Hükümler
A.1- Sigortanın Kapsamı	B.1- Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettirenin Sigortalının Yükümlülükleri	C.1- Sigorta Ücretinin Ödemesi ve Sigortalının Sorumluluğunun Başlaması
A.2- Sigorta Bedelinin Kapsamı	B.2- Kazanma Ölçümleri ve Kısıtlama	C.2- Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada BRYAN Yükümlülüğü
A.3- Ek Sözleşme ile Tazminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar	B.3- Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Hakları ve Yükümlülükleri	C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhtar Yükümlülüğü ve Sonuçları
A.4- Tazminat Dışında Kalan Haller	B.4- Hasarın Tespiti	C.4- Birden Çok Sigorta
A.5- Eksik Sigorta	B.5- Tazminat Kıymetlerinin Hesabı	C.5- Merafaat Sahibinin Değişmesi
A.6- Açık Sigorta	B.6- Tazminatın Ödemesi	C.6- Sigorta Yeri ve Değişmesi Hali
A.7- Muafiyetler	B.7- Tazminat Hakkının Eksilmesi veya Dönmesi	C.7- Tebligat ve İhtarlar
A.8- Sigortanın Başlangıcı ve Sonu	B.8- Hasar ve Tazminatın Sonuçları	C.8- Ticari ve Mesleki Soruların Saklı Tutulması
		C.9- Yetkili Mahkeme
		C.10- Zamanaşım
		C.11- Özet Şartlar

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK Danışmanlık & Arşiv A.Ş.

2.2. Yangın Sigortasının Mevzuatta Yeri

2.2.1. Yangın Sigortacılığı Faaliyeti

Bir sigorta şirketinin yangın sigortaları alanında faaliyet gösterebilmesi için, SİGORTA BRANŞLARINA İLİŞKİN TEBLİĞ NO: (2007/1), Sigorta Branşları, I-HAYAT DIŞI GRUBU, A. Sigorta Branşları ve Bu Branşlar Altında Yapılabilecek Tazminat Ödemeleri başlığı altında "8. Yangın ve doğal afetler" alanında ruhsat sahibi olması gerekir.

Bu branş ruhsatı altında, Yangın, Patlama, Deprem, Sel, Deprem ve sel dışındaki doğal afetler, Nükleer enerji, Toprak kayması nedeniyle doğan tazminat ödemeleri (3, 4, 5, 6 ve 7 kapsamındaki mallar için uygulanmaz) alt branşları, yer almaktadır.

2.2.2 Yangın Sigorta Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler

Sigorta sözleşmesi, TTK Sigorta kitabında yer alan hükümler ile beraber ele alınması gerekmektedir. TTK da yer alan genel hükümler ve mal sigortalarının,

zarar sigortası hükümleri, yangın sigortaları ve yangın sigortası genel şartlarının değerlendirilmesinde dikkate alınmalıdır. TTK da hüküm olmayan hallerde ise, 6098 sayılı Borçlar Kanunu genel ve sözleşme hükümlerinin ve hatta tüketicinin devrede olduğu durumda, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun hükümleri devrede olacaktır.

2.2.3. Yangın Sigortası – Tarife İlişkisi

Yangın sigorta uygulaması ve sözleşmelerinde, zorunlu bir şekilde riayet edilmesi gereken ilave bir mevzuat bulunmaktadır. Sigorta mevzuatı alanında bunlara tarife ve talimatlar” denilmektedir.

Bu tarife ve talimatlar, SEDDK tarafından periyodik olarak güncellenmekte ve yayımlanmaktadır.

Yangın sigorta sözleşmesi kurulur ve uygulanırken, tarife ve talimatların dikkate alınması mutlak bir gerekliliktir.

2.2.4 Yangın Sigortasında, Yangın Vergisi Uygulaması

Belediye Gelirleri Kanunu ile, yangın sigortalarına yangın vergisi uygulamasının getirilmiştir. Ancak uygulamada, bu verginin kapsamının yangın sigortaları ile sınırlanmadığı ve idare tarafından yangın riskini içeren tüm poliçelere uygulanması yönünde görüşler verildiği ve uygulamalara girildiği not

edilmelidir. Bu konuda bu türlü uygulamaların iptaline dair başlanmış yargı süreçleri devam etmektedir.

Yangın Sigortası - YSV

27 Nisan 2022
Sicil No: 2022/4456
T.C. HÜKÜM VE MÜHÜR BAKANLIĞI
Genel Müdürlüğü

Sıra No: 21-ADK/2424-17/10-21-90421-10/2019
Konu: Yangın Sigortası Teminatı

2644 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa,

41 inci maddesinde, "Belediye sınırları ve sınırları dışında bulunan mevkii ve gayrimenkul malları için yapılan yangın sigortaları ile ilgili olarak alınan primler yangın sigortası vergisine tabidir".

42 nci maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisi, sigorta poliçeleri hakkında aşağıdaki gibidir".

43 üncü maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisinin maddeli yapısı yangın sigortası teminatleri hakkında aşağıdaki şekilde yapılır".

44 üncü maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisinin kapsamı aşağıdaki gibidir".

Maddeyle ilgili açıklamalar:

Buna göre, belediye sınırları ve sınırları dışında bulunan mevkii ve gayrimenkul malları için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler, yangın sigortası vergisine kapsamı teklif ederek olup olmadığı konusunda mahkemeli olarak dava açılarak, mahkemelerin yangın sigortası teminatleri dolayısıyla alınan primlerin tutarı, vergiye deyimli olarak 10 ilup onbeş katında yangın sigortası vergisine ilişkin herhangi bir sınıra ve maddeli hükümlere yer verilmemiştir.

Bu itibarla, yangın sigortası genel şartlarına tabii olmayan belediye sınırları ve sınırları dışında bulunan mevkii ve gayrimenkul malları yangın sigortalamasının yangın sigortası teminatleri kapsamında değerlendirilmesi, Anayasa'nın 13 üncü maddesi gereği, anılan hususlardaki değişiklikler sonucunda mahkemeler tarafından iptal edilmiş olmakla birlikte, mahkemelerin iptal kararları davalıların yararına sonuçlanmamıştır.

Avniel Kurumları, An. Dr. Karamoğlu Hakkı, Doğanmorkiş & Arkadaşları

Yangın Sigortası - YSV

27 Nisan 2022
Sicil No: 2022/4456
T.C. HÜKÜM VE MÜHÜR BAKANLIĞI
Genel Müdürlüğü

Sıra No: 21-ADK/2424-17/10-21-90421-10/2019
Konu: Yangın Sigortası Teminatı

2644 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa,

41 inci maddesinde, "Belediye sınırları ve sınırları dışında bulunan mevkii ve gayrimenkul malları için yapılan yangın sigortaları ile ilgili olarak alınan primler yangın sigortası vergisine tabidir".

42 nci maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisi, sigorta poliçeleri hakkında aşağıdaki gibidir".

43 üncü maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisinin maddeli yapısı yangın sigortası teminatleri hakkında aşağıdaki şekilde yapılır".

44 üncü maddesinde, "Yangın Sigortası Vergisinin kapsamı aşağıdaki gibidir".

Maddeyle ilgili açıklamalar:

Nöbetçi 11.6.2022 tarihli ve 699 sayılı yasanınla da kanunla değişiklikler yapılmıştır. İlgili belediyelerde emlak beyannamele ilgili olarak yangın sigortası teminatleri için alınan primler, yangın sigortası teminatleri dolayısıyla alınan primler olduğu, aynı sebeple belediyelerde alınan primlerin yangın sigortası teminatleri kapsamına tabii olarak değerlendirilerek, bu sebeple yangın sigortası teminatleri ve zararları için yangın sigortası poliçelerinde yangın sigortası için alınan primlerin ayrıca gösterilmesi bu yönle tutar itibarıyla yangın sigortası teminatleri kapsamına girmediği belirtilmiştir. Dolayısıyla bu konuda yasanınla da değişiklikler yapılarak, her ne olursa olsun değişiklikler belediye sınırları ve sınırları dışında bulunan mevkii ve gayrimenkul malları yangın sigortalamasının kapsamında yangın sigortası teminatleri kapsamına tabii olarak değerlendirilmesi, Anayasa'nın 13 üncü maddesi gereği, mahkemelerin iptal kararları davalıların yararına sonuçlanmamıştır.

Avniel Kurumları, An. Dr. Karamoğlu Hakkı, Doğanmorkiş & Arkadaşları

2.3. Yangın Sigortasının Uygulanmasına Dair Önemli Hususlar

2.3.1. Genel Olarak

Yangın sigortası genel şartlarıyla; aynı TTK'da olduğu gibi, sayılı/belirli sayılı riskler (Named Perils / Belirlenmiş Tehlikeler) ile üzerinden bir teminat kapsamı öngörülmekte ve taraflara ek sözleşmeler ile teminatı genişletme

imkânı verilmektedir. Buna karşılık uygulamada, sigorta ürünlerinin, Bütün Riskler (All Risks /Open Perils) olarak geniş bir kapsamda sağlandığı da görülmektedir. Böyle bir ürüne genel şart eklendiğinde, sigorta ettiren/sigortalı lehine olan genişletici hükümlerin uygulanması gerekecek ve genel şartlar, konu ve kapsam maddesi itibarı ile dikkate alınmayacaktır.

Belirlenmiş tehlikeler sigorta sözleşmesi yalnızca poliçede açıkça belirtilen tehlikeleri kapsar. Sigortalı, ispat yükümlülüğü sigortacıya geçmeden önce fiziksel hasar veya kaybın meydana geldiğini kanıtlamalıdır; sigortacı da daha sonra teminat için bir istisnanın geçerli olduğunu kanıtlamalıdır. Bir bütün riskler “open perils” sigorta sözleşmesi, sigortalıyı, listede özellikle hariç tutulanlar hariç, tüm tehlikelere karşı kapsar. Belirlenmiş riskler sözleşmesinin aksine, tüm riskler poliçesi teminat altına alınan riskleri belirtmez, bunun yerine teminat altına alınmayan riskleri belirtir. Böylece, istisnalar listesinde adı geçmeyen her türlü tehlike otomatik olarak teminat altına alınmış olur.

Bunun dışında, uygulamada yangın sigortasının, bir paket poliçe olarak diğer ana teminatlar (hırsızlık, 3. Şahıs mali mesuliyet gibi) ile beraber verildiği sıklıkla görülmektedir. Burada aslında birden fazla teminat, aynı metin üzerinden ayrı ayrı verilmiş olmaktadır.

Genel Şart –
Tek Başına
(Stand Alone) &
Paket İlişkisi

Tehnikler	SİGORTA BEDELİ (USD)	NET PRİM (USD)	YENİ PRİM (USD)
YANGIN - BİLACI	127.771.203,00		1,00
YANGIN-ÇERİHAŞLAR	22.057.247,00		0,22
YANGIN-DEKİ	100.000,00		0,00
YANGIN-ADANILAR	7.492.000,00		0,00
YANGIN-ALUJİ	100.000,00		0,00
TEK HİSSE	127.771.203,00	19.743,26	0,00
DEKİ (KURATÖR)	30.047.000,00		11.940,00
İL KURATÖR	194.290.000,00		
YERKUR	194.290.000,00		
KURATÖR	194.290.000,00		
MEV. VE SU BAKIM	194.290.000,00		
YER KURATÖR	194.290.000,00		
ENHİLİ SU	194.290.000,00		
PANORAMA	194.290.000,00		
ULUSAL	194.290.000,00		
BANKA TAHRİFLERİ ÇARPMASI	194.290.000,00		
HAZİR TAHRİFLERİ ÇARPMASI	194.290.000,00		
EMİSYONLAR	6.028.874,00		
EMİSYONLAR	39.000.000,00		
EMİSYONLAR	3.000.000,00		0,00
KURATÖR	3.000.000,00		0,00
MAL KURATÖR	3.000.000,00		0,00
TEK HİSSE	22.057.247,00		
EMİSYONLAR	194.290.000,00		
EMİSYONLAR	194.290.000,00		
EMİSYONLAR	1.171.500,00		
EMİSYONLAR	4.700.000,00		
EMİSYONLAR	4.700.000,00		
EMİSYONLAR	4.700.000,00		
EMİSYONLAR	4.700.000,00		
EMİSYONLAR	194.290.000,00		

Yangın sigortası genel şartları, çözü zaman tek başına, ürün incelemesi için yeterli değil!

Ana ve ek teminatların birlikte çalışma esasları, poliçeye etki ve ilişkileri konusunda hiçbir genel şart ve özel şart içinde hüküm yer almamaktadır.

Paket Poliçe – Ek Teminat Ayrımı konusunda mevzuat ile getirilen açıklama bilgi için sunulmaktadır:

a) Sigorta Sözleşmesi Konusu Teminatların Veriliş Şekline İlişkin Genelge

(2007/9) 27.08.2007 -

Bilindiği üzere, Sigorta Genel Şartları kapsamı dışındaki teminatlar, uygulamadaki ismiyle paket poliçe ya da ek teminat yöntemleriyle sigorta ettirenlere verilmektedir. Ancak paket poliçe ile genel şartların ek teminat verilerek genişletilmesi hukuki açıdan birbirinden farklıdır. Paket poliçe, uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla birbirinden bağımsız sözleşmelerin tek bir kağıt üzerinde sunulması ile ortaya çıkmıştır. Bu tarz uygulamada, birden fazla sözleşme yer alır ve her bir sözleşme ile farklı teminatlar verilir. Dolayısıyla, paket poliçede yer alan sözleşmelerin birbirleriyle ilgisi bulunmadığı gibi, her bir sözleşme de diğerinden bağımsızdır. Diğer bir ifadeyle, paket poliçe, usul ekonomisi ile ilgili bir husustur. Dolayısıyla, her bir sözleşme için ayrı ayrı poliçe düzenlemekle tek bir kağıt üzerinde söz konusu sözleşmelerin gösterilmesi arasında bir fark yoktur. Bu noktada, sözleşmelerden birinin son bulması diğerinin de son bulmasını gerektirmez. Her bir sözleşme diğerinden bağımsız olduğu için birinin priminin ödenmemesi diğer sözleşmeleri etkilemez. Benzer ya da ilgili teminatlar sağlıyor olsa bile her bir sözleşme kendi genel şartları çerçevesinde değerlendirilir. Her bir sözleşme için kendi genel şartının kapsamı, teminat dışı ve ek sözleşme ile teminat içine alınacak haller, coğrafi sınır vb. gibi düzenlemeler geçerlidir. Bu açıklamalar çerçevesinde, paket poliçe ile verilmek istenen teminatlar, farklı sigorta branşlarının konusu ise, bunların bağımsız sözleşmelerle verilebilmesi, ilgili branşlarda ruhsat alınmasını gerektirir. Ek teminat uygulamasında ise, paket poliçeden farklı olarak, tek bir sözleşme vardır. Ek teminat ana teminata bağlı verilir. Ek teminatın ana sözleşmeden bağımsız herhangi bir hukukî geçerliliği yoktur. Başka bir deyişle, ek teminatın devreye girebilmesi, öncelikle asıl sözleşme ile teminat altına alınan rizikonun gerçekleşmesine bağlıdır. Ek

3.3.2. Tek Başına (“Stand Alone”) Yangın Sigortası Sözleşmesine Dair Belgeler

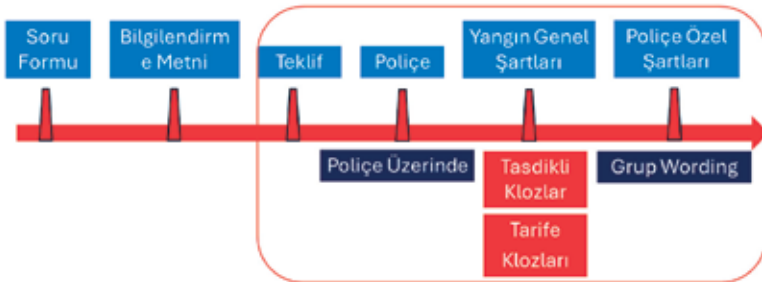
Yangın sigortası sözleşmesi denildiğinde, gündeme gelen hukuki metinler şu şekildedir:

Almet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK, Danışmanlık & ArbulucuA&K

Yangın sigortalarında özel şartlar açısından, diğer birçok geleneksel sigortaya oranla farklı bir durum söz konusudur. Yangın sigortalarında özel şart denince; sigortacı tarafından geliştirilenler dışında, uygulanması gereken, SEDDK tarafından tasdik edilen klozlar ile bir de tarife ve talimatlar ile geliştirilen standart özel şartları bulunmaktadır.

Genel Şart – Özel Şart İlişkisi

Almet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK, Danışmanlık & ArbulucuA&K

3.3.3. Yangın Sigortası – Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası İlişkisi

Yangın sigortasına balı olarak verilen diğer bir ana teminat ise, yangına bağlı kart kaybı teminatıdır. Bu ana teminatın ayrı bir genel şartı bulunmakta ve buna bağlı olarak, yangın sigortası paketinden ana bir teminat olarak verilebilmektedir. Ancak bunun teminat kapsamında olabilmesi için, sigortacıya ödenecek prim karşılığında ayrıca bu teminatın alınmış olması gerekir.

Yangın Sigortası – Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası İlişkisi

Yangın Sigortası Genel Şartları
Yürürlük Tarihi: 1 Ocak 1993

A)-El Sığortası ile Teminat Kapsamına Dâhil Edilmiştikâli İller ve Kayılar

İlişik Klozlar – Tasdikli Klozlar
(Yangın Sigortası ile Birlikte Verildiği Taktirde Yangın Polisi ile Dâhil Olunacaktır)

Yangına Bağlı Kar Kaybı Sigortası Genel Şartları

Sigortacının kar kaybı sigortası kapsamında ödeme yapması için sigortalının ticari faaliyetini yürütürken kullandığı bina, makine, donanım, donatılar ve emtiaları geçici bir yangın sigortası sözleşmesini teminat altına aldığı risklerin gerçekleşmesi sonucu oluşan ayrılmaz ve ayrılan gider zararların ilgili sigortası tarafından tamami ödemesi veya sorumluğunun kabul edilmiş olması şarttır.

Ayrıca, bu teminat, uygulamada iş durması olarak yangın sigortasına ek olarak verilen teminat ile, “stand alone” olarak verilen kar kaybı teminatlarına dair uygulamalar karıştırılmamalıdır.

3.3.4. Kimler İçin Teminat Sağlar?

Yangın sigortası kapsamında, riziko adresinde menfaati bulunan kiracılar, ev ve işyeri sahipleri, aynı hak sahipleri; sitelerde ise yönetimler tarafından ortak alan sigortası yapılmaktadır.

Uygulamada, kiracı durumundaki sigorta ettirenlere, “Bina Teminatı” verildiği durumlar ile karşılaşılmaktadır. Bu durumda, farklı menfaatlerin sigorta güvencesi altına alınması söz konusu olduğundan, kiracının aldığı bina teminatı, TTK anlamında temsil (TTK md. 1406) ve başkası hesabına sigorta (TTK

md. 1454) hükümleri altında değerlendirilmesi gerekecektir. Buna göre, bir kişi, diğer bir kişinin adına onu temsilen sigorta sözleşmesi yapabilir; temsilci yetkisiz ise ilk sigorta döneminin primlerinden sorumlu olur. Adına sigorta sözleşmesi yapılan kişi, rizikonun gerçekleşmesinden önce veya 1458 inci madde hükmü saklı kalmak üzere, riziko gerçekleşince de sözleşmeye sonradan icazet verebilecektir. Başkasının adına yapıldığı anlaşılmayan veya yetkisiz yapılan sözleşme, menfaati bulunması şartıyla, temsilci adına yapılmış sayılır.

Bunun dışında, sigorta ettiren, üçüncü bir kişinin menfaatini, onun adını belirterek veya belirtmeyerek, sigorta ettirebilir. Bu durumda, sigorta sözleşmesinden doğan haklar sigortalıya aittir. Sigortalı, aksine sözleşme yoksa, sigorta tazminatının ödenmesini sigortacıdan isteyebilir ve onu dava edebilir. Üçüncü kişinin adının belirtildiği durumlarda, tereddüt hâlinde, sigorta ettirenin, üçüncü kişinin temsilcisi olarak değil, kendi adına fakat üçüncü kişi lehine hareket ettiği kabul edilir. Sözleşmede, sigortanın kimin menfaati için yaptırıldığı açık da bırakılabilir. “Kimin olacaksa onun lehine” yapılan böyle bir sigortanın, üçüncü kişi lehine yaptırıldığı anlaşılırsa, endi adına fakat üçüncü kişi lehine hareket ettiği kabul edilir.

3.3.5. Yangın Sigortasının Birden Fazla Sigortacı Tarafından Birlikte Sigortalanması Halinde Durum

Bu türlü uygulamada “açık koasürans” olarak da adlandırılan durumlarda, tarafların ve sigortacıların sözleşmedeki hak ve yükümlülükler anlamında ne şekilde hareket edeceği sorunu karşımıza çıkmaktadır. Genel şartların bu konuda bir düzenleme içermediği not edilmelidir.

İşte böyle bir konuda devreye, sigortacılar tarafından geliştirilen bir özel şart girmektedir. “Jeran Klozu” olarak isimlendirilen bu kloz ile, sigortacıların özellikle prim tahsilatı ve hasar sürecinde ne şekilde hareket edeceği düzenlenmektedir.

Bu kloz ile başlıca şu düzenlemeler yer almaktadır: Prim ödemelerinde her koasörün payına düşen prim, sigortalı tarafından her bir şirkete ayrı ayrı

ödenir. Poliçe süresi içerisinde sigortalı/sigorta ettiren tarafında yapılacak her türlü bildirim ve değişiklik talepleri, sadece Jeran'a gönderilecektir. Jeran bu bildirim ve talepleri en geç 15 gün içerisinde ve yazılı olarak, bu poliçede adı geçen koasörür şirkete Jeran sıfatı ile bildirme ve sorumluluğuna sahip olacaktır. Jeran Şirket, Sigortalının taleplerini tamamen veya kısmen kabul veya redde yetkili olmayıp ancak Koasörünün onayını aldıktan sonra işlem yapabilecektir. Meydana gelecek her bir hasarda sigortalı/sigorta ettiren Jeran şirkete gerekli olan ihbarı yapacaktır. Hasar tespiti ile ilgili ekspertiz çalışmalarında adı geçen koasörür şirketlerin de mutabakatı ile gerçekleştirilecektir. Ekspertiz ücretlerine ve masraflarına koasür şirketler hisseleri oranında katılacaklardır. Hasar eksper raporlarının her iki şirkete ayrı ayrı gönderilmesi gerekecektir. Ex-gratia (lütuf ödemeleri) ödemeleri tüm koasörürlerin onayına tabidir. Hasar ödemesini her sigorta şirketi kendi payları nispetinde yapacak olup, koasörür şirket ile jeran birlikte hareket edecekler ve Jeranın ödeme yapmasını takip eden yedi gün içinde ödemeyi gerçekleştireceklerdir. Bir koasör şirketin hasar ödemesini geciktirmesinden ve/veya ödemesinden diğer koasörür şirket hiçbir şekilde sorumlu olmayacaktır. Taraflar bunu peşinen kabul ve taahhüt ederler. Jeran, poliçe/hasar vb. konularda sigortalıdan gelen ihbarları en geç ihbarı takip eden beş gün içinde ve yazılı olarak, bu poliçede adı geçen koasörür şirkete bildirecektir.

Ancak uygulamada yaygın olarak kullanılan klozların hukuken geliştirilme-ye muhtaç olduğunun belirtilmesi gerekir.

2.2.4. Yangın Sigortasının Çalışma Esasları

Bu bölümde, yangın sigortası genel şartları esas alınarak, ancak yeni mevzuat gelişme ve değişiklikleri işlenmiş bir şekilde, yangın sigortasının öne çıkan önemli gördüğümüz çalışma esasları açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.1. Konu ve Kapsam

Yangın sigortası genel şartlarına göre sigortanın konu ve kapsamı, şu şekilde çizilmiştir:

Genel Şart - Sigortanın kapsamı (A.1)

Yangının, yıldırımın, infilakın veya yangın ve infilak sonucu meydana gelen duman, buhar ve hararetin sigortalı mallarda doğrudan neden olacağı maddi zararlar, sigorta bedeline kadar temin olunmuştur.

Yıldırım sonucu voltaj yükselmesinden kaynaklı elektronik cihazlarda oluşan hasar, kapsam içinde değildir.

Y11HD Esas No: 2012/2559
Kasus No: 2013/3590
Kasus Tarihi: 27-02-2013

Ahmet Karoşagan, Av. Dr., Karoşagan HUKUK, Danışmanlık & Arbuluculuk

Sigortalı yer, sigorta teminatının çalışması açısından önem taşımaktadır. Genel şart bu konuyu aşağıdaki şekilde düzenlemektedir:

Genel Şart – Sigortalı Yerin Değişmesi (C.6)

<p>Sigorta teminatı, sigorta sözleşmesinde belirtilen yer veya yerler için geçerlidir.</p> <p>Sigortalı şeylerin bulunduğu yerin değiştirilmesi halinde, madde C.3 hükümleri uygulanır.</p>	<p>Başlangıçta Yanlış Beyan</p> <p>6102 sayılı TTK - 1408 - sigorta menfaatinin yokluğu</p> <p>6102 sayılı TTK - 1435 vd.</p>
<p>İhbarı Halinde</p>	<p>6102 sayılı TTK - 1444 vd. unutulmamalı</p> <p>C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları</p>

Ahmet Karoşagan, Av. Dr., Karoşagan HUKUK, Danışmanlık & Arbuluculuk

Genel Şart – Menfaat Sahibinin Değişmesi (C.5)

Sözleşme stresi içinde: **menfaat sahibinin değişmesi halinde sigortanın hükümlü devam eder ve sigorta ettirenin sözleşmeden doğan hak ve borçları yeni hak sahibine geçer.** Değişiklik halinde, sigorta ettiren/sigortalı ve sigortanın varlığını öğrenen **yeni hak sahibi durumu onbeş gün içinde sigortacıya bildirmekte yükümlüdür.**

Sigortacı değişikliği, yeni hak sahibi de sigortanın varlığını öğrendiği tarihten itibaren **sakız gün içinde sözleşmeyi feshedebilir.** Stresinde kullanılmayan fesih hakkı düşer. Fesih hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası yeni hak sahibine geri verilir. Sigortalı şeylerin sahibinin değişmesi anında ödemesi gerekli prim borçlarından, sigorta ettiren ile fesih hakkının kullanılmayan yeni hak sahibi birlikte sorumludur. **Sigorta ettirenin ölümü halinde, sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlar yeni hak sahibine geçer.**

6102 sayılı TTK karşısında durumu

MADDE 1408- (1) Sigorta sözleşmesinin yapılması anında, sigortalanan menfaat mevcut değilse, sigorta sözleşmesi geçersizdir. **Sözleşmenin yapıldığı anda varolan menfaat, sözleşmenin süresi içinde ortadan kalkarsa, sözleşme o anda geçersiz olur.**

Koruyucu hükümler

MADDE 1452- (1) ... aykırı sözleşmeler geçersizdir

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK, Danışmanlık & Arbuluculuk

Yangın sigortası genel şartlarında, tanım maddesinin yer almaması önemli bir eksikliklerdir. Bir çok husus tanıma muhtaç olup, poliçe özel şartlarında tanımlanmadığı durumlarda, hukuken önemli yorum sorunlarına yol açmaktadır.

Genel Şart - Tanımlar

Genel şart sessiz...

"Tanım" maddesi yer almamakta; bu durumda, poliçe ve özel şartlarında yer alan tanımlar, hukuken önem kazanmaktadır.

Önemli bir Eksiklik

A.2-Sigorta Bedelinin Kapsamı

Taşınmaz ve taşınır mallar açısından detaylandırılmıştır.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK, Danışmanlık & Arbuluculuk

Genel Şart - Tanımlar

Genel şart da düzenleme yer almamaktadır.

Poliçe özel şartlarında bu konuda düzenleme gereklidir.

Reasürans – Sigorta İlişkisinin Kurulması Açısından da Önemli

- **"Civil Commotion"** shall mean the same as Riots as defined in the Policy.
- **"Civil War"** shall mean an internecine war, or a war carried on between or among opposing citizens of the same country or nation.
- **"Contents"** shall mean fixtures and fittings, interior decorations, office furniture and stock (including finished goods manufactured by the Insured or held for sale), provided always that the Insured owns or is legally responsible for such Contents and provided that such Contents are situated at an Insured Location.
- **"Coup d'Etat"** shall mean the sudden, violent and illegal overthrow of a sovereign government or any attempt at such overthrow.
- **"Insurrection, Revolution and Rebellion"** shall mean a deliberate, organised and open resistance, by force and arms, to the laws or operations of a sovereign government, committed by its citizens or subjects and/or a rising against a sovereign government or other authority.
- **"Malicious Damage"** shall mean all physical loss or physical damage resulting directly from a malicious act by anyone during a disturbance of the public peace where such malicious act is perpetrated for political reasons by known or unknown person(s).
- **"Mutiny"** shall mean a willful resistance by members of legally armed or peace-keeping forces to a superior officer.

Ahmet Kızılayoğlu, Av. Dr., Kızılayoğlu HUKUK, DENETİM & ARACILIK A.Ş.

Tanım olarak bir tek, sigorta bedelinin kapsamını tanımlayan madde verilebilir:

Genel Şart- Kapsam

A.3- Sigorta Bedelinin Kapsamı

2.5 Taşınmaz mallarda;
1.1 Aktifite sözleşme yoksa; binaların dışındaki bahçevan evi, garaj, su deposu, kömürlük gibi eklentiler ile binaların içlerinde veya dışlarında bulunan her çeşit sabit tesisat, asansör ve yürüyen merdivenler, yıldırımlık, televizyon anteni gibi binayı tamamlayan şeyler ile temeller ve istinat duvarları sigorta bedelinin kapsamı içindedir.
1.2 Bahçe ve çevre duvarları, rıhtımlar, teraslar, iskeleler, çöpmeler, bina dışındaki heykeller, sarnıç ve havuzlar gibi şeyler ancak poliçede belirtilmeleri kaydıyla sigorta bedelinin kapsamı içindedir.
1.3 Sigorta bedelinin tespitinde arsa kıymeti dikkate alınmaz.

Yangın Sigortası Genel Şartları, A.2-2.1.1.2 maddesi uyarınca taş duvarın teminat dışı olduğu belirtilmiştir.

Farklı bir inşaat mühendisi bilirkişiden, söz konusu taş duvarın istinat duvarı niteliğinde olup olmadığı ve istinat duvarı niteliğinde ise 2009 yılı İTİBAN ile değerinin belirlenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde hüküm tesisi doğru olmamıştır.

Y. 17' Hukuk Davası
Ezan No: 2018-2190
Karar No: 2018/926
Karar Tarihi: 05-02-2019

Ahmet Kızılayoğlu, Av. Dr., Kızılayoğlu HUKUK, DENETİM & ARACILIK A.Ş.

Sigorta kapsamını belirlerken, genel şartlarda yer almayan, ancak poliçede veya özel şartlar ile ve hatta tarife ve talimatlar ile getirilen muafiyet ve katılım paylarına (diğer bir ifade ile, müşterek sigorta) dikkat edilmelidir.

Genel Şart - Muafiyetler

Police Özel şartları ile Gündeme Getirilen "Müşterek Sigorta" :

Değerim (Bina) teminatı: % 80 sigortacı, % 20 sigortalı üzerinde kalmak üzere müşterek sigorta şeklinde yapılmıştır.

6102 sayılı TTK

Dikkat!
karşılanmamaktadır

b) Müşterek sigorta

MADDE 1408. (1) Bir menfaate birden çok sigortacı tarafından aynı zamanda, aynı sınırlar için ve aynı risklere karşı sigorta edilmişse, yapılan birden çok sigorta sözleşmesinin hepsi, ancak sigorta olunan menfaatin değerine kadar geçerli sayılır. Bu takdirde sigortacıların her biri, sigorta bedellerinin toplamına göre, sigorta ettirip bedri oranında sorumlu olur.

(2) Sözleşmelere göre sigortacılar müteaccelen sorumlu olduğunda, sigortalı, sigortacı zaten bir para isteyemeyeceği gibi, sigortacıların her biri yerine kendi sözleşmesine göre ödemele yükümlü olduğu bedele kadar sorumlu olur. Bu hâlede ödemede bulunan sigortalının diğer sigortacıları karşı hâle olduğu hücu hakkı, sigortacıların sigortaya ödeme hükümlerine göre ödemek zorunda oldukları bedeller oranındadır.

Ahmet Kocayığın, Av. Dr., Kocayığın Hukuk Danışmanlık & Arbuluculuk

2.4.2. Teminat Dışında Kalan Haller

Yangın sigortaları açısından teminat dışında kalan halleri, iki ana başlık altında toplanabilir:

Genel Şart - İstisnalar

A. 4- Teminat Dışında Kalan Haller

"Kesin" Benilebilecek !

Hukuken, Verilemez mi ?

5648 sayılı SK – İdari yaptırım

A. 3- Ek Sözleşme ile Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

3 Ana grup altında düzenlenmiş !

Ahmet Kocayığın, Av. Dr., Kocayığın Hukuk Danışmanlık & Arbuluculuk

2.4.2.1 Kesin Teminat Dışında Kalan Haller

Genel Şart-İstisnalar

A.4- Teminat Dışında Kalan Haller

Aşağıdaki haller, sigorta teminatının dışındadır:

4.1- Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı dâimî harekeleri, çarpışma (Savaş ilan edilmiş olsun olmasın), iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler nedeniyle meydana gelen bütün zararlar.

4.2- Herhangi bir nükleer yakıtın veya nükleer yakıtın yanması sonucu nükleer artıklardan veya bunlara atfedilen sebeplerden meydana gelen iyonlayıcı radyasyonların veya radyo-aktifite bulaşmalarının ve bunları gerektirdiği askeri ve inzibati tedbirlerin sebep olduğu bütün zararlar. (Bu benze geçen yanma dayımı kendi kendini idame ettiren herhangi bir nükleer aygıtın olayını da kapsayacaktır.)

4.3- Kamu otoritesi tarafından sigortalı şeyler üzerinde yapılacak tasarruflar sebebiyle meydana gelen bütün zararlar.

4.4- **Yangın çıkarmaksızın;** sigortalı şeylerin kendi aygırlarından, mayalanmalarından, kevrülmelerinden veya büyülerinde meydana gelen bozulmalar ile kevrülme nedeniyle uğradıkları zararlar.

4.5- **Yangın çıkarmaksızın;** sigortalı şeylerin işlenmek için veya başka faydalı bir maksatla ateşe veya sıcaklığa tutulmasından, ocak veya bunun gibi ateş bulunan bir yere düşmesinden veya atılmasından veya elbise, çamaşır ve diğer eşya yanığı gibi alev almaksızın kevrülme veya yanmasından veya ısıtma, aydınlatma, ısıtılma aletleri ile lamba, mum, sigara ve bunların benzerlerine temasından doğan zararlar.

4.6- **Yangın çıkarmaksızın;** elektrikle çalışan her türlü motor, elektrik veya elektronik alet, cihaz, tesisat ve kordonlarının elektrik ceryanına bağlı bulunduğu sırada bu ceyyan yüzünden kısa devre, topaklama, voltaj iniş çıkışları ve bu yüzden ısınma ve endüksiyon ceryanları gibi nedenlerle uğrayacakları zararlar.

4.7- Alçak basınç sebebiyle kapların içeri doğru çökmesi, yırtılması ve sair şekilde deformasyonu, yıpranması ile sarıtırılmış kuvvetler ve mekanik olaylar nedeniyle sigortalı cihaz ve motorlarda meydana gelen bütün zararlar.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arbuluculuk

Genel Şart-İstisnalar

A.4- Teminat Dışında Kalan Haller

4.1- Savaş, her türlü savaş olayları, istila, yabancı düşman hareketleri, çarpışma (Savaş ilan edilmiş olsun olmasın), iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma ve bunların gerektirdiği inzibati ve askeri hareketler nedeniyle meydana gelen bütün zararlar.

- ❖ Savaş istisnası maddesi, savaş veya benzeri faaliyetlerle ilgili hasarların sigorta kapsamı dışında bulunmasını sağlar.
- ❖ Sigorta şirketi, hasar savaşın kaynaklanıp, otomobiller, evler ve benzerleri için tazminat ödemek zorunda kalmaz.
- ❖ Sigorta poliçelerinde savaş kızı bulunmasının nedeni, sigorta şirketlerinin savaş nedeniyle meydana gelen hasarlar için talep edebilecekleri primleri doğru bir şekilde hesaplayamamalarıdır.
- ❖ Sigorta şirketleri ayrıca savaş hasarlarını da karşılamamaktadır, çünkü tazminat taleplerinin maliyeti potansiyel olarak astronomik olabilir ve şirketi iflasa sürükleyebilir.
- ❖ Savaş istisnası kızı, 11 Eylül terör saldırılarından sonra genişletilmiş ve standart hale getirilmiştir.

Savaş istisnası kızı, 11 Eylül 2001'de New York ve Washington D.C. ye yapılan terör saldırılarının ardından sigorta sektöründe önemli bir konu haline gelmiştir. Saldırılarından önce, çoğu savaş istisnası kızı, özel kişi ve kuruluşların savaşla bağlantılı olarak, yalnızca sözleşmeyle üstlenilen sorumlulukla ilgili olarak uygulanmaktaydı.

Ancak, 11 Eylül'den sonra, istisnanın savaş kısmını sözleşmeyle üstlenilen sorumluluğu ötesine genişleten "savaş ve terörizm" istisnası, sorumluluk poliçelerine hızla eklendi. Bu gelişme, terörizmin poliçede sigorta edilep edilmediğine bakılmaksızın artık standart olarak kabul edilen savaş istisnası maddesinin kapsamını genişletti.

Bu gelişmeler, bizim Genel Şartlara Yansımamıştır.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arbuluculuk

2.4.2.2. Ek Sözleşme ile teminat kapsamına alınabilecek teminat dışında kalan haller ve kayıplar

A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

3 Grup
öngörülmüş ...

3.1- Aşağıdaki haller dolayısıyla meydana gelen (yangın ve infilak ile yangın ve infilak sonucu meydana gelen duman, buhar ve hareketin sigortalı mallarda doğrudan neden olacak zararlar da dahil olmak üzere) tüm zararlar sigorta teminatına dışındadır. Ancak ek sözleşme ile bu genel şartlara ve ilişik klostara göre bu teminat kapsamı içine alınabilirler

- 1.1- Grev, lokav, kargaşalık, halk hareketleri
- 1.2- Terör
- 1.3- Deprem ve Yanardağ Püskürmesi

3.2- Aşağıdaki haller dolayısıyla meydana gelen zararlar teminat kapsamı dışındadır. Ancak ek sözleşme ile bu genel şartlara ve ilişik klostara göre teminat kapsamı içine alınabilir. Bununla birlikte, aşağıdaki hallerin neden olduğu yangın ve infilak ile yangın ve infilak sonucunda meydana gelen duman, buhar ve hareketin sigortalı mallarda doğrudan neden olacak maddeli zararlar ek sözleşme olmasa da teminat kapsamı içindedir.

- 2.1- Kar ağırlığı
- 2.2- Sel ve su baskını
- 2.3- Yer kayması
- 2.4- Fırtına
- 2.5- Dahili su
- 2.6- Duman
- 2.7- Taştı çarpması
- 7.1- Karın Taşlıları
- 7.2- Deniz Taşlıları
- 7.3- Hava Taşlıları
- 2.8- Kötü niyetli hareketler

Almer Karazoglu, Av. Dr. Karazoglu Hukuk, Danışmanlık & Aracıculuk

A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

3 Grup
öngörülmüş ...

3.3- Aşağıda sayılanlar teminat kapsamı dışındadır. Ancak, sigorta bedellerinin poliçede ayrıca belirlenmesi kaydıyla ek sözleşme ile teminat kapsamı içine alınabilirler.

- 3.1- Sanat veya antikacılık bakımından değer olan; tablolar, resimler, kitaplar, gravürler, yazılar, heykeller, biblolar, koleksiyonlar, hatirler ve benzerleri.
- 3.2- Modeller, kalıplar, plan ve krokiler, litra berafları, belgeler, ticari defterler ve benzerleri.
- 3.3- Nakit, hisse senedi ve tahvil, kıymetli kağıtlar, her çeşit altın ve gümüş ve bunlardan mamul zîynet eşyası ve mücevherler ve sair kıymetli maddeler ve mamulleri, kıymetli taş ve inciler ve benzerleri.
- 3.4- Deniz ve hava taşıtları ile motorlu kara taşıtları ve bunların yükleri. (Hareket halinde hariç)
- 3.5- Emanet ve arıyet malları.
- 3.6- Erzak kaidirne masrafları.
- 3.7- Kıra kaybı ve infildan mahrumiyet.
- 3.8- Yangın ve infilak mali sorumluluğu. (Yangın ve infilak mali sorumluluğu ek sözleşmeyle bu genel şartlara ve ilişik kloza göre teminat kapsamı içine alınabilir.)
- 3.9- Sigorta sözleşmesiyle teminat altına alınan risklerin gerçekleşmesi sonucunda doğrudan veya dolaylı olarak meydana gelen her türlü payne kirliliği sebebiyle oluşabilecek bütün zararlar.

Almer Karazoglu, Av. Dr. Karazoglu Hukuk, Danışmanlık & Aracıculuk

Genel Şart - İstisnalar

A.3 Birinci Grup İstisnalar

3.1- Aşağıdaki haller dolayısıyla meydana gelen (yangın ve infilak ile yangın ve infilak sonucu meydana gelen duman, buhar ve hararetin sigortalı mallarda doğrudan neden olacağı zararlar da dahil olmak üzere) tüm zararlar sigorta teminatının dışındadır. Ancak ek sözleşme ile bu genel şartlara ve ilişik kizlara göre bu teminat kapsamı içine alınabilirler:

1.1- Grev, lokav, kargaşalık, halk hareketleri

A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

Grev, Lokav, Kargaşalık, Halk Hareketleri Kizozu (Yangın Sigortası İle Birlikte Verildiği Takdirde Yangın Poliçesine Eklenecek Kizoz)

Yangın Sigortası Genel Şartları Hükümleri Saklı Kalmak Kaydıyla; Yangına sebebiyet vermiş olunan, olmasın; grev, lokav, iş anlaşmazlığı, kargaşalık veya halk hareketleri sırasında meydana gelen olaylar ve bu olayları önlemek ve etkilerini azaltmak üzere yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucu sigortalı şeylerde doğrudan meydana gelen bütün zararlar teminata ilave edilmiştir.

Teminat Dışında Kalan Haller

Kizoz konusu olaylar sırasında olma dahi, üretim düşmesi, sigortalı şeylerin kirlenmesi, paslanması, çürümesi kalite kaybı gibi dolaylı zararlar teminat dışındadır. İşbu grev, lokav, kargaşalık, halk hareketleri teminatı sigorta ettiren, Yangın Sigortası Genel Şartları'nda öngörülen beyan yükümlülüğüne ek olarak bu kizozla ilgili sorulara ilişkin yazılı ve yazılı cevaplarına dayanılarak verilmiştir.

Ahmet Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan HUKUK, Danışmanlık & ARBULUCAAA

Genel Şart-İstisnalar

A.3 Birinci Grup İstisnalar

3.1- Aşağıdaki haller dolayısıyla meydana gelen (yangın ve infilak ile yangın ve infilak sonucu meydana gelen duman, buhar ve hararetin sigortalı mallarda doğrudan neden olacağı zararlar da dahil olmak üzere) tüm zararlar sigorta teminatının dışındadır. Ancak ek sözleşme ile bu genel şartlara ve ilişik kizlara göre bu teminat kapsamı içine alınabilirler:

1.2- Terör

A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

Terör Kizozu

(Yangın Sigortası İle Birlikte Verildiği Takdirde Yangın Poliçesine Eklenecek Kizoz)

Yangın Sigortası Genel Şartları hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotaj ile bunları önlemek ve etkilerini azaltılmak amacıyla yetkili organlar tarafından yapılan müdahaleler sonucu sigortalı şeylerde meydana gelen zararlar teminata ilave edilmiştir. Kizoz konusu olayların doğrudan veya dolaylı sonucunda meydana gelse dahi, sigortalı kıymetlerin kısmen veya tamamen kullanılamaz hale gelmesine sebep olacak biyolojik ve/veya kimyasal kirlenme, bulama veya zehirlenmeler nedeniyle ortaya çıkacak bütün zararlar teminat kapsamı dışındadır.

Ahmet Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan HUKUK, Danışmanlık & ARBULUCAAA

Genel Şart-İstisnalar

A.3 Birinci Grup İstisnalar

A.3- Ek Sözleşme İle Terminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller

12- Terör

3713 Terörle Mücadele Kanununda Terör Tanımı

Reasürörlerin Kararlarında ...

"Act of Terrorism" shall mean an unlawful act, including the use of force or violence, of any person or group of persons, whether acting alone or on behalf of or in connection with any organization, committed for political, religious or ideological purposes including the intention to influence any government or to put the public in fear for such purposes.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU

Kanun Numarası : 3713

Katıldığı Tarih: 12/4/2001

Terör kavramı (1) Madde 1- (Değişik ikinci fıkrâ: 15/7/2008-4928/20 md.) Terör; zorla ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldıma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, üyüklüğünü, hukuksal, sosyal, laik, ekonomik düzenini deşğıştirmek, Devletin düzeni ve mülkiyetle bölünmesinin önlenmesini bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, Devletin otoritesini zayıflatmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığını bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından gerçekleştirilen her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

Terör suçları Madde 3 - (Değişik: 29/6/2006-5532/2 md., 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 303, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 no maddeleri ile 310 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan suçlar, terör suçlarıdır.

Terör amaçlı işler için yapılan suçlar(2) Madde 4 - (Değişik: 29/6/2006-5532/2 md.)
Aşağıdaki suçlar 2 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda işlenmiş ise, işlenen işlere kurulumlu bir terör örgütünün faaliyetleri çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçlarıdır:
a) Türk Ceza Kanununun 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 96, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 142, 148, 149, 151, 152, 170, 172, 173, 174, 185, 188, 189, 199, 200, 202, 204, 210, 213, 214, 215, 223, 224, 243, 244, 265, 294, 300, 314, 317, 318 ve 329 uncu maddeleri ile 310 uncu maddenin ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

d) **Devletimizin 220 nci maddesinde gerektirilen niteliklere haiz olan yabancılara, mülklerine ve bunların dinlerine zarar verici eylemlere ilişkin suçlar.**

Alim Kararoglu, Av. Dr. Kararoglu Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

İHTİYARI DEPREM VE YANARDAĞ PÜSKÜRMESİ TEMİNATINA İLİŞKİN TARİF VE TALİMAT (Tarihi:01/01/2024)

Genel Şart - İstisnalar

A.3 Birinci Grup İstisnalar

1.3- Deprem ve Yanardağ Püskürmesi

MADDE 1A - Yangın Sigorta Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem)

Deprem ve yanardağ püskürmesi sigortasında, her iş için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir. Bu limitler, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

Sigorta ve sigortalı, sigortalı aracının arızaları için sigortalı aracının kasko ve diğer sigortalarını, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

İhtiyarlı Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem).

KIŞIK 1B - Yangın Sigorta Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem)

Deprem ve yanardağ püskürmesi sigortalarında, her iş için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir. Bu limitler, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

Sigorta ve sigortalı, sigortalı aracının arızaları için sigortalı aracının kasko ve diğer sigortalarını, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

İhtiyarlı Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem).

KIŞIK 1B - Yangın Sigorta Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem)

Deprem ve yanardağ püskürmesi sigortalarında, her iş için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir. Bu limitler, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

KIŞIK 1A - Yangın Sigorta Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem)

Deprem ve yanardağ püskürmesi sigortalarında, her iş için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir. Bu limitler, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

Sigorta ve sigortalı, sigortalı aracının arızaları için sigortalı aracının kasko ve diğer sigortalarını, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için ayrılan limit, alt limit ve istisnalar hükmü, deprem ve yanardağ püskürmesi işleri için geçerlidir.

İhtiyarlı Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem).

İhtiyarlı Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem).

İhtiyarlı Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına Bağlı Maddeyi Okuyun (Okuyun İhtiyarlı Deprem).

Genel Şart - İstisnalar

A.3 Üçüncü Grup İstisnalar

3.8- Yangın ve infilak mali sorumluluğu

1.1. Kiracının Malik Karşı Sorumluluğu

Bu sigorta, kiracının kusurlarına vereceği zarar azaltmaya veya kira artışına kayıtlar sebebiyle zararlerinden doğacak zararları teminat altına alır. Kiralamaya verilecek zarar dolayısıyla kiracının malik karşı sorumluluğu sigortasında ödenecek tazminatı hesabında esas tutulacak kıymet, işin tarihinden itibaren meydana gelen eskime payı dışındaki suretiyle hasar yer ve tarihindeki rayçlere göre belirlenmiş olacak işin kıymetidir. Buna yeniden işin edileceğince, tazminat miktarını belirlenmiş hasarda bir öncelikli iş günü alın sırası kıymetinden ayrı kıymetli diğerler olacak zararlar geçmez. Kira veya artış kayıtlar sebebiyle var olan dolayısıyla, kiracının malik karşı sorumluluğu sigortasında ödenecek tazminatı hesabında esas tutulacak kıymet, bir seneyi geçmemek üzere, hasar tarihinde kirada bulunan kusurların tarihi veya yeniden işin işi için teslim edilecek süreyi kapsamı dışında kira bedeli tutarında.

A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Haller ve Kayıplar

Yangın Ve Infilak Mali Sorumluluğu

(Yangın Sigortası ile Birlikte Verildiği Taktirde Yangın Poliçesine Eklenecek Kizoz)

Bu kizozda verilen ek teminatlar, birlikte verilebileceği gibi ayrı ayrı da verilebilir. Yangın Sigortası Genel Şartları Hükümleri Saklı Kalmak Kaydıyla

1.2. Malikin Kiracıya Karşı Sorumluluğu

Malikin kiracıya karşı sorumluluğu kiralanmış bina sebebiyle doğacak hukuki sorumluluğu karşılar ve ödenecek tazminatın hesabında esas tutulacak kıymet, kiracıya ait eşya ve emtiaların, Yangın Poliçesi Genel Şartları hükümlerine göre belirlenecek değerdir.

1.3. Malik veya Kiracının Komşuluk Sorumluluğu

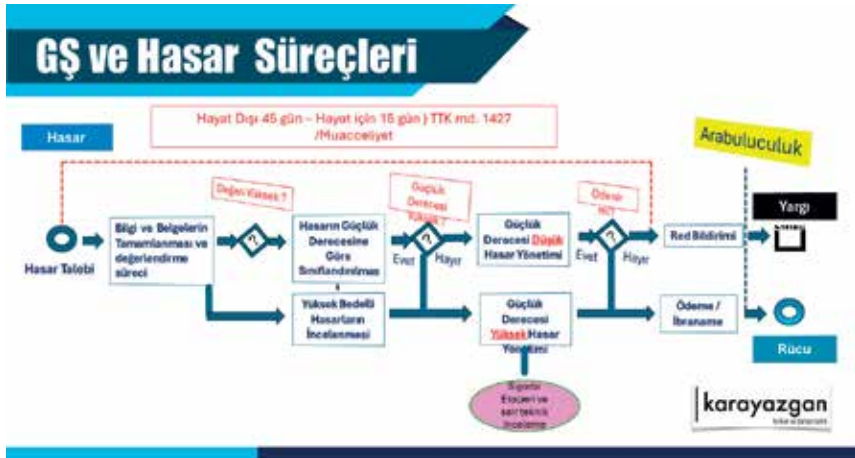
Malik veya kiracının komşuluk sorumluluğu yangın veya infilak hasarının sırayeti yüzünden komşu sine ve malına vereceği zararları karşılar.

Yangın veya infilak hasarının sırayeti yüzünden komşulara vereceği zararları dolayısıyla malik veya kiracının komşulara verilen zararın ya zararın giderilmesi ile ilgili ödenecek tazminatın hesabında esas tutulacak kıymet, Yangın Sigortası Genel Şartları hükümlerine göre belirlenecek bina ve müteyakkatın değeridir.

Alimer Karayazgan, Av. Dr. Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

2.4.3.3. Hasar Süreci

Yangın sigortası açısından da, geleneksel sigortalardaki hasar süreçleri geçerlidir. Ancak iyi bir hasar yönetim sürecinin, poliçe yazım sürecinde başladığının altının çizilmesi gerekir. Bu süreç, aşağıdaki Tablo da özetlenmeye çalışılmıştır:

Hasar yönetim süreci, aşağıdaki ana başlıklar altında toplanabilir:

Hasar Süreçleri

2.4.3.1 Hasar Bildirimi

Yangın sigortası genel şartları ile, TTK ve SK düzenlemelerinin birlikte ele alınması gerekir.

Hasar Süreçleri

Hasar Süreçleri

Hasar Bildirimi

1

B- Hasar ve Tazminat
B.1- Rizikonun Gerçekleşmesi
 Halinde Sigorta Ettiren/Sigortalının
 Yükümlülükleri

B.7- Tazminat Hakkının Eksilmesi veya Düşmesi
 Sigorta ettiren/Sigortalı, rizikonun gerçekleşmesi halinde yükümlülükleri yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa, sigortalının ödeyeceği tazminatın bu surede artan kısmıdır.
 Sigorta ettiren/sigortalı, rizikonun gerçekleşmesine kasken sebebiyle verir veya zarar miktarını kastan artırıcı eylemlerde bulunursa, bu poliçeden doğan hakları düşer.

1.5- Sigortalının isteği üzerine, rizikonun gerçekleşmesi nedenlerini ayrıntılı şekilde belirlemeye, zarar miktarıyla delilleri saptamaya, rücu hakkının kullanılmasına yararlı ve sigorta ettiren için sağlanması mümkün gerekli bilgi ve belgeleri geçirmek üzere sigortacıya vermek.
 1.6- Zararın tahmini miktarını belirlen yazılı bir bildirim makul ve uygun bir süre içinde sigortacıya vermek.
 1.7- Tazminat yükümlülüğü ve miktar ile rücu haklarının saptanması için sigortalının veya yetkili kişilerin temsilcilerinin sigortalı yer veya gayrimenkul ve bunlarla ilgili belgeler üzerinde yapacakları araştırma ve incelemelere izin vermek.
 1.8- Sigortalı yer veya sayılar üzerine başka sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

Almer Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan Hukuk, Danışmanlık & Aracılık A.Ş.

Hasar sürecinin yönetiminde, genel şartlarda yer almayan ve doğrudan SK Ek 6. Maddesi gereğince hasar dair düzenlemelerin dikkate alınması ve uygulanması gerekecektir.

Hasar Bildirimi

1

Dikkat!

Genel Şartlar da Yer Almayan Düzenleme = Başvurabilecek kişilere dair sınırlama

SİGORTACILIK KANUNU

Kanun Numarası : 5684

SK MADDE 6- (EK/22/1/2690-7251/57-nd.1)
 (1) Bu Kanun uygulanması sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da bizzatın talep edilecek tazminat alacağı amaçlı;
 a) Alacaklı taraftan bizzat,
 b) Alacaklıların kanuni temsilcileri veya kanuni temsilcilerinin bizzat vekâlet verdiği avukat vasıtasıyla,
 c) Alacaklıların bizzat vekâlet verdiği vefi, çözümlenmiş, amnesi, habesli, tahliyeçileri veya avukatı vasıtasıyla, takip edilebilir. Takip yetkisini sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da bizzat temsilinde yapılmış işlemleri kapsar.
 (2) Tazminat alacağı, sadece hak sahibine veya vekaletine ödenir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dahil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.
 (3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetim Kurumuna belirlenir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik
 Düzenleme ve Denetim Kurumundan:
 12.02.2021

5684 SAYILI SİGORTACILIK KANUNU EKİNCİ MADDESİNİN
 UYGULANMASINA İLİŞKİN GENELGE
 (2021/1)

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Kurumuna
 Tebliğlenen Kurumdan:
 09/02/2021
 2021-1 SAYILI GENEL GENELGE VE UYGULANMASINA İLİŞKİN
 KARARIN ÖZETİNE
 12/02/2021

Almer Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan Hukuk, Danışmanlık & Aracılık A.Ş.

Kanunla hasar yönetimine dair getirilen düzenlemeler 3 başlık altında toplanmaktadır:

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & ArbulucuA.Ü.

Öncelikle tazminat alacağını takip ve doğrudan talep edebilecekler açısından, bir kişi sınırlaması getirilmiştir:

5684 SK Ek md.6 – Genelge md. 5

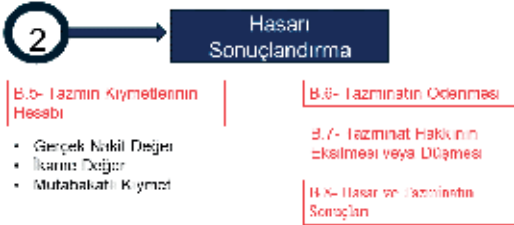
Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & ArbulucuA.Ü.

2.4.3.2. Hasarı Sonuçlandırma

Bu başlık altında, aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır:

Hasar Süreçleri

a) Tazminatın Hesaplanması

Hesaplamanın ne şekilde yapılacağı genel şartın B.5. maddesinde düzenlenmektedir. Bu konuda rayiç bedel, ikame bedel (yeni değer) ve mutabakatlı değer esaslarının düzenlenmektedir.

Hasar Süreçleri

B.5- Tazmin Kıymetlerinin Hesabı

1.1. Sigorta teminatının hesabında sigortalı ya da zararlı tarafından gerçekleştirilen ameliyatı tazmin kapsamı payı bedeli esas alınır. Ancak sigorta şirket ve sigortaya poliçesinin ikame bedeli (yani diğer kısımlarda tazmin edilmiş hasarların artışıdır). Bu durumda poliçesinin ikame bedeli (yani diğer kısımlarda tazmin edilmiş hasarların artışıdır) payıda maksatlıdır.

1.2. Rayiç bedel esasına göre tazmin edilen poliçesinin, tazmin tutarının ağırlıklı olarak kaydedildiği tarihte amortisman tutarına, aşınma, yıpranma (ikameleme) payı ve diğer sorumlulukları için diğer şartları dikkate alarak tazmin tutarının hesaplanması ve tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

1.3. Yeni değer (değer), amortisman, vergi, prim, harcama masrafları dâhil olarak tazmin tutarına (ikame bedeli) esasına göre tazmin edilen poliçesinin, tazmin tutarının ağırlıklı olarak kaydedildiği tarihte amortisman tutarına, aşınma, yıpranma (ikameleme) payı için belirlenen diğer esaslar veya diğer sorumlulukları kapsayarak, tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

1.4. Poliçe tazmin tutarına, tazmin tutarının (ikameleme) payı için belirlenen diğer esaslar veya diğer sorumlulukları kapsayarak, tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

1.5. İkame bedeli, hasar gören veya kaybolan mülkün yerine benzer tür ve kalitede yeni ürünler alınması sağlar. Amortismanı dikkate almaz, bu nedenle yaşına veya durumuna bakılmaksızın, muafiyet düşüldükten sonra, eşyayı değiştirmek için tam maliyet ödenir.

1.6. Sigorta poliçesinde, neyin kapsandığına bağlı olarak hem rayiç bedel, hem de ikame bedel, yer alabilir. Bina için genellikle ikame bedel esasına göre tazmin alınır. Elektronik, mobilya veya giysi gibi kişisel eşyalar için ise, genellikle rayiç bedel üzerinden tazminat yapılır.

1.7. Mutabakatlı Değer
Sigorta sözleşmesinde yazılı olan esasta veya sigorta şirketi bedeli, sigorta konusu bina, arazi, taşınmaz, nakliyatlar veya diğer eşyaların sigorta şirket ve sigortaya poliçesinin ikame bedeli ile yazılı olan diğer şartları dikkate alarak tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

1.8. Mutabakatlı Değer
Mutabakatlı değer esasına göre tazmin edilen poliçesinin, tazmin tutarının ağırlıklı olarak kaydedildiği tarihte amortisman tutarına, aşınma, yıpranma (ikameleme) payı ve diğer sorumlulukları için diğer şartları dikkate alarak tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

1.9. Mutabakatlı Değer
Tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

Rayiç Bedel

"Rayiç Bedel" kapsamı, hasar ödemenizi bir ögenin orijinal maliyeti, eksi amortisman temetinde hesaplar. Amortisman, aşınma ve yıpranma nedeniyle bir ögenin değerinin zaman içinde azalmasıdır.

İkame Bedel / Yeni Değer

"İkame bedel", hasar gören veya kaybolan mülkün yerine benzer tür ve kalitede yeni ürünler alınması sağlar. Amortismanı dikkate almaz, bu nedenle yaşına veya durumuna bakılmaksızın, muafiyet düşüldükten sonra, eşyayı değiştirmek için tam maliyet ödenir.

Mutabakatlı Değer

Sigorta poliçesinde, neyin kapsandığına bağlı olarak hem rayiç bedel, hem de ikame bedel, yer alabilir. Bina için genellikle ikame bedel esasına göre tazmin alınır. Elektronik, mobilya veya giysi gibi kişisel eşyalar için ise, genellikle rayiç bedel üzerinden tazminat yapılır.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arşivçülük

Mutabakatlı değer uygulaması, sigorta uygulamasında hukukun karşılaşılan önemli uyumsuzluk alanlarından birisidir. Poliçe özel şartları ile, genel şart hükümünün geliştirilmesi olası uyumsuzlukların önüne geçilebilmesi için hukukun önem taşımaktadır.

Hasar Süreçleri

B.5- Tazmin Kıymetlerinin Hesabı

Mutabakatlı Değer

1.1- Mutabakatlı Değer

Sigorta sözleşmesinde yazılı olan esasta veya sigorta şirketi bedeli, sigorta konusu bina, arazi, taşınmaz, nakliyatlar veya diğer eşyaların sigorta şirket ve sigortaya poliçesinin ikame bedeli ile yazılı olan diğer şartları dikkate alarak tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

Mutabakatlı değer esasına göre tazmin edilen poliçesinin, tazmin tutarının ağırlıklı olarak kaydedildiği tarihte amortisman tutarına, aşınma, yıpranma (ikameleme) payı ve diğer sorumlulukları için diğer şartları dikkate alarak tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

Tazmin tutarının hesaplanmasıdır.

Saptama ve taraflarca kabuleden önce hasarın gerçekleşmesi durumu

Genel Şart da düzenleme yer almamaktadır.

Poliçe özel şartlarında bu konuda düzenleme gereklidir.

Bir sonraki yıl anlaşılması değer kapsamına devam etmek için, genellikle mevcut poliçe süresi dolmadan önce, sigorta şirketinden yeni bir değer beyanı gönderilmesi gerekir. Bu yapılmaz ise, mutabakatlı değer tazminat talebinde sigortalı üzerinden bir kısım kalmaması gündeme gelebilir.

1. Görevlendirilen ekspertin MİTR'yi sunması üzerine, Poliçe izlenildiği gibi sigorta bedelleri MİTR'nin taraflarca imzalanarak kabulü ile, MİTR'de belirlenen bedellere göre tazmin edilecek tazminatın sigorta bedelleri ile karşılaştırılması ve tazminatın sigorta bedelleri ile karşılaştırılması için poliçe bedelleri gözünden ibarenin gözetilerek prim farkları sigorta şirketinden poliçe bedelleri tahsil edilene kadar tahsil edilecektir veya sigorta şirketine gereken prim tahsil edilecektir.

2. Poliçe tazminat sonucunda MİTR'nin henüz tamamlanmadığı durumda, bir tarafta gerçekleşen risklerde hasar ödemesi MİTR sonucunda belirlenirken, hasara ilişkin ekspert raporuna göre rayiç bedel üzerinden yapılacaktır. MİTR Raporunun tamamlanması ve MİTR'nin taraflarca imzalanarak kabulü halinde ise taraflar, poliçe izlenildiği sigorta bedelleriyle tazmin tutarını karşılamak üzere tazminatı talep edilecektir. MİTR sonucunda MİTR tazminatı esas alınarak yapılan hesaplama üzerine, eksik ödendiği tespit edilen tutar ilave olarak sigortalıya ödenecektir.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arşivçülük

Tazminat hesaplanmasında diğer önemli bir sorun alanı, tazminat tutarının hesaplanmasından KDV uygulamasıdır.

Hasar Süreçleri**B.6- Tazminatın Ödenmesi****Dikkat ! Genel şart sessiz...****Genel Şartlar da Yer Almayan Düzenleme = Tazminat Ödeneceklerine dair sınırlama****SİGORTACILIK KANUNU**
Kanun Numarası : 5684Sigortacılık ve Özel Emeklilik
Düzenleme ve Denetim Kurumundan: 12.02.2021

EK MADDE 6 - (M:29/7/2020-7951/52 md.)
 (1) Bu Kanun uyarınca sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlardan ya da hesaptan talep edilecek tazminat alıncağı sıradaki;
 a) Alacaklı taraftandır bizzat,
 b) Alacaklıların kanuni temsilcisi veya kanuni temsilcinin bizzat yetkili olduğu vaka tasarıyla,
 c) Alacaklıların bizzat vekâlet verdiği eşi, çocukları, annesi, babası, kardeşleri veya vekalet vekaletlisiyle;
 takip edilebilir. Takip yetkisi sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da hesap hesabında yapılacak işlemleri kapsar.
 (2) Tazminat alıncağı, sadece hak sahibine veya vekaletine ödemir ve birinci fıkrada belirtilen kişiler de dâhil olmak üzere hiç kimseye devredilemez.
 (3) Bu maddede uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar sigortacılık ve özel emeklilik düzenleme ve denetleme kurumuna belirlenir.

5684 SAYILI SİGORTACILIK KANUNU EK 6 NCI
MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN GENELGE
(2021/1)

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetim Kurumundan: 12.02.2021

5684 SAYILI GENELGENİN UYGULANMASINA İLİŞKİN
SEKTÖR DEYİMLERİ
(2021)

Ahmet Karazığan, Av. Dr., Karazığan-HUKUK DANIŞMANLIK & MENKULCİLİK

Hasar Süreçleri**B.6- Tazminatın Ödenmesi****Tahsil İşlemi****Takip Yetkisi**
(md.5 (2)) -**Tahsilat İşlemi**
(md.8 (2) Farkı**Nedir,****Karışmakta?****EK md. 6 nın tekrarı? 1. Fk da**
sayılan diğerleri halen hariç ...**Tahsil İşlemleri**

Madde 6 - (1) Tazminat alıncağı, sadece tazminat alacaklıların kendisi veya vekalet tarafından tahsil edilir.

(2) Tahsil yetkisi, sigortacılık yapan kurum veya kuruluşlar ya da Hesaba yapılan ilk başvurudan tazminat alıncağına bu kuruluşlar ya da Hesap aleyhine mahkeme, Sigorta Tahkim Komisyonu, ticari tahkim, arabuluculuk ya da icra ve iflas yoluyla başvuruların dahil olmak üzere alıncağı sıra üzerine kadar yapılan tüm işlemleri kapsar.

İstisna Var
mı ?

Ahmet Karazığan, Av. Dr., Karazığan-HUKUK DANIŞMANLIK & MENKULCİLİK

Sigorta ettiren/sigortalıyı temsil eden sigorta brokeri özelinde, tazminat sürecindeki durumlarının ayrıca ele alınması yerinde olacaktır. Buna göre; yetki belgesinde tanımlı kapsamla sınırlı olarak, bu konuya olumlu cevap vermek gerekir.

Hasar Süreçleri

B.6- Tazminatın Ödenmesi

Sigorta Brokerleri Özelinde Bir Değerlendirme

Genelge 2021/1 md. 6

- SK md.2(1) (d) broker tanımında bu yetki özel olarak verilmiş ...

d) Broker: ... ve gereklighole sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meillet edilen kişi;

- Bu yetki, aynı kanuna gelen Ek Md.6 ye rağmen devam ediyor mu?

Genelge 2021/1 md. 10

Özet Maddeler

Maddeler 10 – (1) Kanunlarla sulha atılan bir hak veya yetkiye dayanarak tahsilat amaçlı olarak tahsilat yapılması amacıyla görevlendirilen bir veya birden fazla kişiden bu görevlerin açık şekilde tanımlanması şartıyla tahsilat talep, tahsil ve diğer işlemler yapılması

YANI; Yetki belgesinde tanımlı kapsamla sınırlı olarak, EVET

- Ayrıca Brokerler Yönetmeliğindeki bu konudaki diğer faaliyet esaslarına dair hüküm ve sınırlamalara dikkat!

Almer Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

Ödeme İşlemi

= takip, işlemi mi?

Ödeme aşaması, takip işlemlerinden çıkarılmıştır.

= tahsil, işlemi mi?

Açık Değil ?

Ayrıca ödeme için tanımlama, kural yok

ANCAK;

Genelge 2021/1 md. 6

Almer Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

Ödeme Sınırına Takılmayanlar Destek Hizmet Sağlayıcı - Anlaşmalı Kurumlar

Doğrudan Ödeme?

(3) Bu madde kapsamında sigorta şirketinde yapılan hizmet, tamirat alınabilen malde hizmet kapsalı olup her ne kadar oturma alan hizmet sağlanıyorsa veya sağlık kuruluşuna sigorta şirketinde hizmet kabulü dışında hizmet yapılmaz.

(4) Bu madde kapsamında sigorta şirketinde yapılan ödeme, hizmet sağlanıyorsa veya sağlık kuruluşuna tamirat alınabilen malde hizmet kapsalıdır, dolayısıyla doğrudan ödeme her hak veya yetki kapsamında, bu madde kapsamında sigorta şirketinde hizmet yapılabilir. Kanunen diğer bu madde kapsamında değildir.

Madde 8 - (1) Herne şekilde hizmet sunan kurum veya tesisi ile hizmetin tamirat alınabilen malde hizmet sağlanıyorsa kabulüyle hizmet, tamirat alınabilen malde hizmet kapsalıdır. Her ne kadar oturma alan hizmet sağlanıyorsa veya sağlık kuruluşuna sigorta şirketinde hizmet kabulü dışında hizmet yapılmaz.

(2) Tamirat alınabilen malde hizmet sağlanıyorsa hizmet sunan kurum, tamirat alınabilen malde hizmet kapsalıdır. Her ne kadar oturma alan hizmet sağlanıyorsa veya sağlık kuruluşuna sigorta şirketinde hizmet kabulü dışında hizmet yapılmaz, hizmet tamirat dışında sigorta kapsamıdır.

(3) Bu madde kapsamında hizmet kabulü ile hizmet sağlanıyorsa veya sağlık kuruluşuna sigorta şirketinde hizmet sağlanıyorsa kabulüyle hizmet, tamirat alınabilen malde hizmet kapsalıdır.

Anlaşmazlık?

Genelge 2021/1 md.8
2021/2 SD md.2

Alihan Karadağ, Av. Dr., Karadağın Hukuk Danışmanlık & Avukatlık A.Ş.

Ödeme Sınırına Takılmayanlar Destek Hizmet Sağlayıcı - Anlaşmalı Kurumlar

Genelge md. 8 dedi doğrudan ödeme, sigorta sözleşmesini göz ardı ederek yapılması gereken bir ödeme gibi ANLAŞILMAZ.

Doğrudan
Ödeme
Nedir?

"Doğrudan" ödemeye dair düzenleme, sadece ödemenin yapılacağı ilgiliyi göstermekte olup ödemenin tutarı, içeriği veya şartları Genelgenin konusu değildir. Dolayısıyla, hizmet sağlayıcısına veya sağlık kuruluşuna yapılacak ödemenin tutarı, içeriği veya şartlarına ilişkin işlemler, ilgili kurum özel şartlar ve diğer öncül mevzuat hükümlerini çerçevesinde yürütülmeye devam edecektir.

Hasarın Sigorta Sözleşmesine göre ödenebilir olması ve ödemeye dair aranılan şartlar saklı kalmak üzere Genelge md. 8 değerlendirilmelidir.

Genelge 2021/1 md.8
2021/2 SD md.2

Alihan Karadağ, Av. Dr., Karadağın Hukuk Danışmanlık & Avukatlık A.Ş.

c) Tazminat Hakkının Devri Yasağı

Sigortacılık mevzuatındaki son değişiklik ve gelişmeler karşısında, bu konunun ayrıca ele alınması uygun olacaktır. İlgili genelgeye göre, kural olarak yasağın, ancak sayılan hallerle sınırlı olarak devredilebilecektir.

Genel şart sessiz..

**Devir
Yasağı**

**Var mı ki,
"Devir yasağı"
daha doğru değil mi ?**

Devir hakkı
Madde 7 - (1) Bu Genelgenin 5 inci maddesinde sayılan kişiler dışındaki taraflardan talep spekülasyon amaçlı olması ve bu Genelgenin 6 nci maddesinde sayılan kişiler dışındaki taraflardan tahvil işlemlerinin yapılmasına dair her türlü sözleşme veya işlem Kanuna aykırı olup 6098 sayılı Tük. Borçlar Kanunu uygulanması halinde olarak hükümlüdür.
(2) Tazminat alacağı, bu Genelgenin 3 üncü ve 6 ncı maddelerinde sayılan takip veya tahvil yetkisine sahip kişiler de dahil olmak üzere hiç kimseye devredilemez; tazminat alacağına devrine dair her türlü sözleşme veya işlem Kanuna aykırı olup 6098 sayılı Tük. Borçlar Kanunu uygulanması halinde olarak hükümlüdür.

BK md.27 ?

SK hangi maddeye aykırılık netleştirilmemiş ?

Genelge 2021/1 md. 6

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK DANIŞMANLIĞI & ARKADAŞLARI

Bu istisnanın başında, destek hizmet sağlayıcıları gelmektedir.

**Devir Yasağına Takılmayanlar
Destek Hizmet Sağlayıcı -
Anlaşmalı Kurumlar**

(4) Bu maddede kapsamda sigorta şirketi tarafından yapılan ödeme, hizmet sağlayıcıya veya sağlık kuruluşuna tazminat alacağına artırıncı ya da azaltıcı etkililiği hariç, dolaylı ya da doğrudan herhangi bir hak veya yetki tanımadığından, bu maddede kapsamda sigorta şirketine iletilen yazılı talepler Kanunun ek 6 ncı maddesi kapsamında değildir.

Dikkat ! Söz konusu ödemeler sadece hizmet karşılığı bedel olduğu ve sigorta alacağına ilişkin takibi, tahsili veya devri anlamına gelmemektedir.

Genelge 2021/1 md.8
2021/2 SD md.2

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK DANIŞMANLIĞI & ARKADAŞLARI

Diğer önemli bir istisna ise, başkası hesabına sigorta yapıldığı durumda, başkası lehine yapan kişilerin elde edecekleri muvafakatlere dayalı işlem yapmaları durumunda, bu yasak kapsamına girmeyeceklerdir.

Devir Yasağına Takılmayanlar Başkası Hesabına Sigorta

Başkası lehine sigorta
Maddde 9 - (1) Sigorta teminatı alacağın sigortalının muvafakati ile zararı karşılamak üzere kişiye Amdüfse 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 1434 üncü maddesi kapsamında ~~başkası hesabına sigorta yapılabilir, sigorta sözleşmesinin maliyeti grup şirketleri lehine verilmesi gereken muvafakat, sigorta alıcısının alacağı net tasarı, tahvil veya devir niteliğinde olduğundan bu muvafakat, Kanunun 6 nıncı maddesi kapsamında değildir.~~

Genelge 2021/1 md. 9

Armel Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK Danışmanlık & Arbuluçluk

d) Hasar ve Tazminatın Sonuçları

Genel şart hükümlerinin, TTK değişikliklerini yansıtmadığı ve farklı düzenlemeler içerdiği görülmektedir. Bu genel şart hükümleri, sigorta ettiren/sigortalı aleyhine olduğu ölçüde uygulanmayacaktır.

Hasar Süreçleri

B.8- Hasar ve Tazminatın Sonuçları

8.3- Sigorta edilen riskin gerçekleşmesi ile tam veya meydana geldiği takdirde sigorta teminatı sona erer. **Kısmi hasar halinde, sigorta bedeli, riskin gerçekleştiği tarihten itibaren, ödemenin tazminat tutarı kadar sınırlıdır.**
Sigorta bedelinin maddde veya gruplara ayrılmış olması hallerinde de aynı yöntem uygulanır. Sigorta bedelinin eksildiği hallerde, sigorta ettirenin istediği tarihten itibaren gün esasıyla prim alınarak suretiyle sigorta bedeli yükseltilebilir.

8.4- Kısmi hasarlarda, taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkını sahiptir. **Tarafar fesih hakkını ancak tazminat ödemesinden önce kullanabilir.** Fesih ihtiküm ifade ettiği turlde kadar geçen sürenin primi, gün esasıyla üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

**6102 sayılı TTK md 1428.
(1) ile paralel – Bedelin
Tüketme Esası**

b) Kısmi tazminat Ödemeleri
Maddde 1428 - (1) Sigortalı sigortalı, kısmi tazminata, sadece sigortaya ilişkin, sigorta bedelinin, yarısı primden önce, tazminat ödemesini, sigorta bedelinin tamamını,

**6102 sayılı TTK md
1428 (2) karşısında,
uygulamaya dikkat**

b) Kısmi tazminat Ödemeleri
Maddde 1428 - (2) Kısmi zarar hallerinde taraflar sigorta sözleşmesini feshedebilir. Ancak sigortalı, kısmi tazminat, tazminat ödemesinden önce, tazminat

Armel Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK Danışmanlık & Arbuluçluk

e) Hasarda Yapılması Gerekenler

Yangın sigortası genel şartlarında bu konuda yer alan hükümlerin, TTK düzenlemeleri ile değerlendirilmesi gerekir. Örneğin avans ödeme, yansın sigortası genel şartlarında bulunmamakta, ancak kanunda yer almaktadır.

Hasar Süreçleri

Hasarda Yapılması Gerekenler

B.2- Koruma Önlemleri ve Kurtarma

Özellikle sonuçları itibarı ile; Polİçe özel şartlarında varsa, o düzenlemeler ve 6102 TTK 6. Kitap md. 1448 ile birlikte ele alınmalıdır.

3

6102 sayılı TTK'nın İhtiva Etmeyen Özel Şartlarda Yok

B.2- Koruma Önlemleri ve Kurtarma

Sigorta edinen/Sigortalı İbu sözleşme ile temin olunan riskizliklerin gerçekleşmesinde zarar önlemeye, azaltmaya ve hafifletmeye yarayacak önlemleri almakla yükümlüdür. **İhtiva etmedikleri diğer masraflar, bu önlemler hakkında kabul edilebilir, sigortalı tarafından ödenir.** Eksik sigorta varsa, sigortacı bu masrafları sigorta bedeliyle sigorta değeri arasındaki orana göre öder. Yangın söndürmede, durdurmada veya söndürmenin, durdurmanın veya kurtarmanın gerektirdiği yıkıma ve boşalışmalarda, sigortacı; sigortalı şeylerin hasara uğramasından, kaybolmasından doğan zararları da karşılar.

B.7- Tasminat Hakkının Eksikliği veya Düşmesi

Sigorta edinen/Sigortalı, riskizlik gerçekleşmesi halinde yükümlülüklerini yerine getirmeye ve zarar sonucu zarar miktarında bir artış olursa, sigortalının ödeyeceği tazminatları bu suretle arttırılamaz. Sigorta edinen/sigortalı, riskizlik gerçekleşmesine ilişkin sebepleri ve/veya zarar miktarını kuznet arıtıcı beyanlarında bulamazsa, bu policeden doğan hakları kaybeder.

Arnel Komisyoncu, Av. Dr. Erol Yılmaz, Hukuk, Danışmanlık & Arbulu

Hasar Süreçleri

Hasarda Yapılması Gerekenler

B.3- Riskizliğin Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Hakları ve Yükümlülükleri

- Kayıp Belgelendirme
- Sigorta Şirketiyle İletişim
- Bir Ekspert İle Çalıştırma

Özellikle sonuçları itibarı ile; Polİçe özel şartlarında varsa, o düzenlemeler ve 6102 TTK 6. Kitap md. 1447 ile birlikte ele alınmalıdır.

3

B.3- Riskizliğin Gerçekleşmesi Halinde Sigortalının Hakları ve Yükümlülükleri

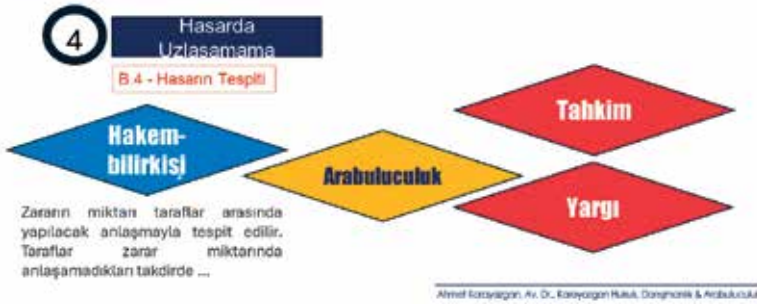
Risiko gerçekleşmesinde, sigortacı veya yetkili kişileri, sigorta edilmiş bina ve şeyleri muhafaza altına almak ve zarar azaltmak amacıyla makul ve uygun şekillerde, hasara uğrayan bina ve yerlere girebilir. Sigorta edilmiş bina veya şeylerin kendisine teslimi isteyebilir. Sigortacı bu şekilde hareket etmekte herhangi bir yükümlülük üstlenmiş olmaz ve bu policede hareket etmekte herhangi birime dayanmak yolundaki haklarından bir şey kaybetmez.

Sigorta edilmiş şeyler, hasarı olan olmasın, ne kısmen ne tamamen, onayı olmadıkça **sigortalıya bırakılmayacağı gibi**, bu madde hükümlerine göre sigortalının, sigorta edilmiş bina veya yerlere girmiş, sigortalı bina veya şeyleri teslim almış, bunlara el koymuş veya bunları muhafaza altına almış olması, sigorta ettirenin hasarlı şeyleri bırakma hakkındaki itirazını kabul etmesine **delil teşkil etmez.** Sigortalı hasar miktarına ilişkin belgelerin kendisine verilmesinden itibaren bir ay içerisinde gerekli incelemelerini tamamlayıp hasar ve tasminat miktarını teslim edip sigortalıya bildirmek zorundadır. Arnel Komisyoncu, Av. Dr. Erol Yılmaz, Hukuk, Danışmanlık & Arbulu

f) Hasarda Uzlaşmama

Bu konuda genel şartlarda, hakem bilirkişi kurumu düzenlenmiştir. Oysa sonraki süreçte arabuluculuk sürecinin zorunlu olarak gelmesi ile, sigortacılar daha çok arabuluculuk yolunu öne çıkmıştır.

Hasar Süreçleri

Yetkili Mahkeme (C.9)

Bu sigorta sözleşmesinden doğan anlaşmazlıklar nedeniyle sigortacı aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, sigorta şirketi merkezinin veya sigorta sözleşmesine aracılık yapan acentenin ikametgâhının veya rizikonun gerçekleştiği yerde, sigortacı tarafından açılacak davalarda ise davalının ikametgâhının bulunduğu yerde ticaret davalarına bakmakla görevli mahkemedir.

6100 sayılı HMK

Sigorta sözleşmelerinden doğan davalarda yetki

MADDE 15- (1) Zarar sigortalardan doğan davalar, sigorta, bir taşınmaza veya niteliği gereği bir yerde sabit bulunması gereken yahut şart kılınan taşınıra ilişkinse, malın bulunduğu yerde; bir yerde sabit bulunması gerekmeyen veya şart kılınmayan bir taşınıra ilişkinse, rizikonun gerçekleştiği yerde de açılabilir.

(2) Can sigortalarmada, sigorta ettirenin, sigortalının veya lehtarın leh veya aleyhine açılacak davalarda onların yerleşim yeri mahkemesi kesin yetkilidir.

(3) Bu hüküm deniz sigortalarmdan doğan davalarda uygulanmaz.

2.4.3.3. Hak ve Yükümlülükler

Yangın sigortası genel şartları güncel mevzuatı karşılamadığından, sadece güncel mevzuatı sigorta ettiren/sigortalı lehine geliştirildiği ölçüde uygulanabilecektir. Bu nedenle mevzuat ve genel şart hükümleri birlikte dikkate alınmalı ve uygulanmalıdır. Hata poliçe özel şartlarından bu bağlantının sağlanması da yerinde olacaktır

Bu konuda aşağıdaki kıyaslama ve ilişkilendirme tabloları verilebilir:

Sigorta Başlangıcında ve Süresince: Sigorta Ettiren/Sigortalı

C.1 - Sigorta Ücretinin Ödenmesi ve Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması

C.2 - Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada Beyan Yükümlülüğü

C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhtar Yükümlülüğü ve Sonuçları

6102 TTK G. Kırap md. 1430 İla 1434

6102 TTK G. Kırap md. 1435 İla 1443

6102 TTK G. Kırap md. 1444 İla 1445

**Birlikte yorumlanmalı ve uygulanmalıdır.
Sigorta ettiren/sigortalı lehine olanlar, tercih edilmelidir**

Ahmet Karayazgan, Av. Dr. Karayazgan Hükkü, Denizhanlık & Arabuluculuk

<p>C.1 - Sigorta Ücretinin Ödenmesi ve Sigortacının Sorumluluğunun Başlaması</p> <p>6102 sayılı TTK - 1430 İla 1434 unutulmamalı</p> <p>Örnekler, 1434 (3) Çeyizli Hakkı - Bilki kullandığı veya tamami bir defada ödemesini gerektiren, zamanında ödemesini yapmayan, sigortacı, ödeme yapmadığı sürece, sorumluluğundan sorumlu değildir. Bu süre, vadelerin başlar. Pratiğin öngörülmesi, sorumluluğundan sorumlu değildir. Bu süre, vadelerin başlar. Pratiğin öngörülmesi, sorumluluğundan sorumlu değildir. Bu süre, vadelerin başlar. Pratiğin öngörülmesi, sorumluluğundan sorumlu değildir.</p> <p>1434 (3) - Bir sigorta ettirenin içinde sigorta ettirenin, bu süre içinde ödemesini yapmayan, sigortacı, ödeme yapmadığı sürece, sorumluluğundan sorumlu değildir.</p>	<p>Sigorta primi belirlenirken, primi talebinde ödemesini kanıtlayabilen kişiye prim miktarı (ilk tahmin) kabul yapılır. Yargılamaya ve en geç poliçenin teslimi yapıldığı anda ödeme yapılması gerekir. Aksi kararlaştırılmadıkça, primi veya peşin tutarı ödenmediği takdirde poliçe terkin edilmez. Bu durumda sigortacının sorumluluğu başlamaz ve bu husus poliçenin yazılmasına yerleşir.</p> <p>Pratiğin talebinde ödemesini kanıtlayabilen talimatları, talimatların kesin ödeme miktarı, miktarları ve vadelerinde ödemesini süresi sona erince poliçe dönemi içinde veya poliçe ile birlikte yazılı olarak sigortaya ettirenin bildirmesi, Sigorta ettirenin, kesin vadelere poliçe terkininde belirlenen primde yarımlanmış bedelinin bütünüyle ödenmesi halinde her hangi birisi vade geçtikten sonra başka ödemediği takdirde temerrüde düşer. Pratiğin öngörülmesi temerrüde düşmesi halinde diğerlar Kanuna hükümleri uygulanır.</p> <p>Poliçenin yazılmasına yazılı olarak kayıtlı, sözleşmenin gerçekleştirilmesi halinde vadesi gelmesi ile primi tahsil edilen sigortacının ödemeli yükümlülüğünün tamamını miktarını, ayrı ayrı kesin miktarda tahsil eder.</p> <p>Bu maddeler ayrıca sigorta sözleşmesinin birer bölümü, yazılı değilse, sigorta ettirenin sorumluluğundan sorumlu olduğu sürece belirsiz olan primi kesin olarak tahsil eden sigortacı lehine sigortaya ettirenin lehine olacaktır.</p>
--	---

Ahmet Karayazgan, Av. Dr. Karayazgan Hükkü, Denizhanlık & Arabuluculuk

C.2 -Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada Beyan Yükümlülüğü

6102 sayılı TTK - 1435 vd. unutulmamalı

Kanunda 15 günlük cayma süresi

10 gün içinde

C.2 -Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada Beyan Yükümlülüğü

2.1- Sigortacı, bu sözleşmeyi, sigorta ettirenin teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve elerinde yazılı beyanına dayanarak yapmıştır.
2.2- Sigorta ettirenin beyanı gerçeğe aykırı veya eksik ise, sigortacının sözleşmeyi yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektirecek hallerde;

Sigortacı durumu öğrendiği tarihten itibaren **bir ay içinde sözleşmeden cayabilir** veya sözleşmeyi yürürlükte tutarak aynı süre içinde prim farkını talep edebilir. Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını kabul etmediğini **sekiz gün içinde bildirdiği** takdirde sözleşme feshedilmiş olur. Cayma veya feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir. Sigorta ettiren kimsenin kasıtlı davrandığı anlaşılığında takdirde sigortacı riziko gerçekleşmiş olsa bile sözleşmeden cayabilir ve prime hak kazanır.
2.3- Sigorta ettirenin kası bulunmadığı durumlarda riziko; sigortacı durumu öğrenmeden önce veya sigortacının cayabileceği ve feshedebileceği ya da caymanın veya feshin hüküm ifade etmesi için geçecek sürede gerçekleşirse, sigortacı tazminat; tahakkuk ettirilen prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki orana göre öder.
2.4- Süresinde kullanılmayan cayma veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK DANIŞMANLIK & ARBULUJUK

C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhbar Yükümlülüğü ve Sonuçları

6102 sayılı TTK - 1444 vd. unutulmamalı

Derhal veya en geç 10 gün içinde

Kanunda 1 aylık feshin süresi

Sözleşme yapıldığı sırada sigortacı sigortanın teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve elerinde belirtilen yazılı veya fiili sigortacı tarafından bildirilen sigorta ettirenin bilgilerine dayalı olarak, sigorta ettirenin **sekiz gün içinde durumu sigortacıya bildirmekte** sorumludur. Durumun Sigorta Tazminatı Şartnamesinde Sözü.

3.1- Değişiklik, riziko ya da sigortacıya yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiren hallerde ise, Sigortacı **sekiz gün içinde sözleşmeyi fesheder** veya prim farkını talep etmek suretiyle sözleşmeyi yürürlükte tutar.

Sigorta ettiren, talep edilen prim farkını **kabul etmediğini sekiz gün içinde bildirdiği** takdirde sözleşme feshedilmiş olur.

Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Sigortacı kullanılmayan feshin veya prim farkını talep etme hakkı düşer.

Sigortanın sigortanın teklifnamede, teklifname yoksa poliçe ve elerinde bildirilen yazılı veya fiili bilgilerine dayalı olarak, sigorta ettirenin devamlı ve az odalarını gösteren bir hareketle bulunması feshin hakkı doğurur.

3.2- Değişiklik, riziko ya da sigortacıya yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiren hallerde ise, Sigortacı, bu değişikliği yapıldığı tarihten öğrendikten sonra emsaline kadar geçecek süre için gün sırasına göre hesap edilecek prim farkını sigorta ettirene gün verir.

3.3- Sigortacının sözleşmeyi bu değişikliğin gereği yapmamasını veya daha ağır şartlarla yapmasını gerektiren hallerde:

a) Sigortacı durumu öğrenmeden önce,
b) Sigortacının feshin ihbarında bulunabileceği süre içinde,
c) Feshin ihbarını hüküm ifade etmesi için geçecek süre içinde riziko gerçekleşirse, sigortacı, tazminat tahakkuk ettirilen prim ile tahakkuk ettirilmesi gereken prim arasındaki orana göre öder.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan HUKUK DANIŞMANLIK & ARBULUJUK

Yangın sigorta genel şartlarında, sigortacı açısından getirilen bu yükümlülük, aslında SK ve Kişisel veri mevzuatındaki son gelişme ve düzenlemeleri içermektedir. Bu nedenle, tüm maddeler ve mevzuat birlikte değerlendirilmeli ve poliçe özel şartlarında bu konuda bir ilişki tesis edilmelidir.

Ticari ve Mesleki Sırların Saklı Tutulması (C.8)

Sigortacı ve sigortacı adına hareket edenler sigorta ettirene ve sigortalıya ait olarak öğreneceği ticari veya mesleki sırların saklı tutulmasından doğacak zararlardan sorumludur.

Öngörülmeyen, ancak poliçede düzenlenmesi gereken husus

6698 Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat

Genel şart sessiz...

Sonradan, 5684 sayılı SK'na geldi ...

Sır saklama yükümlülüğü

MADDE 31/A – (Ek: 13/8/2012-632760 md.)

(1) Bu Kanunun uygulanmasında ve sigortalıların denetiminde görev alanlar, bu Kanuna tâbi kuruluşların görevleri ve yetkileri, bu Kanuna tâbi kişiler ile bunların yanında çalışanlar ve dışardan hizmet alan kişilerle sigortalıların kişisel ve profesyonel hayat ve profesyonel hayatla ilişkili diğer konularında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlar ile bunların işbirlikçileri, kuruluşları ve sigorta sözleşmesi ile ilgili konulara ait olan bu konuda kanunen açığa vurulmuş bilgilerin kayıtlarına erişimlerini, kayıtların ve diğer bilgilerin kullanılmasını, bu kayıtların, söz konusu bilgi ve gereklilerin sonuçlarının ortaya çıkmasını önlemeleri zorunlu olarak sağlar.

(2) Ancak, gizlilik sözleşmesi yapılmış ve sadece risk değerlendirmesi amacıyla kullanılmak üzere sigorta şirketi, reasürans şirketi ve emeklilik şirketlerinin kendi aralarında doğrudan doğruya ya da Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi vasıtasıyla yapacakları her türlü bilgi ve belge alışverişinde sigorta şirketi, reasürans şirketi ve emeklilik şirketlerine ya da sigorta sözleşmesi ile ilgili konulara ait, yanlış sigorta uygulamaları dahil, sır niteliğindeki bilgilerin öğrenilmesi ve paylaşımı sır saklama yükümlülüğü dışındadır.

SBM ile paylaşım

Adli cezalar - MADDE 35 – 8/9/10 – APC ve hapis cezası

Alimer Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arbuluculuk

2.4.3.5. Rücu ve Halefiyet

Yangın sigorta şartlarında bu konularda gerek yeni düzenlemeleri yansıtan ve hatta detaylandıran bir düzenleme mevcut değildir. BU süreç kısaca tablo halinde şu şekilde ortaya konulabilir:

GŞ ve Rücu Süreçleri

Genel Şart-Halefiyet ve rücu süreçlerine dair bir düzenleme bulunmamaktadır.

Alimer Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Arbuluculuk

2.4.3.5. Yangın sigortası genel şartlarındaki düzenlemenin, TTK 1420. Madde çerçevesinde değerlendirilmesi gerekecektir. Hatta bu konuda sigorta tazminatının muaccel olmasına dair TTK hükmünün de dikkate alınması gerekir.

Zamanaşımı (C.10)

Sigorta sözleşmesinden doğan bütün talepler iki yılda zaman aşımına uğrar.

6102 sayılı TTK - 1420 öncelikle uygulanır

MADDE 1420- (1) Sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve 1482 nci madde hükmü saklı kalmak üzere, sigorta tazminatına ve sigorta bedeline ilişkin istemler her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı yıl geçmekle zamaanaşımına uğrar.

Armel Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan-Hukuk Danışmanlık & Avukatlık A.Ş.

2.4.3.6. Tebliğ ve İhbarlar

Yeni mevzuatta düzenlenmeyen ancak yangın sigortası genel şartlarındaki aşağıdaki hükmün tebliğ ve ihtarlar da dikkate alınması gerekecektir.

2.5. Yangın Sigortası Genel Şartında Yer Almayan Konular Üzerine

2.5.1. Bilgilendirme / Aydınlatma

Yangın genel şartlarının ötesinde, özellikle aşağıda yer alan TTK ve SK hükümlerine göre hareket edilmelidir. Ayrıca genel şart değişikliğinde bu hususların ele alınması da kaçınılmazdır.

Genel Şart - İstisnalar

Genel Şartlar, siber riskler karşısında sessiz

Başlangıçta mülk sahiplerini yangın riskinden korumak için tasarlanan sigortadan geliştirilen ortak mülk sigortası poliçeleri

Yani, belirli bir kayıp türüne karşı sigortalının fiziksel mülküne verilen zararları karşılamak üzere tasarlanmıştır.

Yangın poliçelerinde bir başka gelişim; genellikle artık teminat kapsamındaki fiziksel mülkün doğrudan fiziksel kayıp veya hasarına bağlı olarak iş faaliyetlerinin gerekli şekilde askıya alınması nedeniyle iş kesintisi maliyetini karşılamasıdır.

Bununla birlikte, sigortalılar, bir kaza nedeniyle hasar gören bilgisayar donanımının değiştirilmesi masrafları da dahil olmak üzere çoğu siber riski karşılayacak olsa bile, bir yangın poliçesi kapsamındaki teminatın elektronik veri kaybını karşılamasını

bazı yangın poliçeleri belirli bir siber istisna içermese de, sigortalılar veri kaybını karşılamak için bir yangın poliçesine güvenmemeli, çünkü bu kayıp muhtemelen poliçe ön şartını (maddeli mülke fiziksel hasar) karşılamayacaktır.

Sigortalılar, siber riskle bir bütün olarak odaklanan ürünlerle karşıtık verdiler. Çok sayıda sigorta şirketi artık yangın poliçelerinin kapsamadığı riskleri karşılamak için, siber sigorta poliçeleri düzenlemekte veya ek teminat olarak vermektedir.

Yangın sigortası ve siber sigorta birbirleriyle rekabet etmemektedir. Farklı kayıplar aynı tetikleyici olayın sonucu olarak ortaya çıkarsa bile, farklı kayıpları karşılamak için birlikte var olmaları ve birlikte çalışmaları mümkündür.

Genel Şartlar, bu gelişmelere uygun revize edilmelidir...

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & ArbuluCAK

Bu konuda sigorta şirketlerinin değişik içerikte bu konuda klozlar getirmeye başladığı görülmektedir. Ancak bunların standart bir hale getirilmesi için, genel şartlar da düzenleme getirilmesi uygun olacaktır. Bu değişiklik gündeme gelinceye kadar, poliçe özel şartları ile, uluslararası uygulamalarda kabul edilen standart klozların benimsenmesi uygun olacaktır.

Genel Şart - İstisnalar

Özel şartlara, pandemi ve siber risklere karşı bir düzenleme

ÖZEL ŞART ? : Bulaşıcı Hastalık Ve Siber Risk Notu

Her türlü bulaşıcı hastalık, salgın hastalık, toplum sağlığını etkileyen durumlar ve bunların finansal zararları, işbu poliçe kapsamı dışındadır. Siber riskler ve siber risklerin sebep olacağı finansal zararlar, işbu poliçe kapsamı dışındadır.

SİBER SALDIRI İSTISNA KLOZU

İşbu sigorta poliçesinde bilgisayar, bilgisayar sistemleri, yazılım programları, kötü niyetli yazılımlar, bilgisayar virüsü, bilgisayar işlemleri veya benzeri elektronik sistemlerin doğrudan veya dolaylı olarak sebebiyet verdiği veya katkıda bulunduğu veya söz konusu program/sistemlerin zarar verecek şekilde kullanımından kaynaklanan hasar, kayıp, sorumluluk ve harcamalar teminat haricidir.

Salgın ve Bulaşıcı Hastalık İstisna Kızı

Bu kloz ile, her ne şekilde olursa olsun, salgın ve/veya bulaşıcı hastalıkların doğrudan veya dolaylı olarak neden olacağı veya, gerçek veya tüzel bir kişi, salgın ve/veya bulaşıcı hastalık konusuna ve tedavisine neden olacağı tüm kayıp, hasar ve bunlara bağlı doğrudan veya dolaylı iş kayıplar ile, salgın ve/veya bulaşıcı hastalığın doğrudan veya dolaylı sebep olduğu herhangi bir kontaminasyon/kontaminasyon/denizel/kişiyen masraflarını veya salgın ve/veya bulaşıcı hastalığın ile ilgili olarak kamusal otoriteler tarafından, enjeksiyon/karantina/izolasyon veya sigortalılarından kaynaklanan doğrudan veya dolaylı tüm masrafları istisna ederiz.

Tanımlar

Bir hastalığın bir organizmadan diğer bir organizmaya herhangi bir etken madde aracılığıyla bulaşması, aşılama/tehdit durumunda Bulaşıcı Hastalık olarak tanımlanmıştır.

1. Bulaşıcı etmi olmaksızın özne; bir virus, bakteri, parazit ya da başka organizmalar ya da canlı veya cansız herhangi bir türün, etken madde olarak tanımlanmıştır.
2. Doğrudan veya dolaylı olan olmasın, bulaşıcı etmi olmaksızın özne, hava yoluyla, vücut sıvılarıyla, herhangi bir ortam ya da yüzeyden diğerine, kaba, sıvı ya da gaz olarak özne, organizmalar aracılığıyla olabilir. İstisna yolu olarak tanımlanmıştır.
3. Hastalık, etken madde; insan sağlığını ya da emsiline zarar verebilir veya tehdit eder; özne ya da mala bulaşır; diğer kayıp; özne veya işlev kaybı ile zarar verebilir veya tehdit unsuru olabilir.

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & ArbuluCAK

Genel Şart - İstisnalar

Özel şartlara, pandemi ve siber risklere karşı bir düzenleme ...

ÖNEMLİ
Bazı özel şartlar

Geleneksel
Sigortalar
Yeterli mi
?

CYBERUNLIMITED EXCLUSION CLAUSE İMZA ŞERHİ

1. Notwithstanding any provision to the contrary within the insurance agreement or any endorsement thereto, this insurance agreement excludes all loss, damage, liability, cost or expense of replacement, future checks or indirectly caused by, contributed to by, resulting from arising out of or in connection with:
 - 1.1 any loss of, alteration of, or damage to or a reduction in the functionality, availability or operation of a Computer System unless subject to the provisions of paragraph 2
 - 1.2 any loss of use, reduction in functionality, repair, replacement, restoration or reproduction of any Data including any amount pertaining to the value of such Data.
2. Subject to the other terms, conditions and exclusions contained in the insurance agreement, this insurance agreement will cover physical damage to property insured under the original policy and any Time Element loss directly resulting therefrom, where such physical damage is directly occasioned by any of the following perils: fire, lightning, explosion, aircraft or vehicle impact, falling objects, windstorm, hail, tornado, cyclone, hurricane, earthquake, volcanic eruption, flood, heavy weight of snow, ice or sleet.
3. Computer System means any computer hardware, software, communications system, electronic device (including, but not limited to, smart phone, laptop, tablet, wearable device), server, cloud or microcontroller including any similar system or any configuration of the aforementioned and including any associated input, output, data storage device, networking equipment or peripheral.
4. Data means information, facts, concepts, code or any other information of any kind that is recorded or transmitted in a form to be used, accessed, processed, transmitted or stored by a Computer System.
5. Time Element loss means business interruption, contingent business interruption or any other consequential loss.

©2019 Kılıçoğlu, Av. Dr., Kızılay Mah. Nispetiye, İstanbul

2.5.3. Hasar Süreci

Son SK değişikliği ile getirilen hasar sürecine dair hükümlerin genel şartlara eklenmesi uygun olacaktır. Yukarı bölümlerde açıklanan bu değişiklik başlıkları aşağıdaki tablolarda özetlenmiştir:

2.5.3.1. Hasar Bildirimi ve Takibi

Hasar Bildirimi

1

□ Hasar Sürecinde Temsil

- 1) Kişi Sınırlaması
- 2) Takip Konusu İşlem Sınırlaması
- 3) Devir Yasağı

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk, Danışmanlık & Aracıculuk

2.5.3.2. Sigorta Ekspert Tayini

Yangın sigortası genel şartlarında sigorta eksperti atama ve süreçleri ile ilgili hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. Sigorta mevzuatı üzerinden bu husus düzenlenmekte ve uygulanmaktadır. Mevzuat sözleşmenin bir parçası halinde gelmektedir. Ancak genel şart değişikliklerinde, bu konuda bir düzenleme getirilerek, mevzuatlar ile ilişkilendirilmesi önemlidir.

Hasar Süreçleri

Kıoz geliştirilmemiş olması eksiklikti!...

Genel Şart - Sigorta Ekspert Süreçlerine Dair Düzenleme Bulunmamaktadır.

Özel şartlar - Standart Bir Düzenleme Yok?

?

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk Danışmanlık & Arşivlülük

Hasar Süreçleri

Mevzuat-Sigorta Ekspert Süreçlerine Dair Düzenleme

6102 sayılı TTK - Düzenleme Bulunmamakta

Sigorta Mevzuatı - Yönetmelikler

Sigorta Ekspertleri Atama
Yönetmeliği

Sigorta
Yönetmeliği

Ekspertleri

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan Hukuk Danışmanlık & Arşivlülük

Alimer Karavazgan, Av. Dr., Karavazgan Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

Birden fazla sigortacının katıldığı müşterek sigorta durumunda, sigorta mevzuatı çerçevesinde sigorta eksperlerinin süreçleri belirlenmiştir ve bu süreçler sektör duyurularıyla yönlendirilmektedir.

Mevzuat- Sigorta Ekspert Süreçlerine Dair Düzenleme

Müşterek Sigortada Atama

Müşterek Sigortalarda Sigorta Eksperti Ataması, Ekspertiz Raporunun İhtilası ve Ekspertiz Ücretinin Ödenmesi Hakkında Sektör Duyurusu

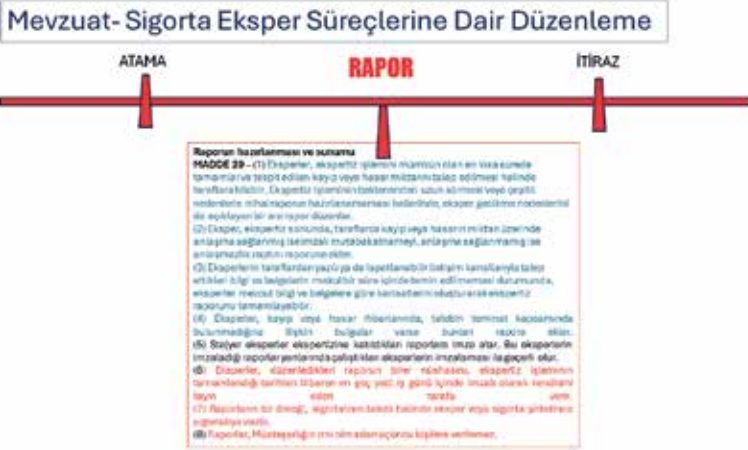
(2020/ 6)

Bilindiği üzere, 25.08.2015 tarihli ve 29456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigorta Ekspertizi Atama Yönetmeliğinin "Ücret" başlıklı 11 inci maddesinin onuncu fıkrası, "Ekspertiz ücreti hesaplanmasında hasar tespit edilen her bir hasar tutarı, ekspert tarafından tespit edilen hasar tutarı olup konuların arızalı, ekolü sigorta, arızalı ve diğer kesimler uygulanmadan öncelikle tutulur," hükmünde hâzirdir.

Bakanlığımızta ihtilal mahdül şikâyetlerde; müşterek sigorta (konuları) uygulanırsa, hasar tespiti için sigorta eksperleri atanan bazı joran sigorta şirketlerinin, ekspertiz ücretinin sadece sigorta sözleşmesindeki sorumluluğu oranında ödendiği, ücretin kalan kısımları için sigorta eksperlerinin müşterek sigortaya taraf diğer sigorta şirketlerine yönlendirildiği ve söz konusu sigorta şirketlerinin de atamayı kendileri yapmadığı için ödeme konusunda zorluk çıktığı, müşterek sigortaya katılan tüm sigorta şirketlerinin sigorta eksperlerinden başvurusu raporun genel sonuçlarında tekrar yazılmasını talep ettikleri ve sigorta eksperlerinin hâlde kota bu uygulanmadan dolayı mağdur/şeyt yapıldıkları ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, müşterek sigortalarda yukarıda bahsedilen yaşanan sıkıntıların giderilmesini teminen; sigorta eksperti atanmasında sadece joran sigorta şirketi tarafından yapılması, sigorta eksperti tarafından hazırlanan ekspertiz raporunun yalnızca joran sigorta şirketine ihtilası ve ekspertiz ücretinin tamamen joran sigorta şirketi tarafından ödemesi gerekmektedir.

2.5.3.4. Hasarda Uzlaşmama

Yangın sigorta şartlarında geliştirilmesi gereken alanlardan birisi, tarafların uyuşmazlığı halinde, zorunlu arabuluculuk ve tahkim sürecinin düzenlenmesi-dir. Mevzuata göre, sigorta tahkim komisyonuna başvuru için zorunlu değilse de, yargı alanına gitmeden önce, arabulucuya başvuru gereklidir.

Genel Şart – Arabuluculuk yada Tahkim Düzenlenmesi Yok !...

Tahkim

Bilgilendirme ve
poliçede. Sigorta
Mevzuatı gereğince
düzenlenmekte...

Arabuluculuk

Police özel şartları ile düzenlenmesi önemli – ÖRNEK OLARAK FİKİR VERMEK ÜZERE
MAZUL ANNEKİTİ

Arabuluculuk Kısası

Arabuluculuk, diğer tarafla bu sözleşmeye bağlanıp herhangi bir anlaşmazlık durumunda, konusu her maktar parayı ödemesi olan kişiler ve bizzat bu kişiler hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması olarak tanımlanır. Tahkim anlaşmazlığı, öncelikle ilgili konuda organların kurulları ve mahkemeler tarafından halledilir. Hukuk uygulamalarında Arabuluculuk kavramı, köken itibarıyla Uygulanabilir Kurulların kararı ve bunların lehine olmamak üzere Arabuluculuk olarak değerlendirilir. Arabuluculuk anlaşmalarına göre arabuluculuk yoluyla çözümlenmesi kabul edilir.

Tahkim, arabuluculuk yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuralına yazılı başvuru ile başlaması gerekir. Sigorta kuralındaki başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuru yapılarak devrasyonu veya verilen cevap ile ilgili olarak talep edilmiştir. Başvuru yapıldığı takdirde, diğer tarafla arabuluculuğa girilir.

Tahkimden önce arabuluculuğa başvuru şeklinde herhangi bir şekilde çözüm cevap vermez ise bu süre içinde reddedilmiş sayılır. Arabuluculuk, sigortacı tarafından belirlenir ve ilgili sözleşmeye ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Arabuluculuk yer alan arabuluculuk sözleşmesi, sigorta sözleşmesi ya da sigorta sözleşmesinden menfaati sağlanan kişi tarafından yapılır.

Arabuluculuk görüşmeleri, sigortacının mevzuatın dışındaki ilgili yargı sistemi ile ilgili yasal süreçlerdir. Arabuluculuk anlaşmaları, tarafların yazılı olarak kabul etmiş oldukları bir sözleşme olarak kabul edilir. Arabuluculuk, diğer tarafla bu sözleşmeye bağlanıp herhangi bir anlaşmazlık durumunda, konusu her maktar parayı ödemesi olan kişiler ve bizzat bu kişiler hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması olarak tanımlanır.

Arabuluculuk, sigortacı tarafından belirlenir ve ilgili sözleşmeye ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Arabuluculuk yer alan arabuluculuk sözleşmesi, sigorta sözleşmesi ya da sigorta sözleşmesinden menfaati sağlanan kişi tarafından yapılır.

Ahmet Kayaoglu, Av. Dr., Kayaoglu Hukuk, Danışmanlık & Arabuluculuk

2.6. Genel Şart Çalışmaları Hakkında

Bir süredir yeni genel şart çalışması, SEDDK ve TSB iş birliği ile çalışılmaktadır. Başlıklar üzerinden farklılıklar ve çalışılan maddeler şu şekilde tablo halinde sunulabilir:

TASLAK	MEVCUT
Amaç ve kapsam MADDE 1-	A- Sigortanın Kapsamı A.1- Sigortanın Kapsamı
Dayanak MADDE 2-	
Sigorta teminatları kapsamı ve tanımları MADDE 3-	
Sigortanın bedelinin kapsamı ve tespiti MADDE 4-	A.2- Sigorta Bedelinin Kapsamı
Ek sözleşme ile teminat kapsamına dâhil edilebilecek hâller ve kayıplar MADDE 5-	A.3- Ek Sözleşme İle Teminat Kapsamına Dahil Edilebilecek Hâller ve Kayıplar
Teminat dışında kalan hâller MADDE 6-	A.4- Teminat Dışında Kalan Hâller
Sözleşmenin kurulması MADDE 7-	
Sigortanın coğrafi sınırı MADDE 8-	
Sigortanın başlaması ve sona ermesi MADDE 9-	A.8- Sigortanın Başlangıcı ve Sona

Ahmet Karayazgan, Av. Dr., Karayazgan-Hukuk, Danışmanlık & ArbuluçLUK

TASLAK	MEVCUT
Muahtefet MADDE 10-	A.7- Muahtefetler
Sigorta Ettirenin İle Sigortalıların Borcu ve Yükümlülükleri	C.1- Sigorta Ücretinin Ödenmesi ve Sigortanın Sorumluluğunun Başlaması
PrİM ödeme borcu MADDE 11-	C.2- Sigorta Ettirenin Sözleşme Yapıldığı Sırada Beyan Yükümlülüğü
Sözleşmenin yapılmasında beyan yükümlülüğü ve yaptırım MADDE 12-	C.3- Sigorta Ettirenin Sigorta Süresi İçinde İhtar Yükümlülüğü ve Sonuçları
Sözleşme süresi içinde beyan yükümlülüğü ve yaptırım MADDE 13-	B.1- Rizikosunun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettiren Sigortalının Yükümlülükleri
Rizikosunun gerçekleşmesi halinde yapılacaklar ve yaptırım MADDE 14-	B.2- Korunma Önlemleri ve Kısıtlaması
Zararı İfaline, azaltma ve sigortacının rücu haklarını koruma yükümlülüğü MADDE 15-	B.3- Rizikosunun Gerçekleşmesi Halinde Sigortacının Hakları ve Yükümlülükleri

TASLAK	MEVCUT
<p>Çeşitli ve Son Hükümler</p> <p>Rükümları geryekleyemesine ve tazminat ödenmesine vâzdeyeme etki MADDE 22-</p> <p>Elişik sigorta MADDE 23-</p> <p>Aşkın sigorta MADDE 24</p> <p>Birden çok sigorta MADDE 25-</p> <p>Sigorta konusu menfaat sahibinin değışmesi MADDE 26-</p> <p>Bilirim ve teblig esasları MADDE 27-</p> <p>Zamanayma MADDE 28-</p>	<p>C-Çeşitli Hükümler</p> <p>B.7- Tazminat Haklarını Eksiltmesi veya Düşmesi</p> <p>B.8- Hasar ve Tazminatın Sınırları</p> <p>A.5- Elişik Sigorta</p> <p>A.6- Aşkın Sigorta</p> <p>C.4- Birden Çok Sigorta</p> <p>C.5- Menfaat Sahibinin Değişmesi</p> <p>C.6- Sigorta Yeri ve Değişmesi Hali</p> <p>C. 7- Teblig ve İhtarlar</p> <p>C.10- Zamanayma</p>

TASLAK	MEVCUT
<p>Yerlilik mülkiyeti ve malikliği MADDE 29-</p> <p>Özel şartlar MADDE 30-</p> <p>Yararlılık, sakatlık ve emeklilik MADDE 31-</p> <p>Genel Şartların uygulanması ve değışmesi MADDE 32-</p> <p>Yararlılık MADDE 33-</p>	<p>C.9- YERLİLİK Malikliği</p> <p>C.11- Özel Şartlar</p>

TASLAK

YANGIN SIGORTASI SÖZLEŞMESİNDE DAHİL
FİDİYELERLE İKİ TEMİNAT SARTLARI

Dolu Teminatlı Şart

- (1) Yangın Sigortası Dolu Şartli Hükümler üzeri İhtisat İşletim,
 2) Dola maddesiyle, sigortanın malların değerinden aşmayacak kadar
 azdır.
 3) Dola maddesiyle birlikte sigortanın poliçe fiyatı dengeyiyle bir
 şekilde sigortanın sözleşme şartları içinde olan, diğer taraftan
 sözleşme şartları sözleşmedeki şartlar

İhtisatlı İhtisatlı

- (2) Sigortanın ihtisatlı teminat, bir taraftan İhtisatlı İhtisatlı
 İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı
 3) Taraftan sigortanın teminatı, diğer taraftan sigortanın İhtisatlı
 İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı
 4) İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı
 5) İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı İhtisatlı

Dolu Teminatlı Şart

- (1) Yangın Sigortası Dolu Şartli Hükümler üzeri İhtisat İşletim,
 2) Dola maddesiyle, sigortanın malların değerinden aşmayacak kadar
 azdır.
 3) Dola maddesiyle birlikte sigortanın poliçe fiyatı dengeyiyle bir
 şekilde sigortanın sözleşme şartları içinde olan, diğer taraftan
 sözleşme şartları sözleşmedeki şartlar

Dolu Yangın Teminatlı Şart

- (1) Yangın Sigortası Dolu Şartli Hükümler üzeri İhtisat İşletim,
 2) Dola maddesiyle, sigortanın malların değerinden aşmayacak kadar
 azdır.
 3) Dola maddesiyle birlikte sigortanın poliçe fiyatı dengeyiyle bir
 şekilde sigortanın sözleşme şartları içinde olan, diğer taraftan
 sözleşme şartları sözleşmedeki şartlar

TASLAK

YANGIN SIGORTASI SÖZLEŞMESİNDE DAHİL
FİDİYELERLE İKİ TEMİNAT SARTLARIKira Kira ve Kira Kira Teminatlı Hükümler
Makul Teminatlı Hükümler

- (1) Yangın Sigortası Dolu Şartli Hükümler üzeri İhtisat İşletim,
 2) Dola maddesiyle, sigortanın malların değerinden aşmayacak kadar
 azdır.
 3) Dola maddesiyle birlikte sigortanın poliçe fiyatı dengeyiyle bir
 şekilde sigortanın sözleşme şartları içinde olan, diğer taraftan
 sözleşme şartları sözleşmedeki şartlar

Yangın ve Zilzele İhtisatlı Teminatlı Şart

- (1) Yangın Sigortası Dolu Şartli Hükümler üzeri İhtisat İşletim,
 2) Dola maddesiyle, sigortanın malların değerinden aşmayacak kadar
 azdır.
 3) Dola maddesiyle birlikte sigortanın poliçe fiyatı dengeyiyle bir
 şekilde sigortanın sözleşme şartları içinde olan, diğer taraftan
 sözleşme şartları sözleşmedeki şartlar

3. Yangın Hasarlarında Maliyet Yönetimi

Sinem Gürün

Sigortacılık sektöründe hasar yönetimi, sigorta poliçesi kapsamında meydana gelen zararlara ilişkin taleplerin değerlendirilmesi ve çözülmesi sürecini kapsar. Bu süreç, sigorta şirketlerinin müşteri memnuniyetini sağlama ve operasyonel verimliliklerini korumasında kritik bir rol oynar. Hasar yönetiminin etkinliği, bir sigorta şirketinin mali performansını ve itibarını doğrudan etkileyebilir.

Özünde maliyet yönetimi poliçenin tanzimi aşamasında başlar. Sigortalı açısından poliçesinin en önemli özelliği prim tutarı gibi görünse de özellikle kompleks risklerde poliçe şartları çok daha ciddi önem taşır.

Aslında poliçe tanzimi aşamasında sigortalı ve sigortacı ortak bir risk değerlendirme süreci işletmektedir. Bunun karşılıklı güven içerisinde ve açıklıkla yapılması, sonrasında oluşacak hasarların her iki tarafın da memnuniyetiyle sonuçlanması için oldukça önemlidir.

Günlük hayatımızda verdiğimiz yüzlerce kararın arkasında yatan, otomatik olarak gerçekleştirdiğimiz risk yönetim unsurları poliçe tanziminde de rol oynamaktadır.

Risk Yönetim Unsurları

3.1. Riskten Kaçınma

Bir işletmenin faaliyetleri incelendiğinde risk yaratan unsurların bir

kısından kaçınılması söz konusu olabilir. Çok riskli bir malzemenin üretilmesinden vazgeçme, farklı hammadde kullanma gibi seçimlerle bazı riskler tamamen bertaraf edilebilir. Bu aşama sigortalının kendi başına karar vereceği bir aşamadır ve genellikle sigortacı ile temasa geçmeden bu kararların bir kısmı alınmıştır. Ancak sigorta kapsamına giren birçok riskte müşterinin kaçınma olasılığı bulunmamaktadır. Örneğin bilmeden sel yatağına fabrika yapmış bir şirketin sel riskinden kaçınması için fabrikayı taşınması fayda-maliyet anlamında çok mantıklı olmayacaktır. Günlük hayatta ıslanmamak için yağmurlu günde dışarı çıkmamak riskten kaçınmaya ilişkin bir örnek karardır.

3.2. Riski Kabul Etme

Bazı durumlarda sigortalı riski kabul ederek bununla ilgili olası kayıpları kendi bütçesinden karşılamaya karar verebilir. Örneğin iş güvenliğinin iyi yönetildiğini düşünen bir tesis yöneticisi çalışanlarına ferdi kaza/işveren sorumluluk sigortası yaptırmak yerine olası kazalara karşı önlemler almak adına bir bütçe ayırabilir. Bu, riski kabul etmek anlamına gelir. Bir önceki örnekten yola çıkarak yağmur yağsa da en fazla ıslanırım, yanıma yedek kıyafet alayım diyerek dışarı çıkmak riski kabul etmektir.

3.3. Riski Azaltmak

Sahip olduğu risklerin bilincinde olan her işletme sahibi mantıken risklerin etkisini ve gerçekleşme olasılığını azaltmak için elinden geleni yapmalıdır. Ancak hem farkındalık olmaması, hem de yeterli bütçe/zaman olmaması bu anlamda sıkıntı yaratabilir. Yangın riski bilincinde olan sınai işletme yöneticileri mutlaka gerekli yangın önlemlerini alıp tesisini korumak için çaba gösterir. Bazı durumlarda bunun için harçayabileceği bütçe birkaç yangın tüpü almaya yeterken bazılarında sprinkler sistemi, kapsamlı yangın kontrol süreçleri gibi önlemler riskin azaltılmasına yardımcı olur. Yine günlük hayatta yağmurun yağma olasılığını kontrol ederek buna göre zaman planı yapma, açık havada zaman geçirme süresini kısaltma buna örnek olabilir.

3.4. Risk Transferi

En belirgin risk transferi yöntemi sigortadır. Yukarıdaki bütün adımlara rağmen mutlaka sigortalıların kendilerinin karşılayamayacağı riskler bulunur ve bunların birçoğunu güvenceye alabilecek sigorta ürünleri vardır. Keza sigorta şirketleri de yukarıdaki adımları kendi portföyleri için uygulayacaktır. Çok zararlı gördüğü ürünleri satmayacak, kar öngördüğü ürünleri üzerinde tutup karşılanabilecek zarar bütçesi kadar portföy yapısı oluşturacaktır. Ya da riskini tam ölçemediği sigortalıların poliçelerinde çeşitli önlemler uygulanmasını isteyecektir. Bilindiği üzere sigorta şirketlerinin de en belirgin risk transfer yöntemi reasüranstır.

Sigortalının poliçe tanzimi öncesi tüm risklerinin farkına varması ve analizi için risk mühendisliği sürecinin işletilmesi çok önemlidir. Özellikle de sigorta bedeli belirli büyüklükte olan risklerde ya da bundan bağımsız riskli faaliyet konularında hem sigortalının hem de sigortacının kabullenme/paylaşma/transfer konusunda doğru kararı verebilmesi için risk analizi yapılması şarttır.

Bir sigorta poliçesinde riskin karşılıklı kabul edilmesinde maktu tutarlı muafiyetler kullanılabilir. Ya da sigorta şirketi riskin tamamını taşımadan bir kısmını teminat altına almak isterse sigortalı ile kapsam dışı şartlar, belirli yüzdelerle hasarı sigortalıya bırakmak gibi yöntemlerle sözleşme düzenleyebilir.

En önemli husus sigortalının ve sigortacının poliçe şartları üzerinde net bir şekilde anlaşmış olmasıdır. Bu şekilde hasarın maliyeti aslında sözleşme aşamasında hem sigortalı hem sigortacı açısından belirlenmiş ve yönetilebilir bir hale gelmiştir.

Hasarın sigortalı tarafından ilk tespit edildiği anda, “sigortalı değilmişçesine” yapılan tüm aksiyonlar maliyet yönetiminde çok ciddi önem taşır. Bazı durumlarda sigortalı örneğin yangın çıkan bir fabrikada mallarını, makinelerini korumak için ne yapabileceğini çok iyi bilir ancak buna maddi gücü olmayabilir. İşte bu aşamada deneyimli eksperler ve hasar uzmanları yönlendirmesiyle hasar maliyetinin artması ciddi anlamda önlenir.

2023 yılında yaşanan Kahramanmaraş depreminde de maliyetin azaltılması için bu koruma-kurtarma önlemleri sıkça kullanılmıştır. Sigorta şirketleri iş ortaklarıyla yıkılmak üzere olan tesisleri geçici olarak güvenli hale getirip maliyeti yüz milyon liralara bulan mal, muhteviyat ve makineleri kurtarmayı başarmıştır. Benzer şekilde restorasyon faaliyetleriyle tesisler hızlıca yeniden faaliyete geçirilmiş, sigorta şirketleri de maliyet avantajı yaşamıştır. Bu durum özellikle kar kaybı olan poliçelerde daha da büyük önem arz etmektedir.

Hasar maliyeti yönetiminde bir diğer önemli unsur sovtaj olup tam hasarlı veya az hasarlı kıymetlerin sigorta şirketleri tarafından satışı ile ciddi sovtaj gelirleri elde edilebilmektedir. Geniş bir sigortalı portföyüne sahip şirketlerde her türlü mal ve makinenin hasarlanabileceği göz önünde bulunularak şirketlerin bu yönde talepte bulunan üçüncü taraflara ulaşabilmesi maliyet avantajı yaratır.

Branşlar bazında muhtemel ve en sık karşılaşılan riskler

- İklim değişiklikleri ile dahili su, fırtına, sel gibi doğal afetlerin yaşanma sıklığı ve oluşturduğu maddi -fiziki hasarların büyüklüğü artmıştır.

- Sanayi alanındaki büyümeye bağlı kimyevi madde -kimyevi madde bağlantılı tesislerin sigorta talebi artmıştır.

- Deprem riski 06.02.2023 Kahramanmaraş depremleri ile toplum tarafından dikkate alınır hâle gelmiş, deprem riskine karşı talep artışı olmuştur.

- Sanayinin OSB'ler dışında yeni imara açılan alanlarda münferit konumlanmaları söz konusu olduğundan orman alanlarına yakın olanlarda son yıllarda yaşanan orman yangınları nedeniyle risk oluşmaktadır.

Sayılan riskleri azaltma /önleme çalışmaları/yöntemleri

- Kimyasal ve bağlantılı işlem yapan tesislerde en büyük risk yangın /infilâk riskidir.

- Burada riski inceleme /kontrol etme kriterleri; yanıcı ve uçucu kimyasallar ayrı bölgelerde depolanıp depolanmadığı hususu; statik elektrik sonucu oluşacak yangını önlemek için ex-proff aydınlatma kullanılması, elektrik tesisatında gözle görülür uygunsuzluk olup olmadığı (panodan direkt çekme, uzatma vb.), işletmede sürtünme yüzeyli işler yapılıp yapılmadığı, işin gereği aşırı ısınan makine /sıcak yüzeylerin olup olmadığı varsa bu ortamın kimyevi/tehlikeli maddelerden yalıtılıp yalıtılmadığı, havalandırma durumu; yanıcı patlayıcı maddelerin yakınında kaynak işleri yapılıp yapılmadığı, ergimiş metal işlemesi yapılan işletmelerde etrafa sıçramaya önlem alınıp alınmadığı -çevresinde tehlikeye arz edecek maddeler olup olmadığı, işletmenin bahçesi-çevresinin incelenip ısı verici ışınların mercek, cam, ayna, cilalı madeni yüzeyler vasıtası ile yanıcı maddelerin patlaması /alev alması ihtimalinin incelenmesi olarak sayılabilir. Bunların yanı sıra personel eğitiminin sürekli olması, tatbikatlar yapılması ve tesisin itfaiye yakınlığı da önemlidir.

Her faaliyet türü ve hatta aynı faaliyet grubu içinde farklılık gösterse de genel olarak ticari -sınai rizikolar için alınması gereken temel önlemler:

- İşletme sahası içinde sigara içilip içilmediğinin tespit ve engellenmesi,
- İşletme çalışanlarına yangın çıkmasını önleyecek şekilde iş kurallarına uyması / alet ekipman kullanmasına yönelik eğitim verilmesi ve personele gerekli çalışma ekipmanlarının sağlanması
- Ekipman-makine-havalandırma bakımlarının düzenli yapılıp yapılmadığının çizelge ile takip edilmesi
- İşletme çalışanlarına yangın söndürme temel eğitimi verilmesi
- Duman algılama dedektörlerinin bulunması ve çalışır durumda olduğunun kontrolü
- İşletme faaliyet koluna özel ve yeterli sayıda, kolay ulaşılabilir şekilde yangın tüpü ve yangın dolaplarının bulunması, çalıştığına kontrolü, düzenli do-lumlarının yapılması

- İşletme büyüklüğü ve faaliyet koluna göre örneğin mobilya yangın duvarlarının inşa edilmesi (günümüz sünger vb. ile çalışan işletmelerdeki yangınlar dikkate alındığında basit örme duvarlar yerine yalıtımlı /teknik hesabı yapılmış duvarlar olmalı)

- İşletme büyüklüğüne göre yangın hidrantlarının konumlandırılması ve kullanılabilir olduğunun kontrolü

- Yakın çevrede riskli faaliyet kolunda işlem yapan komşu fabrika/tesis olup olmadığının incelenmesi

- Tahıl silolarında sık karşılaşılan risk, infilak ve kızışmadır. Siloda derecenin sürekli ölçülmesi, havalandırma ile kontrol altında tutulması, siloya her yönden (cepheden ve alt kısımdan) su girişini önleyecek tedbirler alınması, silo cidarlarının fiziksel durumu (su teması kızışma oluşturduğundan)

İklim Değişikliğine Bağlı Risklerin İncelenmesi

Sel ve Su Baskını

- Riskin dere yatağına yakın olup olmadığı

- Yakın çevrede kurumuş ve/veya üzeri kapatılan dere yatağının olup olmadığı

- Belediyeden dere yatağı ıslah çalışmalarının temini

- Bölgenin son 25 yıllık yağış ortalaması ve aldığı hasarların incelenmesi/ araştırılması.

- Eğimli arazide bulunan işletmelerin konumu; dağdan gelen su yollarının önünde olup olmadığı, gelen suyun yönünü değiştiren setler olup olmadığı, yağış sularının yerel yönetimler tarafından yapılan su toplama şebekesine yönlendirilip yönlendirilmediği

- Bölgenin özelliğine göre çevrenin suyu emen zeytin, okaliptüs vb. ağaçlar ile ağaçlandırılması

- İşletme giderlerine valf bağlanarak şehir şebekesinden geri tepmesi muhtemel yağış sularının önlenmesi

- Emtianın asgari 40 santimetre palet üzerinde depolanması.

Dahili Su Hasarları

- Son yıllarda ani ve şiddetli yağışlar nedeniyle işletmelerin çatı derelerinin yetersiz kalması nedeniyle çatıdan sızan suların oluşturduğu hasarlar artmıştır.

- Çatı kaplaması, dere ve mahyalar incelenmeli, oluk inişleri-bağlantıları kontrol edilmelidir.

- Yağmur suyu toplama hattı şehir şebekesine doğrudan bağlanmamalıdır.

-Çatı malzemesinin izolasyonlu olup olmadığı incelenmeli, çatının bağlantı yapılan çivi kenarlarında boşluklar olup olmadığı, gerekli ve yeterli derecede kapatıldığı kontrol edilmelidir.

- Yağmur tahliye borularının dere ve yatay oluk genişlikleri ile uyumlu olup olmadığı kontrol edilmelidir.

- Çatı oluklarında birikecek olan çamur, yaprak vb maddelerin belirli aralıklarla temizlenmesi gerekmektedir.

Kar Ağırlığı Riski

- Çatının, işletmenin bulunduğu bölgeye göre belirlenen TS498 yönetmeliğine uygun olup olmadığı incelenmelidir.

- Yapının mevcut durumu ve kalitesi araştırılmalıdır. Örneğin 50 yıllık ve sürekli bakım görmeyen, eski teknikler ile yapılmış artık yorulmuş bir yapının hasar alması muhtemellikten çıkıp mutlak hasara yaklaşması ihtimalinin değerlendirilmesi.

Fırtına Riski

- Riskin bulunduğu bölgenin (ova, dağ eteği, deniz kenarı) coğrafi yapısı

- İşletmenin mevcut çatı kaplaması malzemesinin uygun yapılip yapılmadığı

- Binanın yaşı, mevcut durumu, mühendislik teknikleri ile yapılıp yapılmadığı
- Çevresinde komşu riskler olup olmadığı, varsa alınabilecek önlemlerin değerlendirilmesi

Orman Yangınları

- Nüfusun artıp sanayinin hızla gelişmesi nedeniyle yerel yönetimler tarafından yeni imar alanları açılmakta, uzun vadede gelişecek sanayi bölgeleri oluşturulmaktadır. Bu bölgelerin bir kısmı çalılık-ormanlık alanlara yakın olmaktadır. Bu bağlamda dikkat edilmesi gereken hususlar;

- İşletmenin orman /çalılık alanına yakınlığı
- Yangın yollarının yerel yönetim/resmi makamlarca açılıp açılmadığı ve temizlenip temizlenmediğinin kontrolü
- Trafo direkleri ve enerji hatlarının geçtiği yerlerde yerel yönetim/resmi makamlarca düzenli bakımların yapılıp yapılmadığı

Deprem Riski yönünden incelenmesi:

- Deprem teminatı verilen ticari işletmenin binanın mevcut durumunun incelenmesi (Örneğin, yapının imal edildiği tarihteki yönetmeliklere uygun yapılıp yapılmadığı, sonradan çıkan yönetmeliklere göre güçlendirmenin doğru teknikler ile uygulanıp uygulanmadığı)

- Binanın mühendislik hizmeti alınarak yapılıp yapılmadığı
- İşletmenin güncel /mevcut fay hattına yakınlığının belgeler üzerinden incelenmesi
- Binada mevcut durumda korozyon olaylarının olup olmadığı
- Gerekli durumlarda yapı denetim firmasından yapı röntgeni, zemin testi raporları alınması
- İşletme içinde konumlanan makine teçhizatının kirişler altında olup olmadığı

4. Yangın Hasarlarında Poliçe Teminatı Kapsamında Yaşanan Teknik Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Binnur Ala Birsen

- Poliçe tanziminde yapılan başlıca hatalar
- Hatalı beyan ile poliçe yapılması, adres, faaliyet koluna ilişkin hatalı bilgi verilmesi
- Eksik/Aşkın Sigorta
- Mutabakatlı kıymet takdirinde yaşanan sorunlar
- İkame ve rayiç değer arasındaki farklar
- Kıymetin ihtiyaca uygun şekilde sigortalanmaması
- Poliçelerde bulunan çelişkili klozlar
- Operasyon süreci ve işlemler
- Netice hasarlarının teminat dışı kalması

Poliçe Tanziminde Yapılan Başlıca Hatalar

- Poliçelerde muafiyetlerin net ve anlaşılır yazılmaması
- DASK' a tabi olan meskenin DASK' a tabi değilmişçesine sigortalanması ve DASK' a tabi olmayan meskene DASK yapılması
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenen birim fiyatların altında poliçe yapılması

- Tapu sahibi ile sigortalının farklı şahıs/firma olması durumunda tazminat tarafı hususunda yaşanan belirsizliklerdir

Bu hataların önlenmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar;

- Konut poliçelerinde eşya teminatı piyasa enflasyonu dikkate alınarak güncellenmelidir.

- Emtia ve makine teminatlarını içeren iş yeri poliçelerinin TL teminat ile poliçelendirilmesi halinde yenileme esnasında gerçek değerleri hesaplanarak poliçe yenilenmelidir.

- Poliçelendirme işlemi sırasında tapu ile işlem yapılmalı ve taşınmaz için el değiştirme mevcut ise bilgilendirme yapılmalıdır.

Hatalı Beyan ile Poliçe Tanzimi

- Riziko adresinin hatalı belirtilmesi veya yenileme poliçelerinde taşınma durumunda bildirim yapılmaması

Sel, dahili su, hırsızlık gibi hasarlarda kat bilgisi ayrıca önemli olup, belirtilen kat bilgisine göre risk hesaplanmaktadır.

- Geçmiş hasarlara ilişkin eksik bilgilendirme

Risk unsurunu değiştireceği için poliçelendirme işlemi aşamasında sigortalılar tarafından kıymetlerin daha önceki yıllarda hasarı var ise belirtilmesi gerekmektedir. Yanıltıcı bilgi verilmesi halinde tespit neticesinde olumsuz sonuç doğabilecektir.

Eksik Sigorta / Aşkın Sigorta

Eksik sigorta, bir varlığın mevcut değerinin altında bir değer üzerinden sigortalanmasıdır.

Eksik sigorta ile karşılaşılmasının başlıca örnekleri;

- Bina teminatı verilen konut ve işyerlerinde metrekarenin olduğundan daha

düşük beyan edilmesi hasar anında bina teminatına konu kıymetlerde oluşan hasarlarda eksik sigorta uygulanmasına sebebiyet vermektedir. Daha yüksek beyan edilmesi halinde aşkın sigorta tespit edilecektir.

- Ticari işletmelerde mizan envanter kaydı ile riziko adresinde bulunan emtia-demirbaş- makine kıymetleri arasında fark bulunmasıdır.

Aşkın sigorta, bir varlığın mevcut değerinin üzerinde bir değer üzerinden sigortalanmasıdır.

Mutabakatlı Kıymet Takdirinde Yaşanan Sorunlar

- Poliçe ile mutabakatlı kıymet takdir raporunun döviz cinsinin farklı olması
- Takdir raporunun TL olarak belirtilmesi ancak poliçenin dövizli olarak üretilmesi veya dövizli takdir raporunun TL olarak poliçesinin üretilmesi

Uzun yıllar yenilemesi yapılan poliçelerin takdir raporunun TL olması sebebiyle TL ile teminat verilen poliçelerin yıllar geçtikçe ikame bedelleri hususunda yüksek oranda eksik sigorta ile karşılaşılmasıdır.

Bu sorunların önlenmesi için;

Piyasa şartları ve enflasyon dikkate alındığında poliçelerin dövizli üretilmesi sigortalıyı koruyacağı gibi hasar durumunda eksik sigorta uygulanma riskini minimize edecektir.

Referans gösterilen poliçenin vadesi içerisinde mutabakatlı kıymet takdir raporu hazırlanmalı ve rapor süreci hızlı bir şekilde tamamlanmalıdır.

İkame ve Rayiç Değer Arasındaki Fark

Yangın teminatı, poliçede aksine hüküm yok ise rayiç bedelle verilmelidir. Mühendislik teminatlarında ise ikame bedel baz alınmaktadır. Birçok poliçede makine yangın teminatı ile makine kırılması teminatlarının aynı bedel ile sigortalandığı görülmektedir. Doğrusu ise makine yangın teminatının rayiç, Makine kırılması teminatının ise ikame bedelle sigortalanmasıdır. Aksi durumda eksik sigorta ile karşılaşma riski oldukça yüksektir.

Kıymetin İhtiyaca Uygun Şekilde Sigortalanmaması

İşletmenin faaliyeti doğrultusunda karşılaşılabileceği risk unsurları ile uygun poliçe türü ve teminatlarının belirlenerek poliçelendirme işlemi yapılması

Örneğin tamirhane faaliyeti kolunda bir işletmeye 3. şahıs mali sorumluluk teminatı verilip garaj mali sorumluluk ve mesleki sorumluluk klozlarının dahil edilmemesi sebebiyle müşteri aracında onarım esnasında meydana gelebilecek hasarın değerlendirilmemesi.

Belirtilen iki kloz ile poliçe üretilmelidir.

Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Madde 3-8A genişletilmelidir.

Faaliyet Kolu Hatası

Poliçelerde yer alan faaliyet alanı bilgisi doğru olmalıdır.

Pamuk, parfüm, boya gibi hasar anında çabuk yanabilecek veya hasarın alana hızlı yayılmasına sebebiyet verebilecek kıymetler dikkate alınarak risk unsuru hesaplanacağı için faaliyet kolu doğru olarak beyan edilmeli, riziko adresinde gerekli risk tespit çalışmaları yapılmalı ve poliçe tanzim edilmelidir.

Yenileme poliçelerinde geçmiş dönem poliçesi farklı bir faaliyet kolu ile yapılan firmanın faaliyet kolunu değiştirmesi durumunda bilgilendirme yapılmalıdır.

Belirtilen bilgilendirmenin yapılmaması durumunda hasar anında tazminat tutarına proporsiyon uygulanmasını veya ret sonucunu ortaya çıkarabilir. Değişen faaliyet kolu sigorta şirketince kabul görmeyip teminat verilmeyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Poliçelerde Bulunan Çelişkili Klozlar

- Sigorta poliçelerinde açıklama kısmında yer alan özel notların wording ile çelişmesi
- Sigortalı işletmede bulunan kıymetlerin cins, kondisyon, model, bakım durumu, imal tarihi gibi bilgilere tam hâkim olunmadan wording ile yeni değer klozu verilmesi
- Ömrünü tamamlamak üzere olan bir kıymette meydana gelen hasar anında tenzil uygulanmayıp yeni bedelin değerlendirilmesi

Operasyon Süreci ve İşlemler

- Sigortalı ile anlaşılan şartların poliçede yer almaması
- Poliçe ve wording açıklamalarının karmaşık olması
- Poliçenin yenilemesinin atlanması
- Kuver işlemlerinin belirtilen sürede tamamlanamaması

Netice Hasarlarının Teminat Dışı Kalması

- Geri tepme ve tesisat arızasına bağlı dahili su hasarlarında suyun sirayeti bir hasara sebep yaratmıyor ise teminat dışı değerlendirilmektedir.
- Sigortalı tarafından gerekli önlemin hızlıca alınmasına rağmen şirket tarafından hasarın olumlu değerlendirilmemesi güven kaybı yaratmaktadır.
- Belirtilen durumda sigortalıya cüzi bir ödeme yapılabilmesi için kloz eklenebilir.

5. Yangın Hasarlarında Denetim ve Kontrol Noktaları Nelerdir?

Fatoş Atay

Majör yangın ek teminat hasar dosyalarının takibinde, denetim ve kontrolünde en kritik hususların değerlendirilmesinde referans alınacak yasal kaynak poliçe genel şartları ve onun ayrılmaz bir eki olan özel şartlardır.

Hasar alanında görev yapan sektör çalışanlarını özellikle ilgilendiren hüküm genel şartların “*Hasar ve Tazminat*” başlıklı B maddesidir.

B. Hasar ve Tazminat

B. L- Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigorta Ettiren/Sigortalının Yükümlülükleri

Sigorta ettiren/Sigortalı, rizikonun gerçekleşmesi halinde aşağıdaki hususları yerine getirmekle

yükümlüdür:

1.1- Rizikonun gerçekleştiğini öğrendiği tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde sigortacıya bildirimde bulunmak

1.2- Sigortalı değilmişçesine gerekli kurtarma ve koruma önlemlerini almak ve bu amaçla sigortacı tarafından verilen talimata elinden geldiği kadar uymak

1.3- Sigortacı veya yetkili kıldığı kimselerin, makul amaçlarla ve uygun şekillerde hasara uğrayan bina ve yerlere girmesine, bunları teslim almasına, el

koymasına, muhafaza altına almasına ve zararı azaltmaya yönelik girişimlerde bulunmasına izin vermek

1.4- Zorunlu haller dışında, hasar konusu yer veya şeylerde bir değişiklik yapmamak

1.5- Sigortacının isteği üzerine, rizikonun gerçekleşmesi nedenlerini ayrıntılı şekilde belirlemeye, zarar miktarıyla delilleri saptamaya, rücu hakkının kullanılmasına yararlı ve sigorta ettiren için sağlanması mümkün gerekli bilgi ve belgeleri gecikmeksizin sigortacıya vermek.

1.6- Zararın tahmini miktarını belirtir yazılı bir bildirimini makul ve uygun bir süre içinde sigortacıya vermek

1.7- Tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının saptanması için sigortacının veya yetkili kıldığı temsilcilerinin sigortalı yer veya şeylerde ve bunlarla ilgili belgeler üzerinde yapacakları araştırma ve incelemelere izin vermek.

1.8- Sigortalı yer veya şeyler üzerine başkaca sigorta sözleşmeleri varsa bunları sigortacıya bildirmek.

B.2- Koruma Önlemleri ve Kurtarma

Sigorta ettiren/Sigortalı işbu sözleşme ile temin olunan rizikoların gerçekleşmesinde zararı

önlemeye, azaltmaya ve hafifletmeye yarayacak önlemleri almakla yükümlüdür. Alınan önlemlerden doğan masraflar, bu önlemler faydasız kalmış olsa bile, sigortacı tarafından ödenir. Eksik sigorta varsa, sigortacı bu masrafları sigorta bedeliyle sigorta değeri arasındaki orana göre öder. Yangın söndürmede, durdurmada veya söndürmenin, durdurmanın veya kurtarmanın gerektirdiği yıkma ve boşaltmalarda, sigortacı; sigortalı şeylerin hasara uğramasından, kaybolmasından doğan zararları da karşılar.

B.3- Rizikonun Gerçekleşmesi Halinde Sigortacının Hakları ve Yükümlülükleri

Riziko gerçekleştiğinde, sigortacı veya yetkili kıldığı kimseler, sigorta edilmiş bina ve şeyleri muhafaza altına almak ve zararı azaltmak amacıyla makul ve uygun şekillerde, hasara uğrayan bina ve yerlere girebilir. Sigorta edilmiş bina veya şeylerin kendisine teslimini isteyebilir.

Sigortacı bu şekilde hareket etmekle herhangi bir yükümlülük üstlenmiş olmaz ve bu poliçe şart ve hükümlerinden herhangi birine dayanmak yolundaki hakkından bir şey kaybetmez. Sigorta edilmiş şeyler, hasarlı olsun olmasın ne kısmen ne tamamen, onayı olmadıkça sigortacıya bırakılamayacağı gibi, bu madde hükümlerine göre sigortacının, sigorta edilmiş bina veya yerlere girmiş, sigortalı bina veya şeyleri teslim almış, bunlara el koymuş veya bunları muhafaza altına almış olması, sigorta ettirenin hasarlı şeyleri bırakma hakkındaki isteğini kabul ettiğine delil teşkil etmez. Sigortacı hasar miktarına ilişkin belgelerin kendisine verilmesinden itibaren bir ay içerisinde gerekli incelemelerini tamamlayıp hasar ve tazminat miktarını tespit edip sigortalıya bildirmek zorundadır.

B.4 -Hasarın Tespiti

Bu sözleşme ile sigorta edilmiş şeylerde meydana gelen zararın miktarı taraflar arasında yapılacak anlaşmayla tespit edilir. Taraflar zarar miktarında anlaşamadıkları takdirde, zarar miktarının tayini için isterlerse, hakem-bilirkişilere gidilmesini kararlaştırabilirler ve bunu bir tutanakla tespit ederler. Bu takdirde zarar miktarı aşağıdaki esaslara uyulmak suretiyle saptanır ve sigortacıdan tazminat talep veya dava edilmesi halinde zarar miktarıyla ilgili hakem-bilirkişi kararı tazminatın saptanmasına esas teşkil eder. Şu kadar ki, tek hakem-bilirkişi seçilmiş ise atandığı tarihten itibaren, diğer halde ise üçüncü hakem-bilirkişinin seçilmesinden itibaren en geç üç ay içerisinde ve her halde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı ay içerisinde raporun tebliğ edilmemesi halinde taraflar zarar miktarını her türlü delille ispat edebilirler. Taraflar, uyuşmazlığın çözümlü için tek hakem-bilirkişi seçiminde anlaşamadıkları takdirde, taraflardan her biri kendi hakem-bilirkişisini seçer ve bu hususu noter eliyle diğer tarafa

bildirir. Taraf hakem-bilirkişileri ilk toplantı tarihinden itibaren yedi gün içerisinde ve incelemeye geçmeden önce, bir üçüncü hakem-bilirkişi seçerler ve bunu bir tutanakla saptarlar. Üçüncü hakem-bilirkişi, ancak taraf hakem-bilirkişilerinin anlaşılmadıkları hususlarda, anlaşılmadıkları hadler içinde kalmak suretiyle, diğer hakem-bilirkişilerle birlikte tek bir rapor halinde karar vermeye yetkilidir. Hakem-bilirkişi kararları taraflara aynı zamanda tebliğ edilir. Taraflardan herhangi biri, diğer tarafça yapılan tebliğden itibaren on beş gün içinde hakem bilirkişisini seçmez yahut taraf hakem-bilirkişiler üçüncü hakem-bilirkişinin seçimi konusunda yedi gün içerisinde anlaşamazlar ise, taraf hakem-bilirkişisi veya üçüncü hakem-bilirkişi, taraflardan birinin isteği üzerine hasar yerindeki ticaret davalarına bakmaya yetkili mahkeme tarafından uzman kişiler arasından seçilir. Her iki taraf, üçüncü hakem-bilirkişinin (bu kişi ister taraf hakem-bilirkişiler ister yetkili mahkeme tarafından seçilecek olsun) sigortacının veya sigortadan faydalanan kimisenin ikamet ettiği veya rizikonun gerçekleştiği yer dışından seçilmesini isteme hakkına sahip olup bu isteğin yerine getirilmesi gereklidir. Hakem-bilirkişilere, uzmanlıklarının yeterli olmadığı nedeniyle itiraz olunabilir. Hakem bilirkişinin kimliğinin öğrenilmesinden sonra yedi gün içerisinde kullanılmayan itiraz hakkı düşer. Hakem-bilirkişi ölür, görevden çekilir veya reddedilir ise, yerine aynı usule göre yenisi seçilir ve göreve kaldığı yerden devam olunur. Sigortalının ölümü, seçilmiş bulunan hakem bilirkişinin görevini sona erdirmez. Hakem-bilirkişiler, zarar miktarının saptanması konusunda gerekli göreceklere deliller ile sigortalı şeylerin rizikonun gerçekleşmesi sırasındaki değerini saptamaya yarayacak kayıt ve belgeleri isteyebilir ve hasar yerinde incelemede bulunabilirler. Hakem-bilirkişilerin veya üçüncü hakem-bilirkişinin zarar miktarı konusunda verecekleri kararlar kesindir, tarafları bağlar. Hakem-bilirkişi kararlarına ancak, tespit edilen zarar miktarının gerçek durumdan önemli şekilde farklı olduğu anlaşılır ise itiraz edilebilir ve bunların iptali kararın tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içerisinde rizikonun gerçekleştiği yerdeki ticaret davalarına bakmaya yetkili mahkemeden istenebilir. Taraflar kendi hakem-bilirkişilerinin ücret ve masraflarını öderler. Tek hakem-bilirkişinin veya üçüncü hakem-bilirkişinin ücret ve masrafları taraflarca yarı yarıya ödenir. Zarar miktarının saptanması, bu sözleşmede ve mevzuatta mevcut hüküm ve şartları ve bunların ileri sürülmesini etkilemez.

B.5- Tazmin Kıymetlerinin Hesabı

5.1- Sigorta tazminatının hesabında sigortalı şeylerin rizikonun gerçekleşmesi anındaki tazmin kıymeti (rayiç bedel) esas tutulur. Ancak sigorta ettiren ve sigortacı poliçenin ikame bedeli (yeni değer) üzerinden tanzim edilmesi hususunda anlaşılabilir. Bu durumda poliçenin ikame bedeli (yeni değer) üzerinden tanzim edildiği poliçede açıkça belirtilir.

1.1 Rayiç bedel esasına göre tanzim edilen poliçelerde; teminat kapsamına dâhil edilmiş olan kıymetlerin tazminat ödemelerinde eskime, aşınma, yıpranma (kullanma payı) ve başka sebeplerden ileri gelen kıymet eksilmeleri düşülür ve varsa yenilerinin belirgin randıman ve nitelik farkları da ödenecek tazminattan indirilir.

1.2 Yeni değer (nakliye, montaj, gümrük, vergi, resim, harç masrafları dâhil olmak üzere yenisinin ikame bedeli) esasına göre tanzim edilen poliçelerde, teminat kapsamına dahil edilmiş olan kıymetlerin tazminat ödemelerinde;

a) Poliçede eskime, aşınma, yıpranma (kullanma) payı için belirtilmiş olan azami oranın veya yaşın aşılmaması kaydıyla, rizikonun gerçekleştiği yer ve tarihte sigorta konusu kıymetin yeniden yapım veya alım maliyetine göre bulunan ikame bedeli esas alınır. Ancak sigortacının eksik sigorta, sovtaj ve belirgin teknoloji farkından kaynaklanan tenzilat hakları saklıdır.

b) Eskime, aşınma ve yıpranma (kullanma) payı için poliçede belirtilmiş olan azami oranının veya yaşın aşılmış olması halinde, tazmin kıymetinde rayiç bedel esası dikkate alınır.

5.2- Mutabakatlı Değer

Sigorta sözleşmesinin yapılması sırasında veya sigorta süresi içinde; sigorta konusu bina, sabit tesisat, makineler, demirbaşlar veya ev eşyasının değeri sigorta ettiren ve sigortacının oybirliği ile seçtikleri bilirkişiler tarafından saptanır ve taraflarca kabul olunursa, rizikonun gerçekleşmesi durumunda tazminatın hesabında bu değere taraflarca itiraz olunamaz. Mutabakatlı değer esasıyla yapılacak sözleşmeler için saptanacak değer listesi en çok bir yıllık sigorta süresi için

geçerlidir. Bilirkişi masrafı, sözleşmeyi mutabakatlı değer esasıyla isteyen tarafa aittir. Ticari emtia üzerine mutabakatlı değer esasıyla sözleşme yapılamaz.

B.6- Tazminatın Ödenmesi

6.1- Sigortacının sorumluluğu; sigortalı şeylerin hepsi için tek bir sigorta bedeli öngörülmüş ise bu bedelle, sigortalı şeyler nitelikleri bakımından madde veya gruplara ayrılmış ise bu madde ve gruplarla ilgili bedellerle sınırlıdır.

6.2- Sigortalı şeyler üzerinde birden çok sigorta varsa tazminat miktarının yasa ve bu polise hükümlerine göre saptanmasından sonra sigortacı payına düşen kısmı öder. Sigorta sözleşmeleri arasında özel nitelik ve yükümlülük koşulları karşılıklı olarak dikkate alınır.

6.3- Rizikonun gerçekleşmesi anında sigortalı şeyler hem yangın hem de nakliyat poliçesi kapsamında teminat altına alınmış ise, yangın sigortacısının yükümlülüğü nakliyat sigortacısının yükümlülüğünden sonra başlar.

B.7- Tazminat Hakkının Eksilmesi veya Düşmesi

Sigorta ettiren/Sigortalı, rizikonun gerçekleşmesi halinde yükümlülüklerini yerine getirmez ve bunun sonucu zarar miktarında bir artış olursa, sigortacının ödeyeceği tazminattan bu suretle artan kısım indirilir. Sigorta ettiren/sigortalı, rizikonun gerçekleşmesine kasten sebebiyet verir veya zarar miktarını kasten arttırıcı eylemlerde bulunursa, bu poliçeden doğan hakları düşer.

B.8- Hasar ve Tazminatın Sonuçları

8.1- Sigortacı kesinleşmiş olan tazminat miktarını en geç bir ay içerisinde sigorta ettirene/sigortalıya ödemek zorundadır.

8.2- Sigortacı, ödediği tazminat tutarınca hukuken sigorta ettiren/sigortalı yerine geçer. Sigorta ettiren/sigortalı, sigortacının açabileceği davaya yararlı ve elde edilmesi mümkün belge ve bilgileri vermeye zorunludur.

8.3- Sigorta edilmiş rizikonun gerçekleşmesi ile tam zıya meydana geldiği takdirde sigorta teminatı sona erer. Kısmi hasar halinde, sigorta bedeli, rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren, ödenen tazminat tutarı kadar eksilir. Sigorta

bedelinin madde veya gruplara ayrılmış olması hallerinde de aynı yöntem uygulanır. Sigorta bedelinin eksildiği hallerde, sigorta ettirenin istediği tarihten itibaren gün esaslı ile prim alınmak suretiyle sigorta bedeli yükseltilebilir.

8.4- Kısmi hasarlarda, taraflar sigorta sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. Taraflar fesih hakkını ancak tazminatı ödemedenden önce kullanabilir. Feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi, gün esaslı üzerinden hesap edilir ve fazlası geri verilir.

Riziko, Hasar ve Tazminatın Değerlendirilmesinde Özellikle Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İhbar Aşamasında dikkat edilmesi gereken durumlar

- Poliçe prim tahsilat durumu
- Menfaat sahibi, poliçe adresi, poliçe vadesi, hasar tarihi, poliçe tanzim tarihi
- Yakın vade veya şüpheli bir durum var olup olmadığı; kastın söz konusu olup olmadığı
- Sigortalının moralitesi ve sigortalılık süresi
- Sigorta bedeli ve sigorta değeri kontrolü, özellikle eksik sigorta veya aşkın sigorta olup olmadığı
- Hasarın yakın sebep analizi, bilirkişi atamasına gerek olup olmadığı
- Muafiyet, koasürans, reasürans, birden çok sigorta olup olmadığı

Hasar Tespiti

Fiziki hasar açısından;

- Sigortalı tarafından hasara ilişkin talebin ulaşıp ulaşmadığı
- Maliyet/hesap kontrolü

- Tazminat talebini destekler belgelerin sunulup sunulmadığı
- İkame/rayıç tazmininin kontrolü

İş Durması/Kar Kaybı hasarı açısından;

- Kar kaybını azaltabilecek önlemlerin olup olmadığı
- Sigortalı tarafından bu önlemlerin alınıp alınmadığı
- Kar kaybı hesabının yapılması

Sovtaj ve Rücu Kabiliyeti

- Poliçe özel şartlarında marka klozunun olup olmadığı; bu kloz mevcutsa imhaya gözetim ve imha raporunun temin edilmesi gerekliliği
- Rücuya engel bir durumun/klozun var olup olmadığı

Tazminatın Ödenmesi

- Poliçede daim-i mürtehin olup olmadığı
- MASAK kontrollerinin ve kimlik tespitinin yapılması
- Malvarlığı dondurma kararı kontrollerinin yapılması
- Yaptırım (Sanctions) kontrollerinin yapılması

6. Yangın Hasarları Etkin Yönetim Önerileri

Hakan İleri

MAJÖR YANGIN HASAR – RESTORASYON KARAR AŞAMALARI

- Majör yangın ve etkileri
- Hasar süreci ve taraflar
- Restorasyon kararı
- Restorasyon firma seçim kriterleri

MAJÖR YANGIN VE ETKİLERİ

- Maddi Hasar
- Üretim Kaybı
- Satış Kaybı
- Pazar Kaybı
- Marka Değer Kaybı
- İtibar Kaybı
- Personel Kaybı
- Sorumluluk Hasarları
- Çevresel Kirlenme

- Etki alanı büyüklüğü
- Etki alanı az ama maddi kaybı yüksek
- Sigortalının katlanmakta zorlanacağı tutarda bir hasar
- Operasyonu / satışı durduran veya azaltan

- Çevresel etkileri olan
- Yangının etkisinin az ama duman/su kaynaklı hasarların büyüklüğü
- Yapısal hasarlar
- Tutarları büyük olmasa bile çok farklı bileşeni içeren ve proje yönetimi gerektiren hasarlar

HASAR SÜRECİ VE TARAFLAR

Hasar İhbarı

Hasarın Kontrol Altına Alınması

Koordinasyon ve İletişim

Hasar Azaltıcı Önlemler

Kök Sebep Analizi

Ekspertiz Ön Hasar Tespiti

Avans Ödemesi

Saha Temizliği

Hasar Onarım / Restorasyon

Ekspertiz Tamamlanması

Tazminat

Rücu

RESTORASYON KARARI ALINMASI SÜRECİ

Police (teminat, bedel, limit, muafiyet, vs.)

Hukuki risk durumu

Sigortalının kararı / kabiliyeti

Sigortacıların onayı

Hasar azaltıcı önlemler

Kurtarılabilecek sabit kıymet ve emtia

Kar kaybı süresi

Hasar onarımı için gereken işlerin niteliği

Avans ödemesi ile fayda sağlanması

RESTORASYON FİRMA SEÇİMİ

İtibar, deneyim ve uzmanlık

Kalite standartları

Finansal güç

Sorumluluk

Restorasyon planı

Yasal mevzuata uyum

İşletme normlarına uyum

Sigortalının güvenini kazanma

Sigorta eksperisi ile iletişim

Raporlama

Fayda / maliyet

Gizlilik yükümlülüğü

Performans

Kurumsal sosyal sorumluluk

7. Majör Yangın ve Ek Teminat Hasarlarında Sigortalı Tarafından Açılabilecek Davalar ve Bu Davaların Sayılarını Azaltabilmek İçin Poliçe/ Teklif/Hasar Sürecinde Yapılması Gerekenler

Sevda Poyraz

ÇİFTE SİGORTA

Poliçe tanzim aşamasında doğru açık ve yazılı sorular ile aynı riziko adresi için düzenlenmiş birden fazla poliçenin varlığı tespit edilebilir.Yurt dışı menşei tesislerde Master poliçe –Lokal poliçe varlığı police tanzim aşamasında dikkat edilmesi gereken başlıklardan birini oluşturmaktadır.

Hasar süreçlerinde bu durumun tespiti halinde alınan kararlarda genelde çifte sigorta uygulaması yapılmakta ancak çifte sigorta tespitinin temel amacının sebepsiz zenginleşmenin önüne geçmek olduğu gözardı edilmemektedir.

TTK nın ilgili hükümlerine göre;

MADDE 1467- (1) *Değerinin tamamı sigorta olunan bir menfaat, sonradan aynı veya farklı kişiler tarafından, aynı rizikolara karşı, aynı süreler için sigorta ettirilemez; sigorta ettirilmişse, sigorta ancak aşağıdaki hâl ve şartlarda geçerli sayılır:*

a) Sonraki ve önceki sigortacılar onay verirlerse; bu takdirde, sigorta sözleşmeleri aynı zamanda yapılmış sayılarak riziko gerçekleştiğinde sigorta bedeli, 1466 ncı maddede gösterilen oranda sigortacılar tarafından ödenir.

b) Sigorta ettiren, önceki sigortadan doğan haklarını ikinci sigortacıya devir veya o haklardan feragat etmişse; bu takdirde, devir veya feragatin ikinci sigorta poliçesine yazılması şarttır; yazılmazsa ikinci sigorta sözleşmesi geçersiz sayılır.

c) Sonraki sigortacının, ancak önceki sigortacının ödemediği tazminattan sorumluluğu şart kılınmış ise; bu hâlde önceden yapılmış olan sigortanın ikinci sigorta poliçesine yazılması gerekir; yazılmazsa ikinci sigorta sözleşmesi geçersiz sayılır.

BEYANA AYKIRILIK

Sigortacı, sigorta ettiren tarafından kendisine verilen bilgiye güvenmek ve ona göre bir teminat sunmak durumundadır.

TTK.m.1435 “Sigorta ettiren sözleşmenin yapılması sırasında bildiği veya bilmesi gereken tüm önemli hususları sigortacıya bildirmekle yükümlüdür” düzenlemesi yer almaktadır.

Sigortacının sözleşme konusundaki kararını etkileyebilecek olan tüm hususların “önemli” olduğu kabul edilir.

TTK.m.1436 hükmünde ise sigortacı tarafından yalnızca yazılı olarak sorulacak sorulara dair bir düzenleme öngörülür.

MADDE 1439- (2) Rizikonun gerçekleşmesinden sonra, sigorta ettirenin ihmali ile beyan yükümlülüğü ihlal edildiği takdirde, bu ihlal tazminatın veya bedelin miktarına yahut rizikonun gerçekleşmesine etki edebilecek nitelikte ise, ihmalin

derecesine göre tazminattan indirim yapılır. Sigorta ettirenin kusuru kast derecesinde ise beyan yükümlülüğünün ihlali ile gerçekleşen riziko arasında bağlantı varsa, sigortacının tazminat veya bedel ödeme borcu ortadan kalkar; bağlantı yoksa, sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta tazminatını veya bedelini öder.

Örnek 1; Doğal kaynak suyu dolum ve şişeleme tesisi ve Elektrik panosu kısmından çıkan yangın sonucu hasar meydana geliyor. Zamanında müdahale ve yeterli su miktarı ile yangının büyümesinin önüne geçmek mümkün iken tesiste yangını söndürecek yeterli su donanımı bulunmaması sebebiyle yangın tüm tesise sirayet ediyor.

Yapılan incelemede poliçe tanzim aşamasında sigortalıya iletilen soru listesinde yanlış beyan verildiği anlaşılıyor. Poliçe tanzimi sırasında Yangın söndürme sistemleri var mı sorusuna “evet” yazılarak police tanzimi sağlanıyor. TTK'nın ilgili hükümleri çerçevesinde tazminattan indirim yapılarak ödeme gerçekleştiriliyor.

Örnek 2- Mutfak bölümü ahşap kagir, restoran kısmı yığma taş kagir, çatısı sandviç panel, market bölümü yığma taş kagir, idari binası yığma taş kagir, olan tesisin mutfak bölümünde yangın hadisesi meydana geliyor.

Police tanzim aşamasında mutfak bölümünün ahşap olduğu belirtilmeksizin tüm yapı yığıma taş kagir olarak bildiriliyor.

Hasarda herhangi bir kasıt unsuru bulunmamakla birlikte yapı tarzı ile hasarın oluş şekli ve/veya büyümesine ilişkin illiyet bağı kuruluyor.

Sigortacı için sözleşmenin yapılmasına ya da prim tahakkukuna ilişkin esaslı bir unsur hakkında bilgilendirme yükümlülüğüne aykırılık söz konusu ve bu durum hasardan sonra öğreniliyor.

Yine TTK'nın ilgili hükümleri çerçevesinde tazminattan indirim yapılarak ödeme gerçekleştiriliyor.

MUAFİYET

Deniz Kabarması Fırtına mı? Sel mi?

Sel veya Su Baskını Klozu

- 1- Sigorta konusu şeyler civarındaki nehir, çay, dere ve kanalların taşmasının,
- 2- Denizlerin gelgit olayları ve deniz depremi (tsunami) dışında kabarmasının,

3- Yağışlar nedeniyle meydana gelen sel veya su baskınının,

4- Pis suların kanalizasyon ve fosseptik çukurlarından yağışlar nedeniyle geri tepmesinin,

5- Her ne sebeple olursa olsun yeraltı sularının, riziko konusu kıymetlerde doğrudan sebep olacağı zararlar teminata ilave edilmiştir.

Fırtına Klozu

Yağmur, kar, dolu ile beraber olsun olmasın münhasıran fırtına (10 metre yükseklikte hızı, saniyede 17.1 metre “7 bofor”dan fazla esen rüzgarlar) veya fırtına sırasında rüzgarın sürüklediği veya attığı şeylerin çarpması sonucu sigortalı şeylerde doğrudan meydana gelecek zararlar teminata ilave edilmiştir.

Teminat Dışında Kalan Haller

Denizlerin, çay, dere veya kanalların fırtına da dahil olmak üzere, her ne sebeple olursa olsun kabarak riziko konusu kıymetlerde doğrudan meydana getireceği her türlü zarar.

Örnek: Yat limanında 8 bofor şiddetinde esen rüzgar deniz kabarmasına sebep olmuş ve yat limanında ciddi hasarlar meydana getirmiştir.

Mahkemede bilirkişilerin verdiği raporda geçen “normali aşan rüzgar ve dalgalar sonucu hasar meydana gelmiştir” denilerek muafiyet tenzil edilmeden fırtınadan ödenmesine karar verilmiştir.

Sigortalı tesis yat limanı olduğundan ve denizde oluşan fırtına sonucu deniz kabarması kaçınılmaz olduğundan standart risk değerlendirmeden çıkılarak tesisin konumuna özel bir risk değerlendirmesi ile poliçe düzenlemesi yapılabileceği görülmüştür.

Depo Poliçelerinde Yaşanan ve Davaya Dönmesi Beklenen Konular

1- Depo işleticisi firmalar Depoda bulunan 3.şahıs mallarını (müşterilerine ait malları),yangın poliçesiyle,3.şahıs malı olduğunu belirterek sigorta ettirmektedir.

Aşağıdaki gibi bir hasar senaryosunda konular karışmaktadır.

B, 100 Birim hasarının 80 birimini sigortacısı ödemiştir. B kalan 20 birim hasarı için A'nın sigortacısına gitmiştir. A'nın sigortacısı hasarı kabul etmiştir. B toplamda 100 birim zararını tahsil etmiştir.

B'nin sigortacısı ödediği 80 birim için A'ya ve A'nın sigortacısına rücuya gitmiştir.

A rücutan kaçınmamıştır.

Ancak A'nın sigortacısı "sorumluluk poliçesi yapmadığını iddia ederek" rücu kabul etmemiştir.

Bunun üzerine B'nin sigortacısı doğrudan A'ya yönelmiştir.

Bu konuda sektörün genel yaklaşımı A'nın poliçesinin sorumluluk poliçesi olmadığı ve rücuya karşılık vermeyeceği yönündedir.

C'nin sigortacısı ise kendisine gelen tazminat talebini A'nın sigortacısına yönelmektedir.

**"A " DEPO SAHİBİ
3.ŞAHIS EMTEA
Vade B : 02.03.2024**

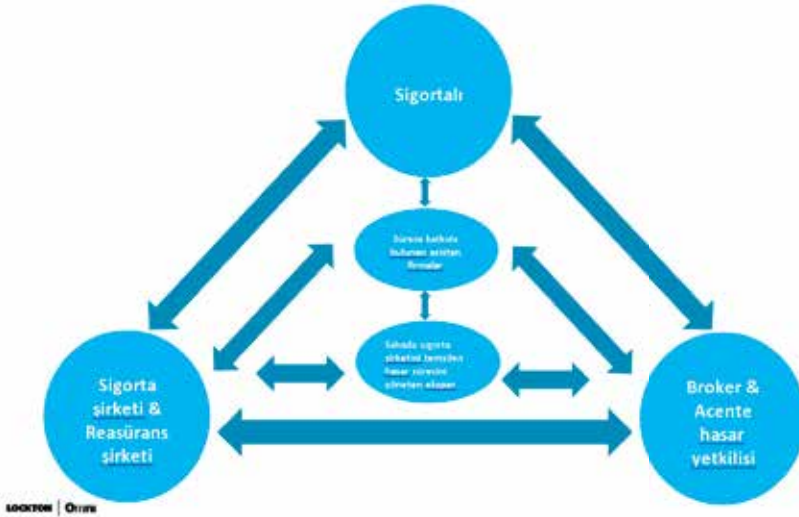

**B MÜŞTERİ
EMTEASI
Vade B : 02.02.2024**

**C MÜŞTERİ
EMTEASI
Vade B : 02.04.2024**

8. Majör Hasarlarda Etkin Hasar Yönetimi

Halil Şahin

Hasar Yönetim Sürecinde Bulunan Paydaşlar

Hasar Yönetim Süreci

8.1. Hızlı ihbar sisteminin sağlanması

Acente ve broker tarafından yapılması gerekmektedir.

8.2. Hasar konu poliçenin eksper incelemesinden önce ve/veya ilk ekspertiz sonrasında eksper ve sigorta temsilcisi tarafından incelenmesi

Hasar sebebinin poliçe şartlarında teminata olup olmadığını kontrolü

Bedel İncelemesi (Eksik Sigorta Konusu – Rayiç & İkame Esas Tespiti)

Nomine Ekspert kontrolü, Claims Control veya Corporation Clause kontrolü

Koasürans kontrolü, konservasyon oranı kontrolü

Muafiyet kontrolü

Poliçe reasürans dağılımı ve sliplerde farklılık kontrolü

Yangın sonucu oluşan hasarlarda hasarın nedeninin belirlenmesi için ve/veya rücu imkanlarının belirlenmesi için yangın sebebi içeren itfaiye raporu ve/veya bilirkişi tespit raporu

8.3. İkinci aşamada varılan tespitlerin ve sahadaki izlenimlerin eksper tarafından sigorta şirketlerine aktarımı eş zamanlı olarak sigorta yetkilisinden sigortalıya bilgi akışının sağlanması

8.4. Teminat netleştikten sonra tamir ve yenileme süreçlerinin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi için özellikle poliçe kar kaybı teminatını da içeriyor ise bu sürecin hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi gerekir.

Bunun için:

a) Hızlı bir şekilde asistans firmalardan teklif sürecinin tamamlanması

b) Değişmesi gereken kısımlar için sipariş onaylarının acil olarak verilmesi gerekir. Bu süreçte sigortalı kendi üzerinde kalacak konservasyon ile alakalı olarak bilgi sahibi olmalıdır.

8.5. Sigortalının bu süreçleri hayata geçirebilmesi için belirli bir avans ödemesi yapılmalıdır.

8.6. Ekspertle tazminat tutarına ilişkin rakamsal mutabakat sağlanmalıdır.

8.7. Ödeme süreçleri hızlı bir şekilde tamamlanmalıdır. Rücuya ilişkin evrak temini sağlanmalıdır.

9. Majör Bir Yangın ve Ek Teminat Hasarında dikkate alınması gereken en çok sorunla karşılaşılan Klozlar ve Özel Şartlar

Dr. Murat Gezgin

Teminat Prensibi

Türk Sigorta piyasasında uygulanan yangın sigortaları genellikle ve ağırlıklı olarak “named perils” yani “poliçede tanımlanmış teminatlar” üzerine kuruludur. Yangın Genel Şartlarımız bu yöndedir. Yangın poliçeleri, “Elektronik Cihaz Sigortası, Makine Kırılması, İnşaat All Risk, Montaj All Risk” sigorta poliçeleri gibi All Risk prensibi yönünde çalışmamaktadır. Dolayısıyla yangın sigorta poliçelerinde tek tek belirtilen ana teminat, ek teminatlar ve özel şartlar/genişletmeler çok önem taşımaktadır.

Yangın Genel Şartları ana teminata ilaveten ek teminatları ve teminat dışı halleri belirtmekle beraber açıkta kalan birçok madde özel wording ve şartlarla, klozlarla, genişletmelerle tamamlanabilir.

Yaşanabilecek olası sorun ve çelişkiler açısından poliçe özel şartları, Yangın Genel Şartları, Sigortacılık Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu’nu takip etmek gerekmektedir.

Riziko Teftiş Raporlarının Önemi ve Mevzuattaki Yeri

BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

(İkinci Bölüm, 6. maddenin 6. Fıkrası gereği)

Sigorta şirketleri, yangına karşı sigorta ettirme talebi aldıkları binalarda, tesislerde ve işletmelerde, bu Yönetmelik hükümlerine uyulup uyulmadığını kontrol etmek mecburiyetindedir.

Gerek sigorta şirketi gerek sigorta aracıları olarak hem yangın yönetmeliğinin ilgili maddesine istinaden üzerimize düşen zorunlu yükümlülüğü yerine getirmek hem de sigorta şirketinin rizikoyu yerinde göreyerek riski tanınmasını sağlamamız gerekmektedir.

Riziko Teftiş raporu ayrıca, iyileştirme önlemlerini de içereceği için olası hasarları azaltabilmek adına sigortalı için ve ülke ekonomisi için de oldukça önemlidir.

SİGORTA BEDELİ

Mutabakatlı Kıymet Takdir Raporlarının Önemi ve Mevzuattaki Yeri

Özellikle son yıllarda, hemen hemen her hasarda bir sorun olarak karşımıza çıkan sigorta bedeli ile sigorta değerinin farklı olduğu durumları ortadan kaldırmak adına çok önemli bir rapordur.

Yangın Genel Şartları A.5 ve A.6 maddesine istinaden Eksik Sigorta ve Aşkın Sigorta:

A.5- Eksik Sigorta

Poliçede belirtilen sigorta bedeli, sigorta edilen menfaatin, hasara uğradığı andaki değerinden düşük olduğu takdirde, menfaatin bir kısmının zarara uğraması halinde sigortacı, aksine sözleşme bulunmadıkça sigorta bedelinin sigorta değerine olan oranı neden ibaretse zararın o kadarından sorumludur.

Sigorta ettiren, sigorta sözleşmesini, yukarıdaki oran göz önüne alınmaksızın sigorta bedelini aşmayan zararın tamamının sigortacı tarafından ödeneceği şeklinde değiştirebilir. Sigorta ettiren sözleşmeyi bu şekilde değiştirdiğini, rizikonun gerçekleşmesinden önce, noter protestosu ile sigortacıya bildirdiği takdirde, bildirim gününden sonra gelen günden itibaren sözleşme hükümleri, kendiliğinden, sigortacının sigorta bedelini aşmayan zararın tamamından sorumlu olacağı şeklinde değiştirilmiş olur. Sigorta ettiren tarifede belirtilen prim farkını esas primin ödenmesine ilişkin hükümler uyarınca öder.

A.6- Aşkın Sigorta

Sigorta bedeli sigorta olunan menfaatin değerini aşarsa sigortanın bu değeri aşan kısmı geçersizdir. Sigorta süresi içinde haberdar olan sigortacı bu durumu sigorta ettirene ihbar eder ve sigorta bedelini ve primin bu aşkın bedele ait kısmını indirir ve fazlasını sigorta ettirene iade eder.

Yangın Genel Şartları B.5.2 maddesine istinaden Mutabakatlı Değer:

5.2- Mutabakatlı Değer

Sigorta sözleşmesinin yapılması sırasında veya sigorta süresi içinde; sigorta konusu bina, sabit tesisat, makineler, demirbaşlar veya ev eşyasının değeri sigorta ettiren ve sigortacının oybirliği ile seçtikleri bilirkişiler tarafından saptanır ve taraflarca kabul olunursa, rizikonun gerçekleşmesi durumunda tazminatın hesabında bu değere taraflarca itiraz olunamaz.

Mutabakatlı değer esasıyla yapılacak sözleşmeler için saptanacak değer listesi en çok bir yıllık sigorta süresi için geçerlidir. Bilirkişi masrafı, sözleşmeyi mutabakatlı değer esasıyla isteyen tarafa aittir.

Ticari emtia üzerine mutabakatlı değer esasıyla sözleşme yapılamaz.

Sigorta Bedeli Açısından Yangın Sigorta Poliçesinde Mutlaka Belirtilmesi Gereken Noktalar

Bahçe ve çevre duvarları, rıhtımlar, teraslar, iskeleler, çeşmeler, bina dışındaki heykeller, sarnıç ve havuzlar gibi şeyler ancak poliçede belirtilmeleri kaydıyla sigorta bedelinin kapsamı içindedir.

Sanat veya antikacılık bakımından değeri olan; tablolar, resimler, kitaplar, gravürler, yazılar, heykeller, biblolar, koleksiyonlar, halılar ve benzerleri. *(Ek Teminat olarak alınmalıdır)*

Modeller, kalıplar, plan ve krokiler, ihtira beratları, belgeler, ticari defterler ve benzerleri. *(Ek Teminat olarak alınmalıdır) (En önemli konu: Kalıplar, modeller vb hem yangın poliçesinde hem Makine Kırılması poliçesinde teminat dışıdır, özel notlar ile genişletilmelidir.)*

Nakit, hisse senedi ve tahvil, kıymetli kağıtlar, her çeşit altın ve gümüş ve bunlardan mamul ziynet eşyası ve mücevherler ve sair kıymetli madenler ve mamulleri, kıymetli taş ve inciler ve benzerleri. *(Ek Teminat olarak alınmalıdır) (Değerli eşyalar için sigorta şirketleri belli ağırlıkta duvara monte çelik kasa şartı istemektedir. Bu şarta dikkat edilmesi gerekir.)*

Emanet ve ariyet mallar. (Üçüncü şahıs malları)

Rayiç Bedel / İkame Sigorta Bedeli

Yangın Genel Şartları B.5.1 maddesi gereği: İkame Bedel için özel not gerekmektedir.

Sigorta tazminatının hesabında sigortalı şeylerin rizikonun gerçekleşmesi anındaki tazmin kıymeti (rayiç bedel) esas tutulur. Ancak sigorta ettiren ve sigortacı poliçenin ikame bedeli (yeni değer) üzerinden tanzim edilmesi hususunda anlaşılabilir. Bu durumda poliçenin ikame bedeli (yeni değer) üzerinden tanzim edildiği poliçede açıkça belirtilir.

1.1 Rayiç bedel esasına göre tanzim edilen poliçelerde; teminat kapsamına dâhil edilmiş olan kıymetlerin tazminat ödemelerinde eskime, aşınma, yıpranma (kullanma payı) ve başka sebeplerden ileri gelen kıymet eksilmeleri düşülür ve varsa yenilerinin belirgin randıman ve nitelik farkları da ödenecek tazminattan indirilir.

1.2 Yeni değer (nakliye, montaj, gümrük, vergi, resim, harç masrafları dâhil olmak üzere yenisinin ikame bedeli) esasına göre tanzim edilen poliçelerde, teminat kapsamına dahil edilmiş olan kıymetlerin tazminat ödemelerinde;

a) Poliçede eskime, aşınma, yıpranma (kullanma) payı için belirtilmiş olan azami oranın veya yaşın aşılmaması kaydıyla, rizikonun gerçekleştiği yer ve tarihte sigorta konusu kıymetin yeniden yapım veya alım maliyetine göre bulunan ikame bedeli esas alınır. Ancak sigortacının eksik sigorta, sovtaj ve belirgin teknoloji farkından kaynaklanan tenzilat hakları saklıdır.

b) Eskime, aşınma ve yıpranma (kullanma) payı için poliçede belirtilmiş olan azami oranının veya yaşın aşılmış olması halinde, tazmin kıymetinde rayiç bedel esas dikkate alınır.

SİGORTA BEDELİ

Binalar için Mevzuattaki Güncel Minimum Bedeller

İhtiyari deprem tarifesinde ve DASK tarifesinde Binalar için minimum m2 bedelleri yer almaktadır. Her ay enflasyona göre güncellenmektedir. TL bazlı poliçelerde ülke enflasyonu paralelinde enflasyon klozu alınması oldukça önemlidir.

Emtialar için Bedel

Emtialar için MKT Raporu düzenlenmemektedir.

Ticari emtianın değeri satın alınma fatura değeri ile tespit edilir.

Emtia Yangın Abonman Poliçeler

Sene içinde riziko mahalinde bulunabilecek en yüksek emtia değeri sigortalı tarafından belirlenir.

Eğer dönemsel olarak emtia bedelinde çok yüksek dalgalanmalar olabilecek ise emtia yangın abonman poliçesi yapılması en uygunu olacaktır.

Abonman poliçe ile hem en yüksek değer belirlenmiş olur hem de dönemsel bedellere göre daha doğru ve daha uygun prim ödenmiş olur. Prim ayarlama kloxuna istinaden belirlenecek dönemlere ait emtia bedelleri beyan edilip gerekli prim ayarlamaları mutlaka zamanında yapılmalıdır.

Dönemsel dalgalanmanın yüksek olduğu poliçelerde abonman yapılmaz ise gereğinden yüksek prim ödenmiş olur. Dolayısıyla abonman poliçe ile bu sorun çözülmüş olacaktır.

KLOZLAR & ÖZEL ŞARTLAR & GENEL UYGULAMA KONULARI

İhtiyari Deprem Tarifesine uygunluk kontrolü. “Sigorta bedeli, aynı riziko adresi, aynı sigortalı, yapı tarzı, deprem risk grubu” kontrolü gereklidir.

Belli sigorta bedelini aşan rizikolar için koasürans ve muafiyet uygulamadan, ilk ateş limiti (tazminat limiti) ile deprem teminatı alınabilir. (Deprem Tarife)

Tamamı aynı sigortalıya ait bir yapı kompleksi içinde yer alan bir alanda, her bir yapının kendi sigorta bedeli üzerinden deprem koasürans ve muafiyeti uygulanabilir. (Deprem Tarifesi Özel anlaşma ile)

Açıktaki Muhteviyat

3.Şahıslara ait muhteviyat

Riziko adresi dışında geçici olarak bulunabilecek muhteviyat

Riziko adresine belli mesafedeki panolar, tabelalar, ekipmanlar vb.

Eksik Sigorta Klozu

İkame Bedel klozu

Otomatik Hasar İkame Klozu

Yer Kayması- Civardaki kazılar nedeniyle oluşabilecek yer kayması genişletmesi

Markalı (Tescilli) Mallar Klozu

Binaya ait sabit kıymetler hırsızlık

Yangın Mali Mesuliyet (Kiracılık MM - Komşuluk MM - Malikin kiracıya karşı mali mesuliyeti)

Enkaz Kaldırma

Hasar Sonrası alt yapı temizliği ve tamiri klozu

Hasar sonrası mühendislik mimarlık ücretleri

Sigortalı veya personeline ait taşıtların sigortalıya ait mülklere zarar vermesi
/ Forklift Hasarları

İçe Çökme ve Elektrik hasarları

Yangın çıkarmaksızın; sigortalı şeylerin kendi ayıplarından, mayalanmalarından, kavrulmalarından veya bünyelerinde meydana gelen bozulmalar ile kavrulmalar (Ayrı bir ECS ve MK poliçesi ile çözüm olabilir ama emtia ve demirbaş için yangın poliçesinde bir genişletme gerekli)

Arızı inşaat klozu

Yeni yatırımlar klozu

Sprinkler sızıntısı

İzolasyon Eksikliği

Yakıt Sızıntısı

Dolu

Peyzaj / Bitkiler ve ağaçlar

Alçıpan tavan çökmesi

Kazaen Kırılma/Fiziksel hasarlar

Çevre Kirliliği

Alternatif İşyeri Masrafları veya Artan Çalışma Masrafları

KDV Klozu

Otomatik Vade Uzatma Klozu

Kar Kaybı Sigortası (Tedarikçi ve müşteri riskleri genişletmesi)

Cam Kırılması ve Hırsızlık Genel Şartları ek teminatlar ve gerekli genişletmeler

Rücudan feragat klozu

Faaliyet konusu bazında gerekli görülebilecek diğer özel şart ve genişletmeler

GENEL UYGULAMA KONULARI

Poliçede belirtilen spesifik ilave özel şartlar/genişletmeler ile sigorta şirketlerinin poliçelerinde/sistemlerinde yer alan standart matbu notların birbiri ile çelişmesi çoğu zaman sorun yaratmaktadır. Hangi matbu notların geçersiz olduğu, hangi özel şartların geçerli olduğu açık şekilde belirtilmelidir.

Poliçede belirtilen döviz bazlı muafiyetlerin uygulaması açısından açık konular ve/veya sigortalının aleyhine olabilecek noktalar giderilmelidir. Özellikle hasarın neticelenmesinin çok uzun zaman aldığı dosyalar, mahkeme süreçlerinin uzun olduğu dosyalarda bedel veya limitin Türk lirası, muafiyetin döviz olduğu poliçelerdeki hasar uygulamaları çoğu zaman karmaşıklığa neden olmaktadır. Poliçelerde genelde hasar tarihindeki döviz kuru dikkate alınmaktadır.

Plasmanı yapan teknik personeller ile hasar departmanı arasında iletişim çok önemlidir. Yaşanmış hasarları takip edip sonuçlandıran hasar departmanı tecrübesinin teknik/plasman departman ile koordinasyonu çok önem taşımaktadır. Poliçe teminat kapsamı dışında kalan reddedilen hasar dosyalarının içeriğinin belli dönemlerde teknik/plasman departmanı ile paylaşılması faydalı olacaktır.

İhtiyari reasürans plasmanı olan bir yangın poliçesine konu hasar dosyası için reasürans evraklarında yer alan özel şartların/klozların hasar departmanı tarafından mutlaka kontrol edilmesi gerekir. Claims Cooperation, Claims Control, nominated loss adjuster, follow the fortune, simultaneous payment clause gibi özellikli klozlar olabilir ve hasarın ilk gününden son gününe kadar reasürörlerle eş zamanlı irtibatla olunması gerekebilir.

10. Majör bir yangın ve ek teminat hasarı için ekspertiz incelemesinde öncelikle değerlendirilecek temel hususlar

Sadık Tartıcı

10.1. Poliçe, PC Poliçe, Wording, MKT Raporu, Risk Analiz Raporu ve Riziko Adresi Bilgileri

Hasar ihbarından sonra sigorta şirketinden, brokerden veya sigortalıdan **Poliçe, PC Poliçe, Wording, MKT Raporu, Risk Analiz Rapor ve Sözleşme** ile ilgili olarak her türlü bilgi/belge istenmelidir. Yukarıda belirtilen belgelere her zaman ekspertiz çalışmalarına başlamadan önce ulaşma imkânımız bulunmamaktadır. Söz konusu belgeler temin edilebilirse; riziko adresinin, teminatların, özel şartların ve risklerin incelenmesi sonucu elde edilen bilgiler ekspertiz çalışmalarına doğru bir şekilde yön verecek ve daha efektif çalışma yapılmasına yardımcı olacaktır.

10.2. Sigortalı Firma Hakkında Bilgi Edinmek

Sigortalılar hasar ekspertiz çalışmaları için talep edilen belge ve bilgileri hemen temin etmezler. Öncelikle Avukatları, Muhasebecileri, Acenteleri, Özel Danışmanları ile görüşürler. Ayrıca son yıllarda ortaya daha bariz olarak çıkan Sigorta Danışmanları ile sözleşme imzalayıp, hasar yönetimini onlar vasıtası ile yapıp taraflarla hiç muhatap olmayabilirler. Bu nedenle istenecek belgeler, hasar tespitinde izlenecek yöntem ve yapılacak görüşmeler esnasındaki ilişkiler önem kazanmaktadır. Halka açık şirketlerin bilgilerine KAP vasıtası ile ulaşmak

daha kolay olmaktadır. Sosyal Medya'dan da firma hakkında bilgi edinmeye çalışılmalıdır. Çalışanların paylaşımlarından, firma hakkındaki şikayetlerden vb. azami derecede fayda sağlanmalıdır.

10.3. Sosyal Medyanın Takip Edilmesi, Çevrede Bulunan CCTV Kamera Sistemlerinin Kontrolü

Majör Yangın Hasarları, itfaiye ekibi ve kolluk kuvvetleri ile birlikte telsiz görüşmelerini takip eden basın mensupları tarafından da aynı anda öğrenilmekte ve birlikte hasar mahalline intikal edilmektedir. Hasar ihbarı ise yangından sonra veya bazen telaşla yangın söndürüldükten çok sonra yapılmaktadır. Yazılı ve görsel basının tamamı aynı zamanda sosyal medyada yer aldığı için yangının ilk anlarından itibaren çekilen fotoğraflar, drone görüntüleri ve yapılan röportajlar çok kısa sürede sosyal medyada yer almaktadır. Sosyal medyadan hasarın takip edilmesi durumunda bilgi kirliliğine dikkat edilerek hasar hakkında oldukça fazla bilgiye sahip olmak, yangının gelişmesini ve safhalarını görmek imkânı vardır.

- Riziko adresine ait veya çevredeki tesislere ait **kamera sistem kayıtlarının temin** edilip izlenmesi;

- Yangının başladığı ve odaklandığı alan hakkında bilgi sahibi olmamızı,

- Yangın çıkış nedeni şüpheli ise riziko adresi ve çevresindeki hareketliliğin tespit edilmesini,

- Poliçe şartlarına göre açıktaki emtia, makine ve vb. gibi değerlerin teminata olmaması halinde yangından önce veya yangın esnasında tesis içine taşınıp taşınmadığının tespitini,

- Yangından önce tesis içine değersiz, hurda malzeme taşınıp taşınmadığını **tespit edilmesini,**

- Yangın esnasında tesis içinden çıkarılan, kurtarılan emtia, makine vb. gibi değerlerin riziko adresi dışına çıkarılıp çıkarılmadığını tespit etmemizi sağlar.

10.4. Ekspertiz Çalışması İçin İzin Alınması

Majör yangın hasarlarında genellikle itfaiye ile birlikte kolluk kuvvetleri de hasar mahalline geldikleri için yangın söndürme ve soğutma çalışmaları esnasında ekspertiz çalışması yapılamamaktadır. Yangın hasarı esnasında ölüm veya yaralanma varsa duruma savcılık tarafından el konulduğu için öncelikle olay yeri inceleme ekibinin, savcı tarafından görevlendirilen bilirkişi heyetinin inceleme yapmasına izin verilmektedir. Söz konusu ekiplerin inceleme yapıp buldukları delilleri toplaması ve kriminal laboratuvarına göndermesinden sonra ekspertiz için hasar mahalline giriş izni verilmektedir.

İstisna olarak;

Henüz kolluk kuvvetleri gelmemiş ise imkân bulunabilirse ekspertiz çalışması yapılabilmektedir.

Kompleks hasarlarda savcı tarafından **atanan savcılık** bilirkişi heyeti ile birlikte inceleme yapılmasına izin verilebilmektedir.

Kolluk **kuvvetlerinin ve savcılığın** hasar mahallindeki delillerin kaybolması veya bozulmaması için gösterdikleri titizlik anlayışla karşılanmaktadır.

Fakat bazı hasarlarda yaptığımız incelemelerde delillerin itfaiyenin söndürme çalışması esnasında veya kolluk kuvvetlerinin numune alma işlemi esnasında bozulduğu, kaybolduğu tespit edilmektedir.

Majör hasarlarda itfaiye raporu veya kolluk kuvvetlerinin yaptığı inceleme ve alınan delillerin laboratuvar testleri hasar nedeninin belirlenmesinde yeterli olamamakta veya yanlış değerlendirmeye neden olabilmektedir.

Bu tür hasarlarda tarafların fazlalığına göre birden çok bilirkişi tespiti yaptırılmaktadır. Anlaşmazlıklar ve rücu işlemleri nedeni ile taraflar hukuki zeminde haklarını aramaya kalktıkları zaman bilirkişi raporlarının sayısı yargılamanın her safhasında artabilmekte ve yıllarca devam edebilmektedir.

10.5. İlk Hasar Tespiti, Hasar Nedeni ve Mahkeme Bilirkişi Tespiti İçin Ön Çalışma Yapılması

Majör Yangın Hasarlarında ilk hasar tespiti, hasar nedeninin belirlenmesi ve devam edecek çalışmalar için önemlidir.

Hasar nedeni çok net ve kesin olarak belirlenebiliyorsa,

Hasar nedeni CCTV kamera kayıtlarından tespit edilebiliyorsa,

Hasar anında şahitler /görevliler varsa ve bu kişilerin ifade tutanaklarında hasar nedeni net olarak açıklanabiliyorsa,

Söz konusu bilgi ve bulguların sigorta şirketi ile derhal paylaşılması gerekir.

Hasarın büyüklüğüne göre sigorta şirketi, hasar nedeni yukarıdaki verilerle göre tam olarak belirlenebiliyor olsa bile ileride çıkacak anlaşmazlıklarda ve davalarda kullanılmak üzere delillerin hukuki olarak değerlendirilmesi ve tespiti açısından Mahkeme Bilirkişi Tespiti yaptırabilir. Sigortacının Mahkeme Bilirkişi Tespiti yaptırma imkanından yoksun bırakılmaması gerekir.

10.6. Ekspertiz Süresinin Etkif Kullanılması

Majör Yangın Hasarlarında ekspertiz çalışmasına başlayabilmek için Savcılık, İtfaiye veya Kolluk Kuvvetlerinden izin beklerken zamanı efektif kullanmak için gerekli hazırlıkları yapmak gerekmektedir.

Yangın nedeni ile riziko adresinde elektrik, su, yaşam şartları ve hava kalitesi bozulacağından, kimyasal madde, toz ve karbon kontaminasyonu olacağından ekspertiz çalışmaları ve hasar mahallinde kalma şartları zor olacaktır.

Ayrıca yangın nedeniyle riziko adresinde gerekli emniyetin alınması ve kazasız olarak ekspertiz çalışmasının tamamlanabilmesi için ISG Şartlarına uygun ekipman kullanılması gereklidir.

Yangından sonra riziko mahalli farklı birçok yetkili kurum veya kuruluş tarafından ziyaret edileceği için sigortalının ziyaretçi trafiği yoğun olacak ve

ekspertiz çalışmalarına refakat için gerekli zamanı ayıramayabilecektir.

Özellikle büyük sanayi kuruluşlarında, ekspertiz çalışmasının sigortalı ile yapılması her zaman mümkün olmayabilir veya mümkün olsa bile sigortalının teknik detaylar hakkında bilgisi yoksa ekspertiz çalışmasından gerekli verim alınmayabilir.

Sorulacak sorular, talep edilecek belge ve bilgiler kritik öneme haizdir. Bu nedenle çalışma sistemleri, tesisin akış diyagramı hakkında belirli bir bilgiye sahip olunması gerekmektedir.

Çünkü büyük tesislerdeki özellikle teknik ekipler ekspertiz esnasında karşılarındaki kişileri psikolojik olarak baskı altına almaya, terminolojik kısaltmalar veya deyimler kullanarak açıklama yapmaya çalışırlar.

Bu nedenle sigortalıya veya yetkililerine yapılacak ekspertiz çalışmasının yöntemini ve detaylarını açıklamak gerekir. Böylece yapılacak çalışmaya uygun ve konu hakkında yeterli bilgiye sahip teknik emniyet ekibi ve teknik yetkililer ile birlikte ekspertiz çalışması yapılması sağlanmalıdır.

10.7. Ekspertiz Çalışması

Hasar tespitine riziko adresi çevresini inceleyerek başlamak gerekir.

Çevredeki tüm olumsuzlukları ve bunların hasardaki etkisini iyi gözlemlemek gerekir.

Police teminatları dikkate alınarak çevredeki tesislere sirayet olup olmadığı, komşu mali mesuliyet, şahıs mesuliyet ve çevre kirliliği hasarları var mı tespit etmek gerekir.

Yangın söndürme sistemleri, alarm sistemleri, CCTV sistemleri incelenmelidir.

Bu sistemlerin ekran görüntüleri, çıktıları hemen alınmalıdır.

Güvenlik personeli, vardiya personeller ve hasarı ilk gören kişilerle görüşerek yangının odaklandığı lokasyon ve nedeni hakkında ön bilgi alınmalıdır.

Tesis genel yerleşim planı, hasarın odaklandığı lokasyonun planı ve bulunan makine tesisat listesi istenmelidir.

Firma hakkında, yapılan üretim hakkında ve hasarın odaklandığı lokasyonda yapılan iş ve üretim hakkında bilgi sahibi olunması gerekmektedir.

Ekspertiz çalışması esnasında yangın devam ediyorsa, yangın söndürme ve soğutma çalışması devam ediyorsa veya yangın söndürülmüş ise farklı olmak üzere ilk ekspertiz çalışması esnasında gerekli önlemlerin alınması için sigortalıya yardımcı olunması gerekmektedir. Elektrik, doğalgaz, LPG, LNG, oksijen, karbondioksit buhar, basınçlı hava, basınçlı hidrolik yağ, kızgın yağ dahil tüm tesis, tesisat, tank ve tüplerin tehlike risklerinin tespit edilmesi gerekir.

Ekspertiz çalışması için gerekli koruyucu ekipmanların kullanılması gerekir.

10.8. Sigortalıya Hasardan Sonra Yapılacak İşlerin Açıklanması

Hasar ekspertiz çalışmasını sizin yöneteceğiniz, bilginiz, hareketleriniz, yaptığınız açıklamalar ile sigortalıya hissettirmeniz önemlidir.

Yangın hasarlarında tesis kısmen hasarlanmış ise yangın hasarının yangının başladığı tarihte kalması için önlemler alınması gerekmektedir. Gerekli önlemler alınmaz ise yangın hasarı her gün artarak devam edebilecektir.

Bu nedenle sigortalının gerekli önlemleri alması için yönlendirilmesi gerekmektedir. Alınan önlemler, hasarlanmış emtia veya makineler hasardan sonra sigortalı tarafından kullanılmayacak olsa bile sovtaj değerlendirmesinde bir değer ifade edebileceği için önemlidir.

Yangın mahallini söndürme çalışmasından sonra havalandırılıp, duman is ve yangın esnasında çıkan gazlar ile sıkılan suların oluşturduğu asidik ortam temizlenmelidir.

Tütün, pamuk, kâğıt gibi emtialar hemen söndürülemezler, soğutma çalışması yapılması gerekmektedir. Bu nedenle nöbet tutup yangının tekrar başlaması durumunda su ile acilen söndürülmesi ve **soğutulması** gerekir.

Söndürme çalışmalarından sonra hasar mahallindeki suyu derhal tahliye edip

ortamı kurutmak gerekmektedir. Islak objeler hasar mahallinden çıkarılmalıdır

Yangından etkilenmeyen bölmelerin kapatılarak is, duman, koku ve sıkılan suların oluşturduğu buhar ve rutubetin sirayeti önlenmelidir.

Yangın mahallinden sağlam bölmelere geçişlerdeki koridorların ve geçiş alanlarının temizlenip giriş çıkışların denetime alınıp kontaminasyon önlenmelidir.

Özellikle elektronik ekipmanlar başta olmak üzere hiçbir ekipmana ellenmemeli ve enerji vererek test etmeye çalışılmamalıdır. Bu işlemi yetkili kişi ve kuruluşlar yapmalı hasarın büyümesi önlenmelidir.

Taşınabilir ekipmanların hasar mahallinden kuru ve rutubetsiz ortama taşınması sağlanmalıdır.

Hasar mahallinden taşınan ıslak ekipman ve malzemeler 50-60 dereceden sıcak olmayan kuru hava ile kurutulmaya çalışılmalıdır.

Islanmış ambalajlanmış, depolanmış disk, yedek parça, data yüklü ekipmanlar kesinlikle kurutulmaya çalışılmamalı, temiz bir suyun içinde muhafaza edilip ve uzmanına teslim edilerek içlerindeki dataların kurtarılması sağlanmalıdır.

Islanmış ekipmanları su içinde muhafaza etmeniz durumunda havanın oksijeni ile teması keseceğiniz için oksitlenmeyi de önleyebilirsiniz

Islanmış, çamurlanmış ekipmanları temiz su ile mutlaka yıkamalı, çamurun ekipman üzerinde kuruması önlenmelidir.

Sigortalı, sigortalı değilmişçesine her türlü koruma ve kurtarma tedbirini almakla yükümlüdür. Bu madde hasardan önce, hasar anında ve hasardan sonra da geçerlidir. Bu amaçla sigortalı makul ve açıklanabilir her türlü tedbiri almalı ve gereken masrafi makul ölçülerde yapmalıdır.

Su hasarlarında paslanma çok önemlidir. Hasardan sonra gerekli tedbirler alınmalı, ekipmanlarda paslanma önlenmelidir. Sigortalının gerekli tedbiri almaması ve hasarı büyütmesi durumunda sorumlu olacağı açıklanmalıdır.

Sigortalı eksperle iyi diyalog kurarak hasarlanan özellikli ekipman veya emtiası varsa detaylı olarak açıklamalı ve aldığı veya alacağı tedbirleri izah etmeli,

bu konularda bilgisi yoksa eksperden yardım istemeli ve birlikte çalışarak hasarın giderilmesi sağlanmalıdır.

Özellikle yangın hasarlarından sonra çevre emniyetinin iyi alınması ve hırsızlık hasarlarının önlenmesi sağlanmalıdır.

Ekspertiz raporunun hazırlanabilmesi için hasar nedeninin kesin olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bazı durumlarda hasar nedeninin belirlenebilmesi için uzman kişilerden faydalanılabilir veya mahkeme tespiti yaptırılabilir. Bu nedenle sigorta eksperini veya sigorta şirketinin bilgisi olmadan hasar mahalline müdahale edilmemelidir.

10.9. Sigorta Bedellerinin Belirlenmesi

Sigorta bedel ve değerlerinin belirlenmesi hasardan sonra alınacak önlemler dahil hasar tespitinin her aşamasında önem arz etmektedir.

Rayiç Değer:

Yangın teminatında genellikle rayiç değer dikkate alınır. Sigorta bedeli hasar tarihi itibarı ile sigortalı varlıkların kullanılmış değeridir. Bu değer tespiti aşğıdaki yöntemlerle yapılır.

Mutabakatlı Değer

Bina, makine veya tesisat değerlerinin taraflarca imzalanmış Mutabakatlı Kıymet Takdir Raporu ile belirlenmesi ve poliçenin MKT Raporuna göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Mutabakatlı değerlerde hasar anında eksik sigorta uygulanmaz. Sigorta bedeli hasarlanan varlığın değerinden çok yüksek ise veya değerlemede bariz hata yapılmış olduğu belirlenirse hasar miktarı hasarlanan varlığın yeni değeri/rayiç değeri ile sınırlanır. Uzlaşma sağlanamaz ise yargı yoluna gidilir. Kısmi hasarlar da yenilenen parçadan amortisman tenzili yapılır.

Sigortalının Liste Beyanı

Sigortalı, poliçe düzenlenme aşamasında sigortalatacağı değerlerin listesini sigortacıya verir ve sigorta poliçesine bu liste eklenir. Hasar anında sigorta eksperisi hasar tarihi itibarı ile listeden hasarlı makine veya tesisatın değerini kontrol ederek eksik sigorta olup **olmadığının tespitini yapar.**

Sigortalının Kümüül Değer Beyanı

Sigortalı, poliçe düzenlenme aşamasında kümül değer beyan etmiş ise hasar anında hasar mahallinde bulunan tüm bina, makine, tesisat ve demirbaşın listesi yapıp rayiç değerleri belirlenerek eksik sigorta olup olmadığı belirlenir.

Yeni İkame Değeri

Yangın Sigortası İçin

Sigortalanacak bina, makine ve tesisatın hasar tarihi itibarıyla yeni değeridir. Yukarıda belirtildiği gibi MKT raporu ile değerler belirlenerek hazırlanan rapor taraflarca imzalanır. Tam hasarlarda listede yazılı yeni ikame değeri hasar olarak ödenir.

MKS VE ECS Sigortası İçin

MKS ve ECS sigorta poliçeleri hasarlanan makine ve ekipmanın yeni ikame değeri dikkate alınarak düzenlenir. MKS ve ECS poliçelerinde kısmi hasarlarda amortisman uygulanmaz hasarlı parçanın yeni değeri ve işçilik ödenir. Hasarın makine veya ekipmanın rayiç değerine yaklaşması durumunda ise cihaz pert edilerek rayiç değeri araştırılıp hasar miktarı rayiç değerine göre ödenir.

MKS ve ECS poliçelerinde özel klozlar varsa ve yenilenen ekipmanlar sarf malzemesi niteliğinde ise veya kullanılan ömürleri tespit edilebilirse amortisman uygulanabilir. M.R END 331 Elektrik motorları Jeneratör ve Transformatörler Bobinlerin Sarılması Sonucu Amortisman Değer Farkı Ayarlamaları Teminatı, Rulmanlar, yağlar, lambalar vb.

MKS ve ECS poliçeleri için MKT raporu hazırlanıp taraflarca imzalanması halinde yukarıda belirtilen tam hasarlarda amortisman uygulanması maddesinin uygulanması bazen hukuki platforma taşınabilmektedir. Tarafların makineleri yeni ikame değerini belirlemeleri için eksper tarafından liste hazırlanabilir fakat bu değerlerin mutabakat esasına göre poliçeye dahil olduğu notunun poliçeye yazılmaması gerekmektedir.

Sigorta şirketleri genelde 10 yıldan daha yaşlı makineleri sigorta ederken riski kabul ve fiyatlandırma aşamasında daha hassas davranırlar. Fakat üretimi olmayan modeli çok eski makineleri sigorta etmek zorunda kalabilirler. Bu durumda makinenin değerinin belirlenebilmesi için mutabakat yapılması kaçınılmaz olur.

11. Yangın Hasar Restorasyonu

Birol Bingöl

Herhangi bir sigortalı yangın hasarından sonraki ilk 24 ila 48 saat, iyileşmenin “altın saatleri” olarak bilinir. Tesisi hızlı bir şekilde stabilize eden etkili bir acil durum müdahalesi, mümkün olduğu kadar çok kurtarma sağlar. BİMTES yangın restorasyon hizmetleri; acil koruyucu bakım müdahalesi, enkaz kaldırma, sovtaj değerlendirme, makine kurtarma /onarım/ devreye alma/ is- kurumdan arındırma, duman kokularını azaltma, nem alma- kurutma ve yapısal onarım işlemlerini içerir. Yangın hasarı restorasyon süreci, yapının türüne, maruz kaldığı yangın hasarının ciddiyetine ve yangından sonra geçen süreye bağlı olarak tamamen farklılık gösterebilir.

İşletmenizdeki yangın hasarının ardından belirgin bir duman kokusu ve kurum görünümü oluşacaktır. Her iki durum da işletmenizde devam eden sorunları arttırabilir, makine, ekipmanlarının korozyona uğramasına ve bozulmasına neden olabilir. Etkili bir hasar restorasyonu işleminin başlatılması, işletmenin tamamen kurtarılmasını sağlamak için hayati önem taşır.

BİMTES ekibi, yangın hasarından sonra oluşan kurum ve is tabakasını BELFOR tarafından yangın hasarı temizliği için özel üretilmiş kimyasallar ile temizlemektedir.

Yangın hasarından sonra oluşan duman kokusunu ortadan kaldırmak için ise Ozon Gazı üreten endüstriyel tip Ozon jeneratörleri kullanılmaktadır. Ozon gazı bakterilere, virüslere ve mantarlara yapışmakta olup, ozonla temasından sonra yok olmaktadır. Bu nedenle yalnızca kötü kokuların baskılanması değil, tamamen ortadan kaldırılması sağlanmaktadır.

Sel Hasarı

Sel hasarı olduğunda, çok sayıda potansiyel sağlık tehlikesi olduğunu hatırlamak önemlidir. Genellikle sel suyunun birçok kirletici içermesi nedeniyle temizlik en profesyonel şekilde BİMTES ekibi tarafından gerçekleştirilir. Sel hasarından sonra oluşan hasarı en aza indirmek için mümkün olduğunca hızlı müdahale önemlidir. Sel suyunun bıraktığı olası çevresel, kimyasal ve/veya biyolojik kirleticileri ortadan kaldırmak için yapının temizlenmesi ve dekontamine edilmesi gerekir.

BİMTES ekibi, sel hasarından sonra ilk olarak yapıyı değerlendirmeye alır. Hasarın verdiği tahribat ölçüldükten sonra özel üretim kafesli, kırıcılı dalgıç pompalar ile sel suyu ve çamur boşaltma işlemi yapılır, su ve çamur boşaltıldıktan sonra olay mahallinde bulunan kullanılamayacak durumdaki malzemeler bertaraf edilir. Alan yapısal temizliğe hazır hale geldikten sonra BELFOR menşeli özel kimyasallar ile temizlik işlemi yapılır. Temizlik işleminin ardından küf oluşumunu önlemek amacıyla yapının tamamen kurutulması ve neminin alınması sağlanır.

Fırtına Hasarı

Beklenmeyen bir kasırga, rüzgâr hasarı ve dolu hasarını beraberinde getirebilir. Güçlü bir kasırganın neden olduğu fırtına hasarı, ciddi maddi hasara ve sele neden olabilir. BİMTES ekibi, hasar mahallinde oluşan tahribatı ölçeklendirir ve restorasyon planı hazırlar. Plana göre hasarlı alanlar temizlenmeye ve kullanılabilir hale getirilmeye çalışılır. Bu, enkazın kaldırılması zarar görmüş makinelerin veya malzemelerin temizliğine başlanması için ilk adımdır.

BİMTES ekibi, hasar görmüş makine ve ekipmanların koruyucu bakımlarını, onarımlarını ve devreye alınmasını sağlar. Yapının onarım işleminin ardından işletme hasardan önceki duruma getirilir.

Küf Hasarı

Su hasarından veya aşırı nemden kaynaklanan sorunlardan dolayı oluşan birçok farklı küf türü vardır. Hepsi potansiyel riskler barındırır ve aktif olarak büyümeye başladıklarında sorun haline gelebilir.

İşyeriniz küften etkilendiye, yapıya daha fazla zarar vermeden önce hızlı ve etkili bir şekilde ortadan kaldırılmasını sağlamak önemlidir. Küf restorasyonu ve iyileştirme, görünür izleri temizlemekten çok daha fazlasıdır ve uzman, profesyonel bir temizleme ve iyileştirme planı gerektirir. BİMTES yılların tecrübesi ve sektördeki en iyi küf temizleme ekipleriyle, yapınızdaki zararlı küf oluşumunu özel kimyasallar, kurutma teknikleri ile küfün yok edilmesini sağlayarak ortadan kaldırır.

Acil Müdahale Hizmetleri

Felaket geldiğinde, saat hızla işlemeye başlar. Ne kadar zor olursa olsun, kanıtlanmış sonuçlar ve her duruma uygulanabilir çözümlerle hızlı yanıt için BİMTES'e güvenebilirsiniz

İşinizi güvenli bir şekilde kontrol altına almak ve daha fazla hasarı önlemeye yardımcı olmak için acil müdahale çözümleri sunuyoruz. Bu hizmetlerin tamamı BİMTES felaket kurtarma uzmanları tarafından gerçekleştirilir, yılların deneyimi ve uzmanlık bilgisi bir araya getirilir.

- Hizmetler şunları içerir:
- Yerinde Hızlı ve Doğru Tespit
- Koruyucu Önlem
- Su Çekme
- Yapısal Kurutma ve Nem Alma
- Korozyon Kontrolü ve Giderilmesi
- Yapısal Temizlik

Endüstriyel Makine ve Ekipman Restorasyonu

BİMTES, makine veya teknik ekipmanı kurtararak ve onu en verimli şekilde eski haline getirerek kapsamlı bir hizmet yelpazesi sunar.

BİMTES 'in makine ve ekipman kurtarma hizmetleri, genellikle ekipmanın değiştirme fiyatının çok küçük bir oranda maliyetine mal olur. Gelişmiş ekipman ve makinelerin değiştirilmesi genellikle 6 ile 18 ay sürer. Bu, işletmenin üretkenliğinde bir aksamaya yol açmakla beraber değerli sözleşmelerin ve müşterilerin kaybı anlamına da gelebilir.

Makinelerin koruyucu bakımları, de-montajı, kimyasal temizliği, parçalarının kimyasal temizliği, arızalı parçaların belirlenmesi, arızalı parçaların onarımı, parça değişimi, test ve devreye alma işlemleri uzman ekibimiz tarafından başka bir harici firmaya devredilmeden sigortalı kontrolünde yapılır.

BİMTES tarafından restore edilen veya onarılan makineler bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla aşağıdakileri de içerir:

- CNC Makineleri Gibi İmalat Ekipmanları
- Baskı Makineleri
- Tekstil Makineleri
- Paketleme Makineleri
- Ağaç İşleme Makineleri
- Gıda İşleme Makineleri
- Demir Çelik Fabrikaları
- Haddehane Ekipmanları
- Kauçuk ve Plastik Makineleri
- Tıbbi Görüntüleme Makineleri

Bu kapsamda sunulan bazı hizmetler;

- Hasar Tespiti
- Koruyucu Önlemler

- Tamir Edilebilirlik Kapsamı
- Gerekliğinde Makinelerin Kaldırılması
- Güvenli Taşıma ve Depolama
- Kapsamlı Dekontaminasyon
- Korozyon Restorasyonu
- Endüstriyel Ultrasonik Temizleme
- Sökme ve Kontrol
- Onarım ve Yeniden Yapım
- Gerekliğinde Tasarım ve İnşa Etme
- Yeniden Montaj ve Fonksiyonel Test
- Makinelerin Yeniden Kurulumu
- Test ve Devreye Alma

Yapısal Onarım İşlemleri

Sel suyu, yangınlardan kaynaklanan aşındırıcı kirlilik, inşaat ve patlamalardan kaynaklanan toz, asit buharları, küf veya çevresel ve toksik, BİMTES ekibi tarafından temizlendikten sonra yapının detaylı analizi yapılır. Analiz sonucunda yapı hasar öncesi durumuna göre onarılır ve teslim edilir.

Ultrasonik Temizleme

BİMTES, metal yüzeylerdeki pas ve korozyon restorasyonu için çevre dostu prosedürü olan tescilli bir ultrasonik temizleme yöntemini geliştirmiştir. Çok aşamalı bir ultrasonik hat aracılığıyla, mekanik parçalar ve suya daldırılabilir malzemeler, manuel olarak onarım için gereken zamandan çok daha kısa bir sürede hasar öncesi durumlarına kolayca geri getirilir.

BİMTES Ultrasonik Temizleme Hizmetlerinin Avantajları Nelerdir?

- Etkinlik
- Hız
- Tasarruf
- Kaplamaya zarar vermeme
- Tüm bölümlerdeki kontaminasyonun etkin şekilde uzaklaştırılması
- Yangın ve su hasarını takiben çok çeşitli uygulamalarda test edilmiş ve kanıtlanmış yüksek kaliteli bir hizmet.

Ozonlama

Kötü kokuların kalıcı bir biçimde giderilmesi ozon temizliği ile mümkün olmaktadır. Ozon gazı üzerinde bakteri, virüs ve mantarlar yapışmakta olup, ancak ozonla temasından sonra yok olmaktadır. Ozonlama yöntemi tek organik ve kalıntı bırakmayan yöntemdir, bu nedenle yalnızca kötü kokuların baskılanması değil tamamen ortadan kaldırılması sağlanmaktadır.

Kimyasallar ya da parfümler ile giderilmeye çalışılan kötü kokuların en fazla bir saat kadar giderilmesi sağlanırken ozon temizliği ile kötü koku restorasyonu sonrasında bir sonraki işleme kadar ferah havaya kavuşması mümkün olmaktadır.

Solunum yolları ile ilgili problem yaşayan müşterilerimizin, kötü koku giderici ozon temizliği sayesinde farklı bir kimyasal müdahalede bulunmadan daha rahat nefes alacakları bir ortama kavuşmaları sağlanmaktadır.

Sovtaj

BİMTES ekibi, hasarlı makine, demirbaş ve emtiayla ilgili olarak hasar gidermenin yanı sıra değer katma faaliyetleri de yürütmektedir. BİMTES ekibi, bu faaliyet sırasında, ürünün değerinde satılmasını sağlama, depolama ve müşteriye teşhir edilmesi konusunda sigorta şirketlerine yardımcı olur. Ayrıca BİMTES bu tür sovtaj kalemleri için sigorta şirketlerine teklif verme ve satın alma şeklinde de iş birliğine gitmektedir.

Hava Kanalı Temizliği

Hava kanalları doğal olarak zamanla toz ve kir toplar. Havadaki diğer kirleticiler de kanalların içinde birikerek küf, bakteri, mantar ve diğer mikroplar için üreme alanı oluşturabilir.

Yangın gibi bir olaydan sonra, ilave toz, kir, duman ve kurum parçacıkları binanın kanallarına ulaşır. Hızlı ve verimli bir şekilde giderilmezse, bu kirletici karışımı HVAC sistemlerinden geçerek bina içindeki solunan havanın bir parçası haline gelir. Bunun yapınızdaki ve içindeki insanlar üzerindeki olumsuz etkileri, güvenilir ve deneyimli ekibimizin özel bir restorasyon veya hava kanalı temizleme planı ile hızla ortadan kaldırılabilir. Modern yöntemler ve robotlar ile uygulama yapan Bimtes ekibi hızlı ve doğru müdahale ile hasar kalıntısı bırakmamayı amaçlar.

Mobil TIR Laboratuvar

Türkiye’de bir ilk olan Mobil TIR Laboratuvar, BİMTES tarafından tasarlanmış ve özel olarak üretilmiştir.

Mobil Laboratuvar, orta ve büyük ölçekli hasarlarda işletmelerin acil olarak işine dönebilmesi amacıyla hasar mahalline getirilir ve kurulumu gerçekleştirilir. Böylece işletmenin hiçbir cihaz veya makinesi işletme dışına gitmeden kendi bünyesinde oluşturulan bu laboratuvarla tamir edilebilmekte ve hasarları giderilebilmektedir. Bu sayede cihazlar ve makineler hızlı bir şekilde, müşterinin gözü önünde kullanılabilir hale getirilmektedir.

Mobil Laboratuvar, müdahale anında hasar yerine getirilip kurulur. 2 ana bölümü olan bu laboratuvarın birinci bölümünde; ultrasonik yıkama kazanlarının bulunduğu kimyasal temizlik alanı, konveyörlü fırın ve vakum cihazının bulunduğu kurutma bölümü ve cihaz tamirlerinin yapıldığı elektronik laboratuvar bölümü bulunur. Diğer bölümde ise 10 kişilik bir koordinasyon ve toplantı odası yer alır.

12. Makine Ekipman Restorasyonu

İlter Mutlu Türk

MAKİNE TASARIMINDA TEMEL KAVRAMLAR

Fizik Kuralları

Makineler çok karmaşık yapılar gibi gözükse de yerçekimi, sürtünme, Newton Kanunları gibi prensipler nedeniyle, tasarım ve üretimde seçenekler sınırlıdır.. O nedenle üretimleri arasında 200 yıldan fazla süre geçen ekipmanların bile temelde birbirlerine çok benzedikleri görülür.

EKSKAVATÖR

STEAM SHOVEL (BUHARLI KÜREK)

Piyasa Beklentileri/Müşteri

Tasarımını etkileyen bir başka faktör ise alıcı ve üretici beklentileridir. Günümüzde üreticiler sattıkları bir ekipmanın 10-20 yıl için değiştirme ihtiyacı hasıl olmasını ve bu sürede de müşteriden bir ekipman bedeli kadar daha gelir elde etmeyi amaçlarlar.

Cadillac Eldorado, 6 m boyunda, 2300 kg

Smart, 2,5 m boyunda, 720 kg

Makinenin değerini, hasar onarım maliyetini etkileyen faktörler

- Büyüklüğü (kütle ve hacim)
- Yaptığı işin ihtiyaç duyduğu güç ve/veya hız
- Yaptığı işin ihtiyaç duyduğu hassasiyet (tolerans)
- Menşei
- Kullanılan teknolojinin karmaşıklığı (Ar-Ge)
- Yaptığı iş için gereken sıcaklık, hijyen, ortam
- Üretim adedi

MAKİNE RESTORASYONU

Yetkili Servis Deneyimi

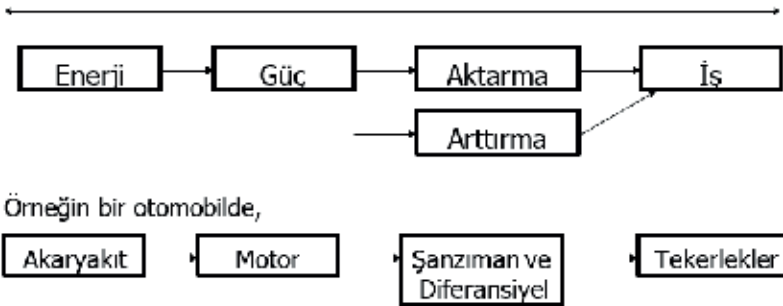
Günümüzde üretilen makine ekipmanlar için bazen tüm Dünya'da yaygın servis ağı talep edilmektedir. Bu durumda çok sayıda servis elemanı ihtiyacı doğmakta ve olası personel sirkülasyonu düşünüldüğünde arıza tespit ve onarım süreçlerinin olabildiğince modüler olması gerekmektedir. Bu sebeple, makinelerin çoğunun otomasyon sistemlerine sahip olmasından da yararlanılarak, servis uygulamaları, «hata giderme» (troubleshooting) esasına dayandırılır. Arızanın işaretleri ile tümevarım metodu kullanılarak arıza tespit edilir ve gerekli değişim yapılır.

Yangın, Sel Gibi Ekstrem Olaylar

Bu işlemler için büyük bir doküman kütüphanesi oluşturulur ve sürekli güncellenir. Ancak bu dokümanlar yangın, sel gibi olaylara maruz kalmış ekipmanların nasıl onarılacağına dair hiçbir bilgi içermez. Bu tür bir işlem için gerekli bilgi de her zaman olmamakla birlikte-yalnızca üreticide bulunur.

Ayrıca bu tür olaylar üretici için yeni bir ekipman satma fırsatı olarak görülür.

Makine Akış Şeması

Oysa tüm makinelerin ortak bir akış diyagramı vardır ve bu konuda tecrübeli firmalar, cinsi ve türü ne olursa olsun pek çok ekipmanı yeniden çalışabilir hale getirebilir.

Günümüzde makinelerin çoğu otomasyon sistemine haizdir. Bu sistem, aslında makinenin hangi durumda hangi hareketi yapacağını belirlediği bir otomasyon (PLC) yazılımı içerir. Şayet bu yazılım zarar görmediyse, pek çok hasara maruz kalmış pek çok makine eski haline getirilebilir.

Sigortalının ikna edilmesi

Birinci aşamada hasar gören ekipmanın ne iş yaptığı, hangi hassasiyetle yaptığı hususundaki farkındalığımızın sigortalıya aksettirilmesidir.

Bir sonraki aşamada geçmişte yapılan başarılı onarımların (vaka çalışması) paylaşılması sigortalıyı rahatlatacaktır.

Son olarak, üreticinin ön gördüğü süreden daha kısa sürede ekipmanın eski haline getirilebilmesi durumu, süreci kolaylaştırır.

13. Majör Yangın Hasarlarında Restorasyon Firması ile Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Naşit Yamanyar

Müşteri Memnuniyetsizliği

Çözüm Öneri : Restorasyon firmalarının mümkün olduğu kadar yapabilecekleri işlere teklif vermeleri ve restorasyon süresine titizlikle riayet etmeleri gerekmektedir. Restorasyon firması seçerken bu kriterler dikkate alınmalıdır.

Verilen Teklif Sonrası İlave Teklif Verilmesi ve/veya Ek Ücret Talep Edilmesi

Çözüm Öneri: Sigorta şirketleri ve sigortalılar tarafından hiç hoş karşılanmayan bu durumun önlenmesi için teklif aşamasında yapılması gereken tüm işlerin mümkün olduğu kadar teklife dahil edilmesi, edilemiyorsa bu hususların teklifte detaylı bir şekilde nedenleriyle birlikte önceden yazılı olarak verilmesi ve işler netleştikten sonra ilave teklif verileceğinin açıkça belirtilmesi gerekir.

Yapılan Restorasyon Çalışmasının Faydasız Kalması

Çözüm Öneri: Restorasyon firmalarının yapmış oldukları temizlik ve restorasyon işlemleri sonrasında ilgili kıymetin onarımla hasardan önceki haline dönüşmemesi sigorta şirketleri açısından ek maliyetler oluşturmakta olup, bunun önüne geçirebilmek için teklif aşamasında kurtarılabilecek ya da kurtarılamayacak kıymetlerin iyi analiz edilmesi ve buna göre teklif vermesi gerekmektedir, yine altını çizerek belirtmek isterim ki bu konuda referansları kuvvetli restorasyon firmasını seçmek çok önemlidir.

Restorasyon İşlemi Sonrası Servis / Hizmet Garantisi

Çözüm Öneri: Restorasyon firmasının teklifte verildiği işleri bitirip işyerini sigortalıya teslim ettikten sonra, yapılan restorasyondan kaynaklı olarak ileride çıkabilecek risklere karşı mesleki mesuliyet sigortasının olması gerekmektedir ve/veya teslim sonrası belirlenecek süreler içerisinde çıkabilecek aksaklıkların restorasyon firması tarafından mutlaka giderilmesi beklenilmektedir. İş yapan restorasyon firması haklı bir talep durumunda kendisinden kaynaklı bir eksikliği mutlaka gidermeli ve bunun için herhangi bir ek ücret talep etmemelidir.

Restorasyon Firması Yetkililerinin ve/veya Çalıştığı Taşeron Çalışanların Özensizlikleri ve Davranış Bozukluğu

Çözüm Öneri: Restorasyon firmaları gerek kendi bünyesindeki çalışanların gerekse taşeron çalışanların İSG belgelerindeki eksiklik, tehlikeli sınıf çalışma ortamlarında işin yapılmasında sorun yaratabilmektedir. Firmaların genel olarak çalışanların İSG açısından asgari yeterlilikte olmaları ve bünyelerinde İSG uzmanı çalışanlarının da restorasyon işlerinde ve gerekli tecrübeye sahip olması ve gerekli evrakların güncel olarak hazırda bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca sahada çalışırken çalışanların yanı sıra yeterli sayıda formen/ ekip başı da olmalı ve çalışan ekibi denetleyerek bu tür özensizliklere ve davranış bozukluğuna engel olmalıdır. Restorasyon işleri ciddi tecrübe ve deneyime dayalı olarak yapılması gereken bir hizmettir.

14. Yangın ve Ek Teminat Hasarlarında Restorasyon Hizmetlerinin Efektif Olduğu Hal ve Şartlar

Sedat Özatalay

Hizmetin Kullanmasının Temelini Oluşturan Mevzuat

- 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu
- 6698 Sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
- Sigortacılık Destek Hizmetleri Yönetmeliği

Hizmetin Tanımı:

Sigorta şirketlerinin özellikle yangın ve yangın ek teminatları ile Elektronik Cihaz (ECS), nakliyat gibi sigorta poliçelerinin hasarlarında özel sözleşmeler ile iş ortaklığı tesis ettikleri restorasyon firmaları marifetleriyle meydana gelen hasar sonucu zarar gören teminat kapsamındaki risklerin tamir edilmesini ve/veya onarılmasını sağlayarak hasardan bir gün önceki durumuna getirilmesi hizmetidir.

Hizmetin Kullanımı Hangi Hasarlar İçin Efektiftir?

- Yangın ve Yangına Bağlı Ek Teminat Hasarları
- Konut Paket Poliçesi hasarları
- Kobi Poliçelerin Hasarları

- ECS Hasarları
- Sabit ve Taşınabilir Elektronik Cihaz Hasarları
- Uzatılmış Garanti Hasarları
- Makine Kırılması Hasarları
- Nakliyat Hasarları

Hizmetin Kullanımı Hangi Hasarlar İçin Efektif Değildir?

- Poliçe vade başlangıç tarihi ile hasar tarihinin birbirlerine çok yakın olduğu şüpheli hasar dosyalarında,

- Poliçe prim peşinatının hasar tarihinde henüz yatırılmadığının tespit edildiği ve bu nedenle Sigortacının sorumluluğunun başlamamış olduğu ve bu tespit ışığında reddedilme ihtimali olan hasar dosyalarında,

- İlgili poliçe teminatında olan ancak muafiyet ve/veya koasürans içeren teminatların hasarlarında,

-Eksper tarafından eksik sigorta tespiti yapılmış hasar dosyalarında.

Hizmetin Faydaları

a-) Sigorta Şirketi Açısından

- Hizmetin sağlanması ve zararın giderilmesi ile hasar dosyasının hızlı bir şekilde ödenmesi,

- Şirket nakit akışının efektif yönetilmesi,

- Hasar maliyetlerinin efektif kontrolü ve yönetilmesi,

- Doğru hasar tespitinin yapılması aşamasında destek sağlanması,

- Müşteriye çözüm sunarak koşulsuz müşteri memnuniyeti sağlanmasına destek.

b-) Sigortalı Açısından

Hasarının sigorta şirketi ve restorasyon firması iş birliği ile garantili şekilde onarılması ayrıcalığını yaşaması,

Sözünün değer göreceği muhataplara sahip olması,
Herhangi bir ödeme yapmadan zararının giderilmesi.

c-) Restorasyon Firması Açısından

- Yaptığı işlemler ile ilgili masraflarını tahsil garantisi,
- Pazar payını arttırma,
- Ciro sununun artması olasılığının yükselmesi.

Hizmetin Olası Olumsuz Sonuçları

Sigorta Şirketi Açısından:

- Yapılan onarımda yaşanan en ufak hatada repütasyon kaybı ve müşteri kaybı olasılığının kuvvetle muhtemel olması,
- Şikâyet yönetimi operasyon külfeti oluşturması,
- Yapılan onarımların kifayetsiz kalma olasılığı ile yönetilmesi zorlaşabilecek maliyet artışları
- Sigortalının dava açma riski.

Sigortalı Açısından

- Yaşadığı sorunu yönetme külfeti,
- Yaşaması muhtemel kırgınlık ve üzüntü,
- Yeni sigorta şirketi arama isteği ile katlanmak zorunda olacağı ilave maliyetler.

Restorasyon Firması Açısından

- Pazar payı kaybı,
- Ciro ve kar kaybı,
- Sigortalı ve/veya sigorta şirketi tarafından açılacak dava riski.

15. Temel Afet Bilinci, Risk Farkındalığı ve Deprem

Berkay Aldırmaz

Temel Afet Bilinci, Risk Farkındalığı ve Deprem

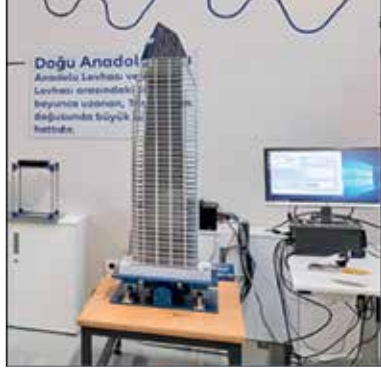
Son yıllarda meydana gelen yıkıcı depremlerden de görüldüğü üzere deprem hasarlarından dolayı oluşan manevi ve ekonomik kayıplar oldukça yüksek seviyelere ulaşmıştır. Bu nedenle olası deprem hasarlarının en aza indirilebilmesi için hem halkın hem de profesyonel ekiplerin bilgilendirilmesi ve eğitime tabi tutulmaları çok önemli bir konudur.

Ülkemizde yaşanmış gerçek deprem datalarının simüle edildiği, mutfak ortamına dönüştürülmüş iki yönlü çalışan deprem simülasyon cihazı ile (Türk Alman Üniversitesi Kampüsü içinde yer alan Allianz Teknik Merkez ziyareti yapıldı) katılımcılar deprem deneyimi yaşarken deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler ve doğru davranış şekilleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır.

Depremi­nin kaynağının daha iyi anlaşılabilmesi için, güncel Türkiye Sismik Haritası üzerinden fay hatlarımız ve faylarımızın kırılma şekilleri incelenmektedir. Deprem oluşumunda fayın kırılma şekli çok önemli bir faktör olarak karşımıza çıksa da, deprem oluştuğundan sonra deprem dalgasının hareket ettiği zemin özelliklerinin deprem şiddetini çok ciddi bir şekilde etkilemektedir. Ülkemizde en sık karşılaşılan zemin sıvılaşması, gerçek zamanlı olarak test edilip etkileri gözlemlenmektedir.

Yapı modellerinin dinamik davranışları, yapısal tasarım için temel oluşturmaktadır. Yapılarda zamana bağlı yüklemelere karşı, yapı tepkilerinin tespit edilmesi önemlidir. Tek Yönlü Sarsma Masası (Quanser, sağda) aracılığı ile, yapı dinamikleri ve kontrol ilkelerinin uygulamalı olarak kavranması deneysel olarak sağlanmaktadır. Dene­ylerde uygulanan farklı deprem verilerine göre yapı dinamik tepkileri gözlemlenebilir ve ölçülebilir.

Deprem eğitim salonu içerisinde bulunan Lego alanında, Lego taşlarıyla yaptığımız binaların depreme karşı dayanıklılığını sarsma tablası üzerinde test edilebilmektedir. Hayalinizdeki yapı geometrisinin deprem anında nasıl davranacağını gözlemleyebilmektesiniz.

Yukarıdaki uygulamalı eğitim alanlarımız kullanılarak, yapı dinamikleri ve kontrol ilkelerinin uygulamalı olarak kavranması deneysel olarak sağlanmaktadır. Dene­ylerde uygulanan farklı deprem verilerine göre yapı dinamik tepkileri gözlemlenebilir ve ölçülebilir.

Binalar, yapısal ve yapısal olmayan hasarların yanında deprem sonrası yangınlar, zararlı kimyasal madde sızıntısı veya yangın söndürme sistemlerinden

kaynaklanan su hasarları gibi ikincil etkilere de maruz kalmaktadır ve bu duruma bağlı olarak uzun iş durması süreçleri yaşanabilmektedir.

Eğitimlerimizde, öncelikle yapıların sağlam olması gerektiğini anlıyor ve yapısal olmayan elemanlardan nasıl kaçınılması gerektiğini deneyimleyebiliyoruz. Depremın ana faktörleri olan; fay kırılmaları, zemin etkileri ve yapı davranışlarının temel mantığını kavrayabiliyoruz. Toplumumuza hasarı depremin değil, depreme uygun olmayan yapı ve yapılaşmanın temel sebep olduğunu tekrar hatırlatıyoruz.

Olası bir büyük depremin etkilerinden zarar almadan çıkabilmek için çok disiplinli bir yaklaşıma ihtiyaç duyulsa da eğitimlerimizi ve tatbikatlarımızı uygulamalı bir şekilde gerçekleştirdiğimizde depremi daha iyi anlayabiliyor, toplumsal farkındalığın oluşumuna etkin bir katkıda bulunabiliyoruz.

16. Temel Afet Bilinci ve Risk Farkındalığı

İsmail Özdemir

Son dönemlerde yaşanan ve toplumumuzu derinden etkileyen yangın felaketlerini incelediğimizde; yangınların önüne geçmek için gerekli tedbirlerin alınmadığını, binaların yangın güvenliği konusunda yönetmelikler ve standartların tariflemiş olduğu minimum şartların bile bazı binalarda sağlanmadığını görüyoruz.

Yangınlar üç temel unsurun bir araya gelerek bir kimyasal reaksiyon oluşması ile başlamaktadır.

Bu üç temel unsur; yanacak olan malzeme, belirli bir orandaki oksijen konsantrasyonu ve bu reaksiyonu tamamlayacak olan ısı kaynağıdır. Atmosferde bulunan %20,95 oranındaki oksijen konsantrasyonu yangınların başlayabilmesi için yeterlidir, yanacak olan malzeme ise evimizde, işyerimizde insanın bulunduğu her yerde mevcuttur. Bu açıdan yangın felaketini incelediğimizde yangınların başlayabilmesi için geriye kalan tek şey ufak bir kıvılcım, bir ısı kaynağıdır. Bu durum da yangın felaketini diğer afetlerden ayıran en önemli özelliğini karşımıza çıkarmaktadır:

“Gerçekleşme Sıklığı”

Ülkemizde ve dünyadaki yangın istatistiklerini incelediğimizde yangın felaketinin frekansı yani gerçekleşme sıklığı diğer afetler ile kıyaslanamayacak derecede fazladır. Evimizde, işyerlerimizde, bir fabrikada ya da okul binasında yangın felaketi asla göz ardı edilmemesi gereken bir afettir. Bu nedenle de

yönetmeliklerin tariflemiş olduğu yangın güvenliğine ait önlemler harfiyen uygulanmalıdır.

Yangın güvenliğine ait konuları değerlendirdiğimizde; başlangıç noktamız her zaman yangın risklerini tespit etmek ve yangınların meydana gelmemesi için neler yapmamız gerektiğini belirlemek üzerine olmalıdır. Örneğin kaynak çalışması yapılacak bir alanda gerekli sıcak çalışma prosedürlerinin uygulanması ve kontrollü bir çalışma yapılması gibi. Bu aşamadan sonra yangın güvenliğinin birçok disiplini bir araya getiren bir konu olduğunu aklımızdan çıkarılmadan konuya yaklaşmalıyız. Bir binanın yangın güvenliğinden emin olmak istiyorsak; acil çıkış yollarının düzenlenmesi, binalarda kullanılan yapı malzemelerinin yangın performanslarının belirlenmesi gibi konuları içeren “Mimari ve Yapısal Yangın Önlemleri” unutulmamalı, yangınları erken safhada algılayıp insanların canlı bir şekilde tahliye edilmesini sağlamak için “Yangın Algılama ve Uyarı Sistemleri” tasarlanmalı, yangınları başladığı yerde hapsetmek, duman üretimini baskılamak ya da yangınları söndürmek için “Yangından Korunum Sistemleri” kullanmalıyız. Tabi ki yangın güvenliği konusunda toplumuzu bilinçlendirmek, tatbikatlar düzenlemek, uygulamalı eğitimleri göz ardı etmemek de yangın güvenliği açısından son derece önemlidir.

Özetle; yangın güvenliği, risk analizi ile başlamalı ve yangınlar meydana gelmeden gerekli tedbirler alınmalıdır. Mimari ve yapısal yangın güvenliği konuları göz ardı edilmemeli, yangın algılama ve uyarı sistemleri her zaman hazır halde bulundurulmalı, yangınlara müdahale edebilmek için gerekli yangından korunum sistemleri tasarlanmalıdır. Tatbikatlar ve eğitimler ise her zaman hayatımızın bir parçası haline getirilmelidir.

17.06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden Etkilenen Endüstriyel Binalarda Gözlenen Hasarlar ve Risk Azaltıcı Öneriler

Ceyhun Eren

*Kahramanmaraş Merkezli Depremlerde hayatını kaybedenlerin anısına
saygıyla...*

06.02.2023 günü, merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw 7.7 ve Mw 7.6 büyüklüğünde meydana gelen iki büyük deprem, son yüzyılda Türkiye’de yaşanan en yıkıcı ve etki alanı en geniş depremler olarak kayda geçmiştir. Depremlerin yarattığı ivme değerlerini incelediğimizde, Kahramanmaraş’ta ölçülen en yüksek ivme 0,66 g (Kuzey-Güney doğrultusu) iken Hatay’da özellikle zemin büyütme faktörünün etkisiyle 1,37 g (Kuzey-Güney doğrultusu) gibi oldukça yüksek değerlere ulaştığı tespit edilmiştir. Daha önce karşılaşılmadığı kadar kısa aralıklarla (9 saat) meydana gelen ve oldukça yüksek ivme değerleri yaratan depremler, Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Malatya, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ’da çok şiddetli hissedilmiş 50.000’den fazla can kaybı ve ağır hasara

neden olmuştur. Deprem Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 11 ili içine alan yaklaşık 110.000 km²'lik bir alanda etkili olmuştur. Meydana gelen depremlerde bölgede bulunan endüstriyel tesislerde hem yapısal hem de yapısal olmayan hasarlar nedeniyle büyük maddi zararlar ve iş kesintileri yaşanmıştır.

TÜSİAD Deprem Görev Gücü olarak Kahramanmaraş ve çevresinde faaliyet gösteren endüstriyel tesislere saha ziyaretleri düzenlenmiş, incelenen hasarlara ilişkin olarak önemli tespitler yapılmıştır. Büyük bir bölümü yüksek deprem riski altında olan ülkemizde yaşanabilecek bundan sonraki olası depremlerde meydana gelecek hasarların azaltılması ve önlenmesi amacıyla tespit edilen önemli bu konular, risk azaltıcı öneriler şeklinde 10 madde ile özetlenmeye çalışılmıştır.

Bu maddeler arasında öne çıkan en temel konu, endüstriyel binaların verimli tarım arazileri yerine uygun zemin koşullarına sahip bölgelere inşa edilmesi gerektiğidir. Bununla birlikte yapı taşıyıcı sistemi tasarımında Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği'nde belirtilen kurallara eksiksiz uyulması ve inşaat sırasında yapısal ve mimari kusurlar oluşması engellenerek gerek malzeme kalitesi gerekse işçilik detaylarına özen gösterilmesi büyük önem taşımaktadır. Yaşanan büyük hasarlardan çıkarılan en önemli derslerden bir diğeri, endüstriyel binaların tasarımında dikkate alınmayan sonradan eklenen bölümler ve gerekli dinamik analizler yapılmadan bina çatılarına güneş enerji panelleri kurulmasıdır. Daha önce böylesine büyük bir risk oluşturacağı literatürde rastlanmayan bu önemli konu, aynı konut binaları gibi "Kontrollü Hasar" ya da "Can Güvenliği" Performans Hedefi ile inşa edilen endüstriyel binalara getirdiği ilave yüklerle birlikte büyük yapısal hasarların yaşanmasına ve çatıların çökmesine neden olduğu gözlenmiştir. Yapısal hasarların yanında, özellikle endüstriyel binalar için büyük maddi değere sahip, yapısal olmayan elemanlardan (demirbaş, dekorasyon, makine-tesisat, emtia grupları) kaynaklanan büyük maddi zararlar, deprem sonrası yangınlar, enerji kesintileri, veri kayıpları ve sonucunda iş kesintileri yaşandığı gözlenmiştir. Gerek maddi kayıpların eksiksiz tazmini gerekse iş kesintileri karşısında da güvenceye sahip olmak adına deprem sigortasının önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Son olarak iş süreklilik planlarına pandemi

süreciyle birlikte dahil olmaya başlayan çalışanlarının evlerinin risk seviyesinin belirlenmesi, evi ağır hasar görmüş çalışanların barınma ihtiyaçlarının karşılanması için nasıl bir çözüm üretileceği, çalışanlara psikolojik olarak da destek verilmesi konularının işletmelerin faaliyetlerine yeniden başlayabilmesi adına büyük önem taşıdığı görülmüştür.

Not: Ülkemizde gelecek yıllarda yaşanabilecek olası depremlerde meydana gelecek hasarların azaltılması ve önlenmesi amacıyla hazırlanan bu önemli çalışmaya, yaşanan üzücü depremlerden sonra edindikleri değerli tecrübelerini bizlerle paylaşıp endüstriyel tesislerinde inceleme yapılmasına ve ilgili hasar fotoğraflarının yayınlanmasına izin vererek büyük katkı sağlayan tüm kurum ve kuruluşlarımıza içtenlikle teşekkürlerimizi sunarız.

1- Deprem Tehlikesi ve Zemin Yapısı

Üç farklı yönde hareket eden deprem dalgasının yarattığı yer hareketlerinin, yapıların depremin odağına olan uzaklığının yanında zemin yapısı ve konumuna göre (Tepe - Ova ilişkisi) büyük değişim gösterdiği gözlenmiştir. Yaşanılan üzücü depremlerden de açıkça görüldüğü üzere zayıf zemin yapısının gelen depremlerin dalga boylarını önemli ölçüde artırdığı ve yavaşlayan dalga hızının, yer hareketine maruz kalma süresini uzattığı tespit edilmiştir. Bu tip zeminler üzerine inşa edilmiş yapıların çok daha büyük yer hareketlerine maruz kaldığı söylenebilir. Bununla birlikte yer altı su seviyelerinin de yüksek olduğu gevşek daneli zeminlerde (kumlu- siltli zeminlerde), "Zemin Sıvılaşması" olarak adlandırılan, yer sarsıntısı sırasında toprak parçacıkları aşağıya çökerken suyun yükselmesi nedeniyle zeminin taşıma gücünü kaybetmesi sonucunda temel yapısı bu özellikteki zeminlere uygun olmayan binaların yan yatması ya da zemine oturması şeklinde hasarlar yaşanmıştır.

Bina tasarımı öncesinde detaylı zemin etüdü çalışmaları yürütülmesi ve zemine uygun temel sistemi seçilmesi büyük önem taşımaktadır. Tüm bu çalışmaların yanında doğanın sesine kulak vererek verimli tarım arazilerine, fabrika binaları ya da konut binaları inşa edilmemelidir.

2- Yapısal Etkenler

Genel olarak tek katlı prefabrik betonarme yapı tarzına sahip endüstriyel binalardan ağır hasar yaşananların, inşaat tarihleriyle de ilişkilendirilebilecek şekilde 35 x 35 cm ya da 45 x 45 cm kolon kesitlerine sahip olduğu; 60 x 60 cm ve üzeri kolon kesitlerine sahip olanların ise plastik şekil değiştirmeler gözlenirse de mimari kusuru bulunmayan binalarda hasar seviyesinin genellikle "Kontrollü Hasar" bölgesinde kaldığı tespit edilmiştir. Orta ve Ağır seviyede hasar alan prefabrik betonarme kolonların konuyla ilgili yapılan analitik çalışmalarda varsayıldığı gibi birden fazla makasa sahip yapılarda, taşıdığı eksenel yük açısından en elverişsiz kolon olan orta kolonlarda yaşandığı gözlenmiştir. İncelenen en çarpıcı hasarlardan birinde gerek donatı oranı gerekse etriye sıklığı (10 cm) deprem yönetmeliğine uygun olan 45 x 45 cm'lik kesite sahip 6,5 m yüksekliğindeki prefabrik betonarme kolonun önemli seviyede plastik şekil değiştirmeye maruz kalarak tepe yer değiştirmesinin 105 cm olduğu ölçülmüştür.

Şekil 1. (a) Deprem sırasında önemli ölçüde şekil değiştirmeye maruz kalmış prefabrik betonarme kolon (45 x 45 cm) (b) hasar yaşanmamış kolon (60 x 60 cm)

Süneklik kapasitesi yani yer değiştirme kapasitesi yüksek olan endüstriyel binaların taşıyıcı sistemi tasarımı sırasında deprem yönetmeliğinde belirtilen

kurallara uyulması, binaların deprem sırasındaki davranışı açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü binaların yıkılmasının ana sebebi maruz kalınan deprem kuvvetine karşı dayanım eksikliği değil yapı elemanlarının yeteri kadar yer değiştirme ya da şekil değişikliği yapamamasıdır.

Aynı konut binaları gibi “Kontrollü Hasar” ya da “Can Güvenliği” Performans Hedefi ile inşa edilen endüstriyel binalara yönelik yapısal ve de yapısal olmayan performans analizleri gerçekleştirilmeli sonucunda tespit edilen risklere karşı gerekli önleyici aksiyonlar alınmalıdır.

Yeni yapılacak endüstriyel binaların tasarımı sırasında ise büyük maddi kayıpların önlenmesinin yanında operasyonel devamlılığın sağlanabilmesi adına “Kesintisiz Kullanım” Performans hedefi seçilmesi önerilir. Bu performans hedefinin gerçekleştirilebilmesi için bina maliyetinde sadece %10-15 oranında bir artışın yeterli olacağı akılda tutulmalıdır.

3- Malzeme Kalitesi ve İşçilik

Betonarme binaların sünek davranışı sırasında büyük önem taşıyan etriye sıklığı prefabrik betonarme binalarda genel olarak 10 cm’de bir olsa da hasar yaşanan prefabrik betonarme kolonlarda yer yer 20 cm olduğu bununla birlikte etriye donatı çapının da yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Beton kalitesinde yer yer agrega sorunları gözlemlense de görece yeni inşa edilmiş binalarda beton kalitesinin iyi seviyelerde olduğu söylenebilir.

Şekil 2. Etriye cinsi ve sıklığı uygun olmayan prefabrik betonarme kolonda (35 x 35 cm'lik kesite sahip) yaşanan şekil değişikliği (boyuna donatıların akması) örneği

Betonarme binaların deprem performansı detaylarda gizli olduğundan yapılacak yapısal deprem performans analizleri sırasında Karot örneği alınması ve özellikle birleşim bölgelerinde boyuna donatı oranı ile etriyelerin çap ve sıklığının ölçülmesi büyük önem taşımaktadır.

4- Yapısal Olmayan Deprem Hasarları

Özellikle sıradan konut binaları gibi “Kontrollü Hasar” ya da “Can Güvenliği” performans hedefiyle tasarlanan endüstriyel binalarda, makine parkının devrilmesi ya da ötelenmesi, yağmurlama sistemi ya da doğalgaz borularının kırılması, halatları kopan asansörlerin zarar görmesi, asma tavanların çökmesi, cam kırılması, rafların devrilmesi, elektrik panosu ve bilgi sistemleri kabinlerinin devrilmesi gibi büyük zararlarla sonuçlanan yapısal olmayan deprem hasarları yaşandığı gözlenmiştir. Ek olarak yaşanan bu hasarların endüstriyel tesislerde oldukça uzun bir dönemi kapsayacak iş kesintileri yaşanmasına da neden olacağı söylenebilir.

(a)

(b)

(c)

Şekil 3. (a) Asma tavan çökmesi ve cam kırılması (b) Yağmurlama Sistemi borularının kırılması (c) Makine parkında yaşanan çökme ve yer değiştirmeler

Özellikle yapılarda kullanılacak elektrik tesisleri ve tesisatlarındaki sismik

dayanım gerektiren donanımın/cihazların (jeneratör, trafo, sanayi tipi panolar, bilgi işlem kabinleri, vb.) sismik koruma için kullanılan tüm malzemelerin satın alınması aşamasında, ilgili standartlar doğrultusunda akredite kuruluşlarda gerçekleştirilen deprem test raporu talep edilmesi önerilir.

Bu donanımın/cihazların yapılar içindeki yerleşimleri sırasında sismik deneydeki bağlantı detaylarının aynen uygulanması çok önemlidir. Kablo taşıyıcıları, borular vb. tesisatlarının montaj detaylarının olası deprem tehlikesi göz önüne alınarak tasarlanması ve sonrasında uygulanması, sismik halat kullanılması durumunda ise sistemin akredite laboratuvarlarda testten geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

5- Yapısal ve Mimari Kusurlar

Betonarme binalarda gözlenen tasarım konusundaki eksikliklere ilave olarak gerek mimari gerekse yapısal kusurlar da eklendiğinde yaşanan hasar boyutlarının önemli ölçüde arttığı gözlenmiştir.

Şekil 4. Çıkma yapı tarzında inşa edilmiş ve kat mekanizması nedeniyle (a) tamamen yıkılmış (b) ağır hasar almış iki benzer bina

Geçmiş yıllarda yaşanan depremlerden de gözlemlendiği üzere binaların oturma alanlarının kare ya da dikdörtgen yerine U, T, L şeklinde ya da asimetrik

plana sahip olması, giriş kat üstünden itibaren daha geniş alana sahip (Çıkma Yapı Tarzı) olması, giriş katın mağaza ya da dükkan; üst katların konut olarak kullanılması ve giriş kat kolon yüksekliklerinin üst katlara oranla daha fazla olması (Yumuşak Kat), özellikle kat seviyeleri farklı olan binaların bitişik nizamda inşa edilmiş olmaları (Çekiçleme), dış cephe kolonlarının arasındaki dolgu duvarların belirli bir seviyeye kadar örülerek üst kısımlarının bant pencere şeklinde bırakılması (Kısa Kolon) kusurları maalesef büyük hasarlar yaşanmasına neden olmuştur. Geçmiş depremlerde gözlenen bu kusurların yeni inşa edilen binalarda yapılmamasına büyük özen gösterilmelidir.

6- Binalara Sonradan Eklenen Bölümler

Endüstriyel binalarda karşı karşıya olunan risklerin doğru bir şekilde yönetilmesini sağlayabilmek adına risk yönetimi çalışmalarına henüz proje aşamasında başlanması büyük önem taşımaktadır. Böylece binanın kullanım amacına göre güvenli bir şekilde tasarımı ve inşası mümkün olabilmektedir.

Şekil 5. Tek katlı prefabrik betonarme dış cephe kolonunda "Kısa Kolon" kusuru nedeniyle hasar yaşanması (60 x 60 cm'lik kesite sahip)

Binalar gerekli tasarım koşullarına uygun olarak inşa edildikten sonra binanın deprem davranışı hesaba katılmadan yapılan revizyonlar ve ek bölümler binalarda beklenmedik deprem hasarları yaşanmasına neden olabilmektedir. Şekil 5. Tek katlı prefabrik betonarme yapı tarzında tasarlanarak inşa edilen binaya

sonradan betonarme kolona bitişik nizamda belirli bir seviyeye kadar duvar örülerek yapılan ek bölümün yaşanan çekiçleme hareketi ile "Kısa Kolon" kusunun ortaya çıkması ve kolonun tuğla duvar bitimine karşılık gelen bölümünde, ek bir mesnet varmışçasına şekil değiştirme yaşandığını göstermektedir.

7- Endüstriyel Binaların Çatılarına GES Kurulması

Son yıllarda özellikle çevresel riskler ve iklim değişikliğinin etkinlerinin azaltılmasına yönelik önemli adımlar atılırken temiz enerji kaynaklarının başında gelen güneş enerjisine ilgi ve talebin arttığı bilinmektedir. Bu çerçevede endüstriyel binalarımızda da çatı tipi güneş panelleri kullanımı son dönemde önemli ölçüde artmaya başlamıştır. Bölgedeki incelemelerimizde depremten dolayı yapısal anlamda ağır hasar alan ve çatı çökmelerinin de yaşandığı binaların büyük çoğunluğunun çatısında güneş paneli bulunduğu tespit edilmiştir. Deprem mühendisliğinde kullanılan formüllerin başında gelen Isaac Newton'un 2. Hareket Yasası'nda özetlediği $F = m \cdot a$ (Kuvvet = kütle x ivme) formülünden anlaşılacağı üzere yer hareketine neden olan kuvvetin, deprem dalgasının yüzeyde yarattığı en yüksek ivme ile ilişkili olduğundan basitçe bir bina ne kadar ağırsa o kadar fazla deprem kuvvetine maruz kalacağı söylenebilir.

Şekil 6. Çatılarında güneş paneli bulunan iki farklı prefabrik betonarme yapıda deprem nedeniyle yaşanan ağır hasar örneği

Buradan hareketle binanın tasarımı aşamasında hesaba katılmayan çatıdaki bu ek yükler, ilave deprem yükleri yarattığı ve prefabrik betonarme kolonların yer değiştirmeler sırasında ikincil yüklere maruz kaldığı belirtilebilir. Sonuç olarak kolonlara gelen ilave yer değiştirme taleplerinin karşılanamadığı durumlarda yapısal çökmeler kaçınılmaz olarak yaşanmıştır.

Endüstriyel binalarda çatı tipi güneş paneli kullanımı planlanması durumunda en uygun çözüm olarak binanın tasarımı aşamasında bu konunun değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Mevcut binaların çatılarına güneş paneli kurulmak istendiğinde ise sadece statik analiz değil olası deprem yüklerine karşı dinamik analiz de yapılarak bu gelen ilave ağırlığın bina performansında olumsuz bir etki yaratıp yaratmayacağı ortaya çıkarılmalıdır. Bu yeni durum karşısında binanın talep karşısında performans seviyesi, tasarımda öngörülen değerlerden daha olumsuz bir bölgeye geliyorsa panel yerleşiminin binada yapılacak uygun güçlendirme çalışmaları sonrasında yapılması daha uygun olacaktır.

8- Depremın Dolaylı Etkileri – Deprem Sonrası Yangınlar

Depremler sırasında yaşanan yer hareketleri, binaların yapı elemanlarındaki yer değiştirmelere ve bina zeminine etki eden ivmelere bağlı olarak bina içinde asılı olan borular, aydınlatma tesisatları ve havalandırma sistemleri ile zemine monte edilmiş elektrik panoları, trafolar, şarj üniteleri, UPS, jeneratör, pompa grupları, basınçlı tüpler ve kimyasal madde tankları gibi yardımcı ünitelerin devrilmesine, kopmasına düşmesine neden olabilmektedir. Bu durumda yanıcı maddelerin tutuşma sıcaklığına ulaştırabilecek kıvılcım meydana gelebilecektir. Kıvılcım kaynağına yakın konumda yanıcı madde depolaması bulunması ya da boya, tiner gibi parlayıcı madde depolamaları yapılması da başlayan ufak çaptaki yangının büyümesine neden olacaktır. Bunun yanında binada, yanıcı özellikteki malzemeler ile izole edilmiş çatı ve cephe kaplamalarının kullanılması durumunda başlayan bir yangın çok daha kısa sürede kısa süre içinde müdahale edilemez ise yangın tüm binayı etkisi altına alacaktır. Yıkıcı depremler sırasında

müdahale imkanının da sınırlı olacağı düşünüldüğünde hasarın boyutları oldukça yüksek seviyelere çıkabilecektir.

Bu riskin farkında olarak ısı ve kıvılcım kaynakları ile borular, basınçlı tüpler ve kimyasal madde tanklarının standartlara uygun şekilde sabitlenmesi, sertifikası bulunan sismik askılama elemanları ile yapı taşıyıcı elemanlara asılması büyük önem taşımaktadır. Yanıcı madde kullanılan ya da depolanan binalarda yangın algılama ve otomatik söndürme sistemi kurulmuş olması yapı performansına bağlı olarak olası yangın hasarını azaltacaktır.

Şekil 7. Deprem sonrası çıkan bir yangında büyük bir hasar yaşanan endüstriyel tesis binası

9- Deprem Sigortasının Önemi

Olası büyük depremlerden sonra yaşanan maddi hasarlar tazmin edilerek deprem öncesindeki işleyişe dönülebilmesi adına sigortanın önemi büyüktür. Bu noktada deprem sigortasına yönelik olarak gerek sigorta bedelinin gerekse poliçe yapısının eksiksiz biçimde ilgili tüm riskleri kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekir. Endüstriyel tesislerde yaşanan yapısal ve yapısal olmayan hasarların, maddi kayıpların yanında oldukça uzun bir dönemi kapsayacak iş kesintileri yaşanmasına da neden olacağı söylenebilir. Geçmiş deprem hasarlarından edinilen tecrübelerde hasar yaşamış tesislerin yeniden ayağa kalkması 1 yıllık bir süreyi bile geçmektedir. Bu nedenle deprem riskine yönelik alınacak sigorta poliçelerinde Kar Kaybı / İş Durması Sigorta teminatının da bulunmasının ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşılmıştır.

10- İş Süreklilik Planlarının Bölgesel Felaketlere Karşı Detaylandırılması

Kritik iş süreçlerinin, hedeflenen sürelerde önceden belirlenen kaynaklarla ayağa kaldırılarak kurumun öncelikle marka değeri ile müşteriler nezdindeki itibarını korumayı ve sonrasında da işin devamını sağlamayı amaçlayan İş Süreklilik Planları, genellikle belirli bir risk konusu yerine kritik süreçlerin devamlılığı üzerine hazırlanır. Ancak bu durum, deprem ve sel gibi bölgesel afetlerde olası kilit adımların daha gerçekçi bir şekilde belirlenebilmesi adına eksiklik yaşanmasına neden olabilir. Bu nedenle iş süreklilik planlarına pandemi ile dahil olmaya başlayan endüstriyel tesis çalışanlarının evlerinin risk seviyesinin belirlenmesi, evi ağır hasar görmüş çalışanların barınma ihtiyaçlarının karşılanması için nasıl bir çözüm üretileceği, çalışanlara psikolojik olarak destek verilmesi konularının da iş süreklilik planlaması kapsamına alınması büyük önem taşımaktadır.

Olası bir büyük deprem sonrasında karşı karşıya kalınacak en önemli problemlerin başında mevcut binaların, kısa süre içinde hasar tespiti yapılarak kullanılıp kullanılmama kararının verilmesi gelecektir. Bu noktada özellikle yüksek katlı binalar ile kritik binalara yapı sağlığı izleme sistemi kurulması büyük önem taşımaktadır. Yapı sağlığı izleme sistemi, kısaca binaların bulunduğu bölgeye (açık alan) ve binaların belirli katlarına yerleştirilen ivme ölçerler yardımıyla yer hareketleri ile binaların davranışlarının sürekli izlenerek binanın temel özelliklerinin ortaya çıkarılması ve olası bir büyük depremden sonra kısa süre içinde bina güvenlik raporu oluşturulması olarak tanımlanabilir. Bu sistem yardımıyla ufak depremler sırasında belirlenen bina davranış özellikleri, olası büyük depremler sırasında binanın performans seviyesinin ne olacağının yüksek doğruluk seviyesi ile önceden belirlenmesini sağlayacaktır. Ek olarak depremler sırasında, önceden belirlenen eşik ivme değerlerinin aşılmamasına göre asansör, elektrik tesisatı, doğalgaz vb. yardımcı ünitelerin kesinti ya da devamlılığının sağlanması, farklı senaryolara göre binadaki anons sisteminin devreye alınması adına da kullanılabilir.

18. Yangın Sigortalarında İş Durması / Kar Kaybı Hasarlarının Etkin Yönetimi

Kutluhan Cazgır

Yangın sigortasına bağlı kar kaybı sigortası kapsamında sigortalı adresteki poliçe vadesi içinde meydana gelen bir hasar sonucu işin durmasıyla sigorta bedelini aşmamak üzere cirodaki azalma ve artan çalışma masrafları başlıkları altında sigortalının brüt kârında meydana gelecek azalmalar sigorta bedeline kadar teminat altındadır.

Majör bir yangın hasarı sonrası maddi hasar her zaman gözümüzün önünde olmasının etkisiyle ilgimizi daha çok çeker. Doğal olarak gazete haberleri, sigortalıdan veya eksperden gelen bilgiler, bizlerin hasar yerine gittikten sonra edindiğimiz tüm bilgiler maddi hasarla ilgilidir.

Biz de olması gerektiği gibi doğrudan hasar olarak adlandırdığımız maddi hasar kısmını tespit ve analiz ederek süreci başlatırız.

Ama çoğu durumda kar kaybı, pazar kaybı, repütasyon kaybı gibi dolaylı hasarların toplamı, doğrudan hasarları geçebilmektedir.

Bu bağlamda bu dolaylı zararların en önemlilerinden biri olan kar kaybı hasarını değerlendirirken deyim yerindeyse buz dağının görünmeyen kısmı olabilecek kar kaybı taleplerinin etkin ve mümkün mertebe sürprizden uzak yönetilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar;

- Kar kaybı teminatının tetiklendiğinin tespiti (İlk muallak)
- Maddi hasar tespiti aşamasında kar kaybı açısından yapılması gerekenler
- Hasar tazmin yönteminin belirlenmesi ve kar kaybına etkisi

- Kar kaybını azaltmak veya giderleri düşürmek için alınabilecek diğer önlemler, kar kaybı hesaplamasının kontrol ve değerlendirilmesi

- Kar kaybı teminatının tetiklendiğinin tespiti (İlk muallak)

İlk kritik konu; hasar tespiti aşamasında potansiyel kar kaybının hem yangın poliçesi genel şartlarınca ve hem de poliçe teminatı özel şartlarınca teminata giren bir hal sonucu oluşup oluşmadığının tespitidir. Maddi hasar tespitinin ilk aşaması aynı zamanda kar kaybı teminatının da tetiklenip tetiklenmediğini ortaya çıkartacaktır.

Teminatın tetiklendiğini anladıktan sonra mevzuatsal olarak kar kaybı için de muallak oluşturulması gereken bir aşamaya gelinmiştir. Bu aşamada kar kaybı teminatı için de sınırlı bilgimizle ve muhtemelen eksperimizin öngörüsü ile bir muallak belirlenmektedir. Bu noktada eğer işletmede faaliyet ve üretim tamamen durmuşsa, eksperimizin tahmini faaliyete başlama süresini esas alarak bu süreyi poliçedeki teminata oranlayarak ilk muallak belirlenmektedir. Eğer kısmi bir hasar meydana gelmiş ve faaliyet kısmen devam edebiliyorsa burada mevcut durumdaki üretim kapasitesinin belirlenmesi oldukça önemli olup hesaplamalarımıza bu oranı da dahil etmemiz gerekmektedir. Bu noktada eksperden bir ön rapor istemek faydalı olacaktır.

Bu süreçte, ilerleyen aşamalarda hesaplamalarda ve ödeme kararında önemli etkisi olacak sigortalımızın faaliyet konusuna dair olabildiğince fazla bilgi edinmemiz önemlidir. Bu bilgiler;

Ne gibi ürünler, nasıl süreçlerle üretiliyor ve satılıyor?

Bu faaliyetleri gerçekleştirirken sabit hangi masrafları var?

Stokları ne durumda?

Kira giderleri var mı?

Kapasitesi nedir ve ne kadar kullanılıyor?

İş sürekliliği ile ilgili nasıl bir planları var?

Genellikle poliçelerimiz bir süre ve bir tutar ile kar kaybını teminat altına alır. Ayrıca bu enflasyonist ortamda eğer gerekli güncellemeler yapılmadıysa ve poliçe dövizli değilse eksik sigortanın varlığını büyük oranda tespit edebileceğimiz bir aşamadır. Ancak nihai oran, tüm incelemelerden sonra belli olacaktır.

Kar kaybını azaltmak veya giderleri düşürmek için alınabilecek aksiyonların belirlenmesi

Anarım /değişime konu olacak varlıklar

Eğer kar kaybı teminatı var ise yangın hasarını gidermek adına vereceğimiz her kararda bu makine/tesisat hele ki işi aksatıcı etkisi varsa ki büyük ihtimalle olacaktır bu teminatın varlığını göz önüne almamız gerekmektedir.

Örneğin bir makinenin onarılması:

Yenisinin temin edilmesi: 1.000.000 dolar

Anarımı: 300.000 dolar ise

Sadece rakamlar üzerinden bu karar verilmeyecek olup, aldığımız kararın faaliyetin yeniden başlamasına etkisi de değerlendirilmelidir. Daha ucuz olan yöntem, kar kaybı süresini uzatacak ise bunu da karar mekanizmasında dikkate almak gerekir. Veya ucuz olan yöntem aynı zamanda da kısa sürecek ise makine ve tesisatlar da bu durumla sıkça karşılaşılır, müşterinin iknası daha önemli hale gelmektedir.

Bu noktada geçici onarım da bir yöntem olabilir. Yenisi gelene kadar belki daha kısıtlı bir kapasite ile en azından çalışılacak olunması tercih edilebilecek bir yöntem olabilir.

Çalışacağımız onarım firmasının iyi seçilmesi önemlidir. Onarım yaparak tasarruf edileceği düşüncesi ile seçilen bu yolda onarımın uzun sürmesi nedeniyle zararlı çıkılabilir veya bir makine/ekipmandan bahsediliyorsa onarımı başarılı olmayabilir ve yenisini sipariş etmekte zaman kaybettirilmiş olunabilir. Aynı zamanda kalite sorunları nedeniyle ek başka riskler ortaya çıkabilir.

Alternatif üretim yeri

Bina hasarı yoğun bir hasarda kiralanacak bir yerde üretim ve faaliyet sürdürülebilecek ise veya sigortalının farklı bir lokasyonu varsa alternatif üretim yeri opsiyonu da bu aşamada değerlendirilmelidir.

Mamul ve yarı mamullerin alternatiflerinin tespiti

Üretimde kullanılacak yarı mamullerin temininin veya bu üretimin fason yapılmasının mümkün olup olmadığı hususlarının bu aşamada eksper ve sigortalı ile değerlendirilmesi de gerekmektedir.

Bir gazoz fabrikasının üretimi firma adına başka bir kuruluş tarafından yapılabilir mi? Bu mümkün olmakla birlikte faaliyetin tamamen durması değil, dışardan temin etmenin getirdiği ek maliyetler üstlenilebilir.

Giderlerin azaltılması

Faaliyet ciddi bir süre duracak ise bu faaliyet ile ilişkili değişken maliyetler de ortadan kalkacaktır. Malzeme kullanımı, enerji tüketimi, bakım vs gibi masraflar olmayacaktır. Ekspirin hesaplamalarına bu kalemleri eksiksiz dahil etmesi çok önemlidir.

Ayrıca eğer ciddi bir faaliyet durması varsa, sabit masraflarda tasarruf yapılacak kalemler ortaya çıkabilir. Burayı da incelemek gerekli olacaktır. Örneğin kira verilen bir depo var veya kısa dönem kiralık dağıtım araçları var ise artık bunları üstlenmesine gerek olmamaktadır.

Bu aşamada verilen kararlara göre muallakın eksper ile yeniden gözden geçirilmesi önemli olacaktır.

Hesaplama detayları

Alınan bilgi ve verilen kararların bu hesaplama yansıtılıp yansıtılmadığının kontrolü çok önemlidir. Öncelikle önceki yıllar ile üretim/satış rakamlarının karşılaştırılması gerekir. Mevcut yılın bütçelenmiş rakamlarının ve hasar

sonrası gerçekleşen ve beklenen rakamların karşılaştırılması gerekir. Değişken maliyetlerin hesaptan düşülüp düşülmediği kontrol edilmelidir.

Kar kaybının ne kadarının cironun kaybından ne kadarının artan masraflardan kaynaklandığı; üstlenilen ek masrafın, telafi edilen kardan yüksek veya poliçedeki ek masraflar teminatından yüksek olup olmadığının kontrolü de bu aşamada yapılmalıdır.

Son olarak bu aşamada hesaplama yükü eksperde ancak kontrol sorumluluğu ve bu hesaplama esas olacak kararları verme sorumluluğu, sigortacının üzerinde olmalıdır.

19. Tam Zıya ile Neticelenen Yangın Hasar Dosyalarında Önemli Hususlar

Özlem Karacaoğlu

Ziya ve Zayi Kavramları

Ziya - **ایض**, Arapça kökenli bir isim olup ışıık anlamına gelmektedir.

Ziya ise kaybolma, yitme anlamına gelen zayi kelimesinden türemiş, “malın zayi olması” olarak zıya kelimesi kullanılmaktadır.

Sigorta genel şartlarında da Zıya kelimesi kullanılmış ancak günümüzde ziya olarak kullanılmaktadır.

Tam Zıya Kavramı

Sigorta konusu malın zayi olmasından maksat, onun işlev görme yeteneğini veya değerini bütünüyle yitirmiş olmasıdır. O malın başlangıçtaki durumuna yeniden getirilmesi artık olanaklı değilse “tam zıya” söz konusu olur.

Tam zıya iki ayrı şekilde meydana gelebilir:

Gerçek tam zıya

Ekonomik tam zıya

Gerçek Tam Zıya

Gerçek tam zıya malın fizik olarak tahrip olmuş veya hiçbir biçimde onarılamaz durumda bulunması anlamına gelmektedir. Malın elden çıkmış olması hali

de sigorta ettiren için tümüyle tahrip olmasına eşdeğerdir. Eğer elden çıkmış olan malı geri elde etmek mevcut koşullarda olası görünmemekte ise, o malın gerçek tam ziyaya uğradığı sonucuna varılacaktır.

Ekonomik (Hükmi) Tam Zıya

Ekonomik tam zıya halinde, sigortacının tazminat yükümlülüğünün gerçek tam ziyada olduğu gibi malın eşdeğerinin edinilmesi için gereken tutar mı yoksa malın onarım bedeli mi esas alınarak belirleneceği sigorta sözleşmesi hükümlerine bakılarak saptanacaktır. Malın teknik açıdan onarılması mümkün olmakla birlikte, bunun gerektirdiği tutar sigorta değerine eşit veya sigorta değerinden daha yüksektir. Ekonomik tam zıya halinin varlığını belirlemek için sigorta konusu mala ilişkin hangi sigorta değerinin esas alınacağı önemlidir.

Sigorta Sözleşmesi Hükümlerinin Kontrolü

Sigorta Değerinin Tespiti: Poliçeye konu sigorta bedelleri üç şekilde belirlenmiş olabilir;

- **Yeni değer sigortası** söz konusu ise, malın yenisinin değeri (yaş ve kullanılmışlık nedeniyle indirimi yapılmadan) belirleyici olacaktır.

- **Rayiç değeri** ise, sigorta konusu mala eşdeğer bir malın riziko tarihindeki değeridir.

- Mutabakalı kıymet değeri ise, sigortalı ve eksperin uzlaştığı değerdir.

Ayrıca sigorta değer belirlenirken aşağıdaki hususlar da sigorta sözleşmesi hükümlerine bakılarak netleştirilmelidir.

- Sigorta Değerine KDV dahil mi ya da hariç midir?

- Sigortacının tazminat hesabı malın eşdeğerinin edinilmesi için gereken tutar mı yoksa malın onarım bedeli mi esas alınarak belirlenmiştir?

Poliçe Genişletmeleri / Ek Tazminat Kalemleri

Gerek rayiç değeri gerek yeni değer ve gerek mutabakatlı kıymet takdiri esasına göre yapılan sigortalarda; zayi olan malın yerine eşdeğerinin/yenisinin edinilmesi için sigorta ettirene kesilen faturaya ek olarak, onun bazı yönetim giderlerinin de tazminata dâhil edilmesi söz konusu olabilecektir.

Malın yenisinin/eşdeğerinin edinilmesi için sipariş, teslim alma, deneme ve zayi olan malın bulunduğu yere (kullanılmak üzere) getirilme maliyeti bu niteliktedir.

Söz konusu yönetim giderleri ile ilgili olarak ticari işletme sigortalarında (yeni) mala ilişkin faturaya belirli bir yüzde eklenmesinden çok, sigorta ettirenin genel işletme giderlerinin bu sayılan hususlar için harcadığı zamana (saat bazında) karşılık gelen kısmı temelinde bir hesaplama yapılmaktadır.

Tam Zıya Hasarı ve Poliçenin Durumu

Sigorta edilmiş rizikonun gerçekleşmesi ile tam zıya meydana geldiği takdirde sigorta teminatı sona erer.

Kısmi hasar halinde, sigorta bedeli, rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren, ödenen tazminat tutarı kadar eksilir. Sigorta bedelinin madde veya gruplara ayrılmış olması hallerinde de aynı yöntem uygulanır. Sigorta bedelinin eksildiği hallerde, sigorta ettirenin istediği tarihten itibaren gün esaslı ile prim alınmak suretiyle sigorta bedeli yükseltilebilir.

Hasar Durumunda Sigortalı ile İletişim

Sigortalıya poliçe şartları ve kapsamı varsa muafiyetler hakkında sigortaya bilgi verilmelidir. Hasar sürecinde yapılan masrafların doğru ve eksiksiz bir şekilde belgelenmesi önemlidir. Bu nedenle hasar sürecinde sigortalı ile doğru iletişim ve bilgilendirme yapılmalıdır. Ek tazminata konu olabilecek hükümler için yapılacak masrafların toplanması/not edilmesi ayrıca belirtilmemiştir. Poliçede Kar Kaybı teminatı var ise ayrıca duruş ile ilgili uğranan zararların tespiti için çalışmalar da paralelde yürütülmelidir. Tam zıya hasarlarında zayi olan kıymet için sigorta sonlanacağı için yeniden alımlarda yeni sigortanın

yaptırılması, inşaat vb. durumlar var ise önce CAR/EAR poliçelerinin yapılması ve geçici kabul ile sabit kıymet sigortasının yapılmasının takibi önem arz etmektedir.

Sonuç: Tam Zıya İle Neticelenen Yangın Teminatı Hasarlarında Dikkat Edilmesi Gerekenler

Poliçe sigorta bedeli belirlenirken hangi esasın alındığının (Rayiç, Gerçek Değer, Mutabakatlı Değer) tespiti,

KDV dahil mi / Hariç mi kontrolü,

Kısmi büyük hasarlarda malın eşdeğerinin edinilmesi için gereken tutar mı yoksa malın onarım bedeli mi esas alınarak belirleneceği ,

Ek maliyete konu esasların incelenmesi (sipariş, teslim alma, deneme ve zayi olan malın bulunduğu yere (kullanılmak üzere) getirilme maliyeti vb.),

Sigortalının tüm süreçler hakkında bilgilendirilmesi olarak özetlenebilir.

20. Teknoloji ve Sigorta

Selcen Seçginli

Yeni nesil teknolojileri kullanarak yangın ve ek teminat çerçevesinde ilgili riskin “*Risk ve Hasar Yönetimi*” hangi alanlarda iyileştirilebilir?

Hayatımıza nüfuz etmeye başlayan, son 5 yıldır ise özellikle iş ve özel hayatımızı tamamıyla dönüştüren teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme sigorta sektörünü de derinden etkiliyor. Değişen müşteri beklentileri, müşteri ihtiyaçları ve dijitalleşmeyle şekillenen iş yapış süreçlerini sigortacılıkta da değişimi kaçınılmaz hale getiriyor. Sigorta sektöründe teknoloji kullanımı, yeni bir terimi de ortaya çıkardı: Insurtech.

Insurtech, mevcut olarak kullanılan sigorta modelini daha kârlı, verimli ve etkili hale getirmek için yeni teknolojilerin kullanılması anlamına gelir. Sigorta teknolojisi (Insurtech), geleneksel sigorta endüstrisine dijital dönüşüm getiren ve teknoloji odaklı yenilikler sunan bir terimdir.

Insurtech, teminatın uygulanma ve ödeme şeklinin çeşitli şekillerde değiştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır:

Insurtechin Önemi

- Insurtech müşteri deneyimini geliştirir.
- Insurtech verimliliği artırır
- Insurtech kişiselleştirmeye önem verir.
- Insurtech esnekliği artırır.

- Insurtech işletme maliyetlerini azaltır.

- Insurtech dolandırıcılığı azaltır.

Insurtech Kullanımı

- Hasar Yönetimi

Geleneksel hasar yönetimi sisteminin dışında insurtech şirketleri belirli süreçleri otomatikleştiren ve sigorta (fraud detection) dolandırıcılığı tespit eden süreçler oluşturmayı hedeflemektedir. Hasar dosyaları ile ilgili veri toplamak ve bir araya getirmek için teknolojiye yararlanabilir.

- Sigorta Oluşturma

Sigortalama süreci, bireyin profilinin gözden geçirilmesini, risk profilinin değerlendirilmesini ve onlara kapsamlarını içeren bir sigorta paketi teklifi sunulmasını gerektirir. Müşteriye verilen bilgiler, çeşitli talepler kapsamında hak kazanabilecekleri tazminatın yanı sıra aylık primlerini de içerir.

Bu verilerin çoğu otomatik olarak çıkarılabilir veya toplanabilir. Bir müşterinin bilgi göndermesi gerekse bile, modern teknoloji, sürekli öğrenebilen, büyüyen ve daha bilinçli varsayımlarda bulunabilen geçmiş verilerle karşılaştırmak için birçok veriyi kullanır. Bu, bir poliçenin bireye genişletilip genişletilmeyeceğine ve ilgili risk düzeyi için hangi fiyatın adil olacağına verilerin kendisinin karar vermesi anlamına gelir.

- Sözleşmenin Yürütülmesi

Bir tazminat talebinin ödenmesi, farklı bir sigorta seviyesi kademesinin uygulanması, poliçe süresi içerisinde olan değişikliklerin işlenmesi veya yeni bir müşterinin onaylanmasıyla ilgili olsun, sigortayla ilgili olarak ortaya çıkan çok sayıda işlem vardır.

Bu işlemler bazı teknolojilerden yararlanarak akıllı sözleşmeler yürütülmek üzere tetiklenebilir. Bu, sözleşmeyi yürütmeye yönelik insan unsurunu ortadan

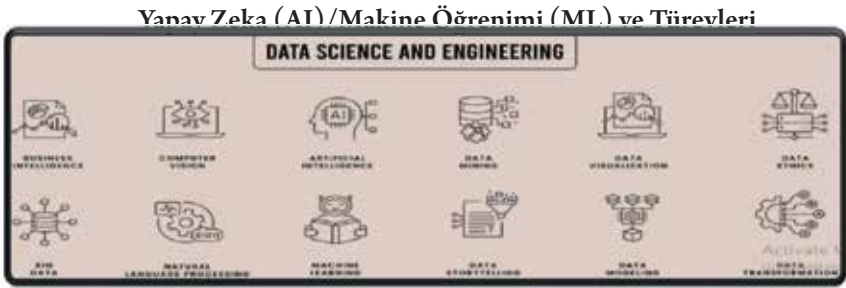
kaldırır ve tarafsız bir tarafın (yani teknolojinin) bir sözleşmenin kriterlerini değerlendirmesine ve uygun eylem planına karar vermesine olanak tanır.

- Risk Azaltma

Büyük veriler bilgi toplamak, analiz etmek ve özetlemek için kullanılabilir. Bu, bir müşterinin geçmiş faaliyetinin analiz edilmesini veya çok çeşitli talep türlerinin değerlendirilmesini içerir. Sigortacılar, toplanan bilgilere dayanarak dolandırıcılığı tespit edebilir, uygun olmayan riskleri tespit edebilir veya en çok nerede maruz kalabileceklerini daha iyi anlayabilir.

Insurtech Değişimini Yönlendiren Başlıca Teknolojiler

Sigorta teknolojisinde kullanılan ve sigortanın yapıma şeklini değiştiren, büyüyen ve gelişen bir teknoloji yelpazesi mevcut olmaya devam ediyor. Aşağıda, yararlanılan en dikkate değer teknolojiler yer almaktadır.

Yapay zekâ, makinelerin insan benzeri görevleri gerçekleştirmesini, deneyiminden öğrenmesini, yeni girdilere uyum sağlamasını mümkün kılan sistemlerdir. Yapay zekâ ile temelde insan yetkinliklerinin geliştirilmesi ve bunlara katkı sağlanması amaçlanır.

Yapay zekanın bir alt kümesi, makine öğrenimi, yani geçmiş verileri çıkarma ve tahmine dayalı modelleri derleme yeteneğidir. Bu modeller daha sonra bilgi dağıtmak için kullanılır ve bir geri bildirim döngüsüne ayarlanabilir.

Gelecekteki veriler modelde beslenirse, model demografik özelliklere veya risk profillerine dayalı olarak uygun primlerin nasıl hesaplanacağını “öğrenebilir” ve sürekli olarak değerlendirebilir.

Yapay zekâ tabanlı görüntü tanıma yazılımı (Computer Vision) sigorta şirketlerinin hasar yönetimi, riski değerlendirmesine uw süreçlerinde yardımcı olmaktadır.

Dolandırıcılık tespiti, araç hasar değerlendirmesi, büyük tesis sigortası değerlendirmesi, orman yangını risk değerlendirmesi, inşaat sahalarında gözetim amaçları ile kullanılır.

Otomasyon

Teknolojik araçların kendi başına bir işlemi yürütebildiği durumlarda, otomasyon araçlarından yararlanılmaktadır.

Robotic Process Automation (RPA) nedir?

RPA(Robotic Process Automation) sıkıcı bulduğumuz ve rutinleşmiş manuel işlerimizi bilgisayar üzerinde taklit ederek üstesinden gelen ve bu işleri sektörde “Dijital Asistanımız” olarak da tanımlanan yazılım robotlarına aktaran bir yazılımdır.

RPA Yetenekleri

Farklı sistemlere bağlanır veya farklı sistemlere girer

Verileri yönetir, giriş yapar, stoklar ve düzenler

Faaliyetleri izler ve kontrol eder

Kullanıcı iletişimi için standart e-posta yazar

Kurallara dayalı hesaplamaları yürütür, veri detaylandırma yapar

Yapılandırılmış bilgileri toplar, işler

RPA Limitleri

Elle yazılmış belge okuma

Belge anlam analizi ve anlaşılması

Ortam değişiklikleri veya değişikliklerinin tanımlanması

Fiziksel çıktı üretimi

Konuşmak, yazmak, dinlemek veya insani iletişim becerisi gerektiren her türlü muhakeme/eylem

RPA-Robotik Process Automation Faydaları

RPA-Robotik Process Automation faydaları		Ger Dönüş Hızı: 3 - 6 ay
HIZLI	 İnsana göre 2-3x kat daha hızlı.	
ESNEK	 RPA bot hemen hemen bütün işlemlerini tasarımla tanımlanabilir.	
KOLAY UYGULAMA	 Makro kaydedilerek ve sınırlı olarak programlama araçları RPA çözümlerini programlamayı kolaylaştırır.	
KESİNTİSİZ UYGULAMA	 24 x 7 x 365 full mizansifik.	
ÖLÇEKLENEBİLİR	 RPA araçları, yönetilen bir iş robotları yüzlerce robota kadar yüksek ölçeklenebilirliğe izin verir.	
HIZLA DEĞERE DÖNER	 Uygulamada, yapı ve güvenliği potansiyelinde büyük ve hızlı değişikliğe gerek yok.	
YÖNETİŞİM	 IT tarafından entegre edilir ve yönetilir, denetlenebilir.	
MALİYET	 Yaklaşık olarak sistem entegrasyonundan 4x kat daha ucuz.	

NLP (Natural Language Processing)

Hasar Yönetimi : Hasar-doküman yönetimini otomatikleştirmek, artan dolandırıcılık kalıplarını tespit etmek. Bilgi veri tabanı oluşturmak, veri girişi, veri doğrulama yapmak

Müşteri İlişkileri: NLP eğitilmiş botlar, müşteri taleplerini anlayarak doğru yanıtlar verir ve sigorta şirketlerinin çok daha kısa sürede daha fazla sorguyu ele almasına ve insan kaynağını daha yüksek değerli görevlere ayırmasına olanak tanır. Müşteri destek çalışanlarının araştırma yapmasına ve mevcut talepleri hızlı bir şekilde filtrelemesine, bulmasına ve sınıflandırmasına yardımcı olabilir.

Hukuk: Yargı kararlarının özetlenmesi, hukuk dava analizi, metin madenciliği, sözleşme yönetimini mümkün kılar.

Sağlık: Hastalık semptomlarını analiz ederek doğru tanı tedavi önerileri yapabilir, ilaç geliştirme, hasta takibi yapılabilir.

NLP (Natural Language Processing) bilgisayarların çeşitli bağlamlarda metni otomatik olarak okumasını, anlamasını ve metinden anlam çıkarmasını sağlayan yapay zekanın bir alt alanıdır.

VR ve AR Sanal ve Artırılmış Gerçeklik

VR ve AR olumlu bir müşteri deneyimine yol açar ve müşteri hizmetleri temsilcilerine olan ihtiyacı azaltır.

VR ve AR bir çalışma ortamını ve çalışanların karşılaşılabileceği riskleri ve tehlikeleri simüle edebilir; bu da çalışanların eğitimi ve rehabilitasyonu açısından harikadır.

VR-AR, sigorta şirketlerinin çeşitli nesnelere hasarlı alanını belirlemesine ve hasarın fotoğraflarından oluşturulan üç boyutlu modelleri kullanarak 360 derecelik değerlendirme sağlamasına yardımcı olur. Teknik uzmanlar, kazadan önceki ve sonraki nesne durumunu temsil eden nesne görüntülerini üst üste koyarak hasar hacmini anlayabilmektedir.

Block Chain Nasıl Çalışır?

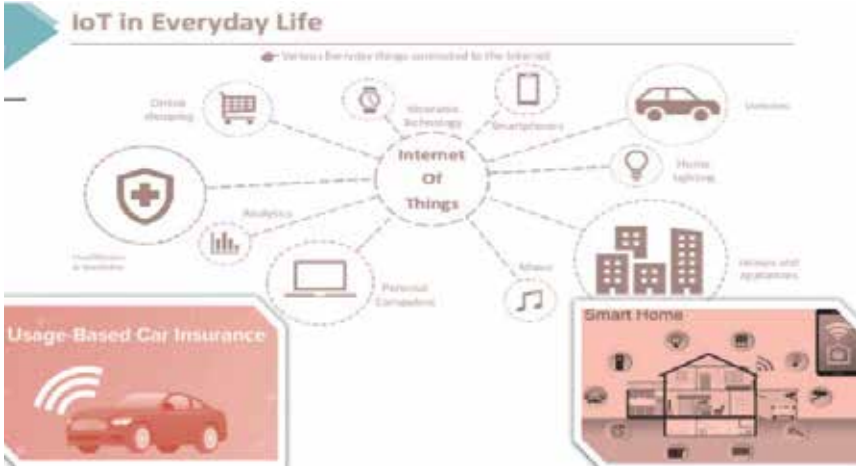

Blockchain, bir dijital defter veya kayıt defteri olarak tanımlanan, merkezi olmayan, dağıtık bir veri tabanıdır. Veriler, bu veri tabanında bloklar halinde saklanır ve blokların bağımsız olarak doğrulanması ve onaylanması, blok zincirinin bir parçası olan tüm düğümler tarafından gerçekleştirilir. Blockchain çözümleri, sigorta şirketlerinin süreçlerinin verimliliğini ve şeffaflığını artırmasına, dolandırıcılığı önlemesine, müşteri güvenini artırmasına yardımcı olur.

Smart Contract-Akıllı kontrat ne demek?

Akıllı sözleşmeler aslında bilgisayar protokolleridir, bilgisayar kodudur. İşlem tarafları arasında anlaşılan tüm şartlar blok zincir teknolojisi altında bilgisayar kodlarına girilir. Tarafların yükümlülükleri akıllı sözleşme kodlarında “if-then” komutu üzerinde çalıştırılır.

Örn. Seyahat poliçeleri, uçak gecikme iptal ,tarım poliçeleri vb.

Kısaltması IoT olan “**Internet of Things**” teriminin Türkçedeki karşılığı olarak sunulan **Nesnelerin İnterneti**, günlük hayatta kullanılan nesnelerin internet sayesinde diğer nesneler ile veri alışverişi yapabilmesini ve nesnelerin bir-biriyle tam olarak senkronizasyon halinde olmalarını sağlayan bir teknolojidir.

Evinizde kullandığınız eşyaları eş zamanlı olarak telefonunuzdan kontrol edebilmeniz IoT kavramına güzel bir örnek olabilir. Blockchain yapısı IoT cihazlarının yaptığı işlemlerin geçmişini tutan değiştirilemez bir kayıt defteri tutulmasını sağlayacaktır.

Drone Gözetimi ve Uzaktan Hasar Değerlendirmeleri; Altyapı-Üstyapı Denetimleri ve Hasar Verilerinin Toplanması

- Hasar süreç ve ekspertizlerinde, yıkıcı doğal afetlerin, heyelan, yer kayması, seylap vb. olayların ortaya çıkardığı hasarların daha geniş açıdan görülmesinin sağlanmasında,

- Risk teftişleri sırasında entegre tesislerde yerleşim planı ve çevresel faktörlerin tespitinde,

- Güncel su kaynakları, dere ıslah çalışmaları, heyelan bölgeleri vs. tespitinde,

- HES, GES, RES gibi her türlü enerji santrallerinin ve büyük bir alana dağılmış tesislerin risk analizinde ve çevresel faktörlerin görülmesinde, fabrika ve tesislerin çatılarının kontrolünde oluşabilecek fırtına, kar ağırlığı vb. riskler için,

- Kümüül, PML (Olası en yüksek hasar) çalışmalarında dronelerden yararlanılır.

Dünyadaki Insurtech Şirketleri

Lemonade

Şirket, Amerika Birleşik Devletleri'nde kiracı sigortası, ev sahibi sigortası, araba sigortası, evcil hayvan sigortası ve vadeli hayat sigortasının yanı sıra Almanya ve Hollanda'da içerik ve sorumluluk poliçeleri ve Fransa'da kiracı sigortası sunmaktadır.

Ping An

Empowering the integrated financial business model with technologies

Ping An invests heavily in research and development to build leading technological capabilities. Our technologies have been widely applied in areas including financial services and healthcare. Ping An develops the technologies to support its ecosystem. We share leading innovative products and services with others to develop and empower business ecosystems with advanced technologies.

Technology-powered Business Transformation

1988 yılında Shenzhen'de Çin'in ilk anonim sigorta şirketi olarak kurulan Ping An, büyüyerek Fortune Global beş yüz şirketi ve dünyanın en değerli markalarından biri haline geldi. AMBest verilerine göre PingAn 2022 yılında 108 milyar dolar net prim üretimi ile dünyada beşinci Sigorta şirketi olmuştur. İlk dört şirket ABD'li sağlık şirketleridir. Net bankacılık dışı varlıklara göre sıralamada da dünya ikincisidir.

Ping An Launches Ten AI+ Innovative Services

1. Ping An Life - “Yapay Zekâ Müşteri Hizmetleri”
2. İyi Bir Doktora Ping Atın - “Yapay Zekâ Doktoru”
3. Yıllık Gelire Ping Atın - “Yüz Tanıma” ile Yıllık Gelir Ödemesini Toplayın
4. Bir Mülke ve Kazaya Ping Atın - Araç Sigortasında “Bulut Talepleri”
5. Cep Bankasına Ping Atmak - “Akıllı Yatırım Danışmanlığı Hizmeti”
6. Bir Bankanın Kredi Kartı Merkezine Ping Atın - Gelişmiş Dolandırıcılık Önleme İzleme Sistemi

7. Ping An Menkul Kıymetler – “Yapay Zekâ Akıllı Hisse Senedi Yatırımı”
8. Ping An Caifubao - “Akıllı Varlık Yönetimi”
9. Lufax - “Müşteri Yönetim Sisteminizi Tanıyın”
10. Ping An Puhui - “Yüz Tanıma” Teknolojisi

Insureon

insureon Why Insureon?

We are the #1 online agency for small business insurance and part of HUB International, the 5th largest insurance broker. We help business owners compare quotes from top-rated insurance companies, to policies, and manage coverage online.

How do I apply for insurance coverage with Insureon?

It's easy to get business insurance with Insureon. Fill out our easy online application to get quotes from top-rated insurance companies. Once you find the right policy, you can pay online and get a certificate of insurance, often within a few hours of applying for quotes.

If you have any questions throughout the process, or we did like any advice, our licensed insurance agents are happy to help. They can help you choose limits, add endorsements, or find specialized coverage for unique risks.

400K+ Small businesses served

\$2.5B+ Total premiums written

1.5M+ Total policies delivered

Our technology makes buying insurance easy

SOLUTIONS

Digital Health Engagement Platform

Health Risk Quantification

DHEP-API

Build your own digital health apps or add functionalities to your existing ecosystem.

[Explore →](#)

dacadoo SaaS

Give your customers access to the ready-to-use dacadoo health app.

[Explore →](#)

DHEP White Label (DHEP-WL)

Use our configurable software to publish your own branded health and wellbeing apps.

[Explore →](#)

Health Score

Use Health Score feature as part of our holistic DHEP solutions or integrate it as standalone functionality via FES-API.

[Explore →](#)

Insureon, küçük işletme sigortası alanında ABD’ nin en büyük merkezi Şikago’ da bulunan dijital acentesidir. 2011’ de kurulmuştur. Teknoloji platformu, işletme sahiplerinin teklifleri kolayca karşılaştırmasına ve genel sorumluluk, işçi tazminatı, ticari otomobil, tıbbi uygulama hatası ve siber sigorta gibi temel poliçeleri almasına olanak tanır. 50 eyaletin tamamında ve D.C.’de mevcut olan Insureon, The Hartford, Travellers ve Liberty Mutual dahil önde gelen ulusal sigorta şirketlerini temsil eden tek bir uygulama sunmaktadır. Bu başvuru formunu doldurduğunuzda, size aynı gün içinde gerçek zamanlı birden fazla teklif ve sigorta sertifikası sunarlar.

Dacadoo

Dacadoo, 2010 yılında kurulmuş Zürih merkezli bir teknoloji şirkettir. Dacadoo dijital sağlık teknoloji şirketi olarak Sağlık Puanı ile bütünsel sağlığı ölçer ve kullanıcıların sağlıklarını ve refahlarını ilgili, kolay ve eğlenceli bir şekilde aktif olarak yönetmelerini sağlar.

Dacadoo, entegre bir API aracılığıyla bilgi toplamak için telefonlar ve akıllı saatler gibi tüketici cihazlarından yararlanıyor. Bu bilgiler, Dacadoo'nun riski gerçek zamanlı olarak değerlendirmesine ve profilleri olumlu veya olumsuz yaşam iyileştirmelerine göre ayarlamasına olanak tanıyan bireysel tüketici profilleri oluşturur.

Bdeo

Bdeo, 2017 yılında kuruldu. İspanya, İngiltere, Almanya, Fransa ve Meksika'da ofisleri bulunmaktadır.

Bdeo, hasar ve UW deneyimini geliştirmek için yapay zekadan yararlanmaktadır. Bdeo, hasar bilgilerini toplamak amacıyla müşterilerle etkileşim kurmak için sohbet robotları kullanıyor.

Chatbot, hangi bilgilere ihtiyaç duyulduğu, hasarın nasıl fotoğraflanacağı ve bilgilerin nereye girileceği konusunda talimat veriyor. Daha sonra uzaktan ayarlayıcılar sağlanan bilgileri analiz ediyor. Şirket ayrıca ayarlayıcıların yanlış değerlendirmelerini en aza indirmek için teknolojiden yararlanan bir bilgisayarlı görüş modelinden de yararlanıyor.

Etherics

The screenshot displays the Etherisc website interface. At the top left is the 'ETHERISC' logo. Below it, there are several product cards, each with an icon, a title, a brief description, and a 'Learn more' link. The products listed are:

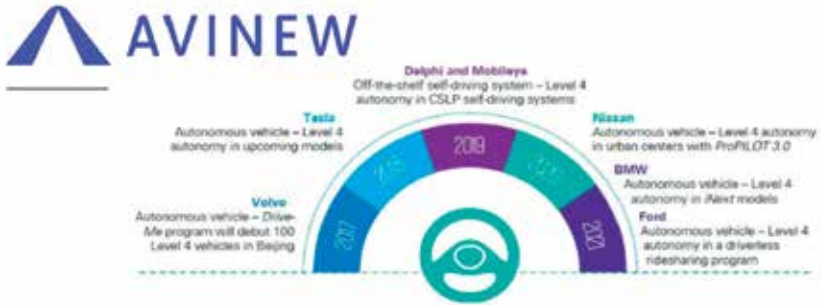
- Cruise protection**: Covers you for cancellations and interruptions.
- URDC - delay protection**: Safeguarding you in case of unexpected delays.
- Ticket delay protection**: Covers cancellations and interruptions.
- Caravan credit protection**: Safeguarding your caravan credit.
- Flight delay**: Safe journey for you. Flight delay insurance.
- Aviation insurance**: Comprehensive full coverage against all aviation risks.
- Wair / Travel weather protection**: Covers you for your international trip in adverse weather.
- Maritime insurance**: Coverage for maritime related property damage.
- Residual disaster insurance**: Financial protection against natural disasters.
- Life insurance**: (Partially visible at the bottom).

Etherisc Almanya da kurulmuş teknoloji firmasıdır. Prametrik blockchain sigortasında öncüdür. Son teknoloji platform sayesinde yenilikçi parametrik sigorta ürünlerini blockchain üzerinde kolayca oluşturulmasına ve dağıtılmasına olanak tanır.

Etherisc, akıllı sözleşmelerden yararlanmak için blockchain teknolojisi kullanır. Etherisc üçüncü taraf sağlayıcılardan bilgi toplar. Daha sonra, olaylar geliştiğçe şirket, sözleşmelerinin bu üçüncü taraf bilgileriyle karşılaştırılan sonuçlara dayalı olarak görevleri otomatik olarak yerine getirmesini sağlayabiliyor. Örneğin, tarımsal işletme sigortası talepleri, belirli doğal koşullar oluştuğunda otomatik olarak işleme koyulabilir; Yağış gibi bu doğal koşullar, hiçbir dolandırıcılık faaliyetinin meydana gelmemesini sağlamak için üçüncü taraf verileriyle karşılaştırılır.

Avinew

Avinew, otonom ve yarı otonom araçların sigortalanması konusunda uzmanlaşmıştır. Kaliforniya merkezli 2016' da kurulmuş bir InsurTech şirkettir. Avinew, kısmi ve tam otonomi de dahil olmak üzere gelişmiş aktif güvenlik özellikleriyle donatılmış araçların farklılaştırılmış risk özelliklerini temel alan sigorta programları tasarlıyor. Avinew, premium indirim uygunluğunu belirlemek için yapay zeka ve telematik kullanıyor. Ayrıca iki sigorta şirketi ve Tesla ile proof of concept pilotlarını tamamladı ve bu da sürücü memnuniyetinin yüksek olduğunu gösterdi. Şu anda Tesla, Mercedes, Ford, GM, Nissan, Audi, Volvo Avinew kapsamına uygun olanlar arasında yer

Avinew recognizes the safety benefits of new auto tech and is designing its insurance programs around vehicles equipped with advanced active safety features. Currently, select vehicles from Tesla, Mercedes, Ford, GM, Nissan, Audi, Volvo are eligible for Avinew's insurance program.

21. Yangın + Ek Teminat Hasarında Etkin Hasar Dosyası Takibinde İzlenecek Yöntemler

Doç. Dr. Özgür Akpınar

İnsanların yaşamları boyunca hayatları belirsizlik ve risklerle karşı karşıyadır. Belirsizlikler ve riskler gerçek ve tüzel kişiler için beklenmedik zamanlarda ortaya zararlar çıkarabilmektedir. İnsanların birikimleri ortaya çıkan zararların etkisiyle yok olmakta ve gelecek yaşamları tehlikeye düşebilmektedir. İnsanlar bu sebeplerden dolayı tarih boyunca bugünkü anlamı ile sigortaya benzer kuruluşlar kurarak zarar gören kişilerin zararlarını buradan karşılamaya başlamışlardır. Ancak bu faaliyetlerin yetersiz olması ve insanların eski ekonomik durumlarına dönebilme ihtiyacı sigortacılık sektörünün doğmasına neden olmuştur. Sigortacılık sektörünün doğması, ortaya çıkan zararların aynı branşta sigorta yaptıran kişilerin oluşturmuş olduğu fonlardan karşılanmaya başlamasına neden olmuştur.

Dünyada ilk olarak nakliyat alanında başlayan sigortacılık faaliyetleri, günümüzde yangın sigortacılığı ile gelişimine devam etmektedir. Yangın sigortacılığı, günlük yaşamda çok geniş bir uygulama alanı bulur. Gerçekten de, bu sigortacılık dalında, çok küçük bina ve muhteviyatından, değeri çok büyük meblağlara ulaşan büyük tesis ve işletmelere kadar birçok riziko teminat altına alınabilmektedir. Yangın sigortası özel veya ticari amaçla kullanılan her türden bina ve muhteviyatı, meydana gelen yangın, infilak ile bunlardan kaynaklanan buhar, hararet, duman gibi tehlikelerin neden olduğu fiziki hasarlara karşı teminat altına alan sigorta türüdür. Ayrıca, meydana gelmiş olan yangını söndürmek, dolayısıyla muhtemel hasarı azaltmak amacıyla, su veya başka bir kimyevi

madde ile yapılan müdahalelerin sonucun da ortaya çıkan fiziki hasarlar da, bu sigortanın kapsamına dâhildir.

Yangın sigortaları, bireylerin ve işletmelerin yangın sonucu oluşabilecek maddi zararlarını karşılamak amacıyla tasarlanmış bir sigorta türüdür. Bu tür sigortalar, yangının neden olduğu yıkım ve hasarların yanı sıra, ek teminatlarla birlikte yangın sonucu meydana gelen ekonomik kayıpların da teminat altına alınmasını sağlamaktadır. Yangın sigortaları, işletme sahiplerine güvence sunarak, beklenmedik yangın olaylarına karşı maddi koruma sağlamakta ve yeniden inşa süreçlerinde önemli destekler sunmaktadır. Bu nedenle, yangın sigortaları hem konut sahipleri hem de iş yeri sahipleri için kritik bir finansal araç olarak ifade edilebilir. Yangın riskinin yönetilmesi ve zararın en aza indirilmesi açısından profesyonel hasar yönetimi ve doğru poliçe seçenekleri yangın sigortalarının etkinliğini artıran en önemli unsurlardandır.

Yangın sigortasının tanımı, Türkiye Sigorta Birliği (TSB) internet sitesinde yer alan ve 1 Ocak 1993 tarihinde yürürlüğe giren Yangın Sigortası Genel Şartları'nda yer almaktadır. Bu tanıma göre yangın sigortası, “bu sigorta ile yangının, yıldırımın, infilakın veya yangın ve infilak sonucu meydana gelen duman, buhar ve hararetin sigortalı mallarda doğrudan neden olacağı maddi zararlar, sigorta bedeline kadar temin edilmektedir” şeklinde tanımlanmıştır.

Yangın sigortasında; deprem ve yanardağ püskürmesi, grev, lokavt, kargaşalık, halk hareketleri, ve terör gibi nedenlerle meydana gelen zararlar sigorta teminatının dışındadır. Ancak ek sözleşme ile genel şartlara ve ilişik klozlara göre teminat kapsamı içine alınabilirler.

Yangın sigortasında prim sigortalanan değer bir yüzdesi olarak ifade edilmekte olup varlığın özelliklerine ve kullanım şekline bağlı olarak değişmektedir. Örnek olarak ahşap binaların yangın riski ve bu riskin sonuçları betonarme binalara kıyasla çok yüksek ve ağırdır. Yangın ve infilak sonucunda meydana gelmediği halde aşağıdaki haller dolayısıyla meydana gelen zararlar ek primle teminat kapsamı içinde yer alabilir. Bununla birlikte, yangın ve infilak ile yangın ve infilak sonu cunda meydana gelen duman, buhar ve hararetin sigortalı mallarda

doğru dan neden olacağı maddi zararlar ek sözleşme olmasa da teminat kapsamı içinde yer almaktadır. ek teminatların detayları Ekler kısmında yer alan Yangın Sigortası Genel Şartları C.11 maddesinde (Özel Şartlar) yer almaktadır. Ek sözleşme ile teminat kapsamı içine alınabilecek haller ise; deprem ve yanardağ püskürmesi, sel ve su baskını, yer kayması, fırtına, dahili su, duman, taşıt çarpması, kötü niyetli hareketler, grev, lokavt, halk hareketleri, terör, sabotaj, kar ağırlığı, vb. şeklinde sayılabilir.

Ayrıca işyerleri için yangın sigortalarının doğal bir uzantısı olan kar kaybı sigortasını da yangın sigortasının içinde incelemek gerekmektedir. Herhangi bir işyerinin yangın sonucu hasar görmesi durumunda; işletme, çalışmalarına kısmen ya da tamamen ara vermek zorunda kalabilir veya hasarın giderilmesine kadar daha çok masrafla daha az iş yapabilir. Kaybolan ve yapılan ek masraflar kar kaybı poliçesinin konusunu oluşturmaktadır. Kar kaybı sigortaları günümüzde küreselleşen piyasa şartlarıyla orantılı olarak gittikçe gelişmektedir.

Sigorta sektöründe hasar yönetimi, sigorta şirketlerinin müşteri memnuniyetini artırmak ve mali kayıpları minimize etmek amacıyla uyguladığı en önemli süreçlerden biridir. Sigortalılar açısından meydana gelen hasarların etkin bir şekilde yönetilmesi önem arz etmektedir.

Yangın sigortalarında etkin hasar yönetimi, yangın sonucunda meydana gelen zararların hızlı ve etkili bir şekilde tazmin edilmesi amacıyla uygulanan süreçleri içerir. Sigorta sektöründe markalı ürün üreten firmaların yangın + ek teminat hasarlarında etkili bir hasar yönetimi süreci için aşağıda yer alan süreçler önemlidir.

Hasarın Bildirimi: Sigortalı, bir hasar meydana geldiğinde, bunu hızlı bir şekilde sigorta şirketine bildirmelidir. Sigorta şirketi, bu bildirim sürecini kolaylaştırmak için anlaşılır ve erişilebilir bir mekanizma sağlamalıdır. Bu süreçler;

Hasarı Değerlendirme ve İnceleme: Sigorta şirketleri, hasarın kapsamını belirlemek için hasar uzmanı eksperler atamaktadır. Bu süreçte, hasar tespit edilerek gerekli değerlendirmeler yapılmakta ve poliçedeki teminatlar da göz önünde bulundurularak bir rapor hazırlanmaktadır.

Hızlı Müdahale: Hasarın minimize edilmesi için mümkün olduğunca çabuk müdahale edilmesi gereklidir. Yangın sonrası oluşabilecek ikinci bir hasarı önlemek için onarımlara ve temizlik çalışmalarına hızlı bir şekilde başlanmalıdır.

Hasarı Belgelendirme: Hasar sürecinde sigortalıların, meydana gelen hasar ile ilgili gerekli belgeleri (faturalar, fotoğraflar, yangın raporları vb.) toplaması gerekmektedir. Bu belgeler tazminat sürecinin hızlanmasına katkı sağlamaktadır.

Tazminat Süreci: Meydana gelen hasarın değerlendirmesi ve gerekli belgelerin toplanmasının ardından, sigorta şirketleri sigortalılarına tazminatlarını ödeme süreçleri başlamaktadır. Bu aşamada, sigorta şirketleri ile sigortalılar arasında iyi bir iletişimin olması esastır. Bu noktada iletişim, taraflar arasında meydana gelebilecek sorunların veya anlaşmazlıkların çözümü hususunda da önem arz etmektedir.

İyileştirme ve Onarım Süreci: Tazminat onaylandıktan sonra, sigortalıların hasar gören kıymetinin onarımı veya yeniden inşası süreci başlamaktadır. Sigorta şirketleri, bu süreçte sigortalıya rehberlik etmektedir.

İletişim ve Takip: Hasar yönetimi süreci boyunca, sigorta şirketlerinin sigortalılar ile sürekli iletişim halinde olması önemlidir. Sigortalıların süreç hakkında bilgilendirilmesi, güvenin artırılmasına ve müşteri memnuniyetinin sağlanmasına yardımcı olmaktadır.

İyileştirme ve Geliştirme: Sigorta şirketleri, hasar yönetimi süreçlerinin ardından, yaşanan deneyimlerin analizi yapmalı, süreçlerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için gerekli adımlar atılmalıdır. Bu durum, gelecekte ortaya çıkması muhtemel benzer hasarlar için kullanılabilir.

Etkili bir hasar yönetimi, hem sigorta şirketlerinin mali durumunu korumasına yardımcı olmakta hem de sigortalıların yaşadığı süreçlerin kolay olmasını sağlar. Ayrıca, etkili bir hasar yönetim süreci müşteri memnuniyetini artırarak sigorta şirketleri için sadık müşteri portföyü oluşturulmasına imkan sağlayabilir.

Markalı ürün üreten firmaların yangın + ek teminat hasarlarında etkin hasar yönetimi, sigortalıların finansal kayıplarını minimize etmeye yardımcı olurken, sigorta şirketlerinin de operasyonel verimliliklerini artırmaktadır. Bu nedenle, hem sigortalı hem de sigorta şirketi açısından büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi (AFADEM), <https://afadem.afad.gov.tr/tr/3861/Yangin>, Erişim Tarihi: 15.05.2024

<https://www.tsb.org.tr/sigorta-tanimlari.aspx?pageID=648>, Erişim Tarihi: 15.05.2024

<https://www.tsb.org.tr/sigortanin-tarihi.aspx?pageID=438>, Erişim Tarihi: 15.05.2024

<https://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>, Erişim Tarihi: 15.05.2024

<https://www.tsb.org.tr/yangin-sigortasi-genel-sartlari.aspx?pageID=524>, Erişim Tarihi: 15.05.2024

Allianz Sigorta, Yangın Sigortası Özel ve Genel Şartları, s. 16.

http://deviryks.allianzsigorta.com.tr/Upload/Document/Yangin_03092014.pdf, Erişim Tarihi: 15.05.2024

www.seddk.gov.tr, Erişim Tarihi: 15.05.2024

www.tsb.org.tr, Erişim Tarihi: 15.05.2024

YANGIN SİGORTALARINDA
ETKİN HASAR YÖNETİM ÖNERİLERİ

